

2015

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

DRAFT Consulting

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CEL I METODOLOGIA OPRACOWANIA	6
II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	8
II.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO.....	8
II.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE.....	8
II.1.2 CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ.....	11
II.1.3 WARUNKI I ZASOBY NATURALNE.....	13
II.1.4 WALORY PRZYRODNICZE.....	16
II.1.5 ZABYTKI.....	25
II.2 SFERA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	31
II.2.1 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	31
II.2.2 GOSPODARSTWA DOMOWE ORAZ ŹRÓDŁA ICH UTRZYMANIA.....	38
II.2.3 SYTUACJA MIESZKANIOWA.....	39
II.2.4 RYNEK PRACY.....	41
II.2.5 INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA.....	44
II.2.6 INFRASTRUKTURA SPORTOWA.....	46
II.2.7 ZASOBY KULTUROWE.....	47
II.2.8 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA.....	53
II.2.9 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	56
II.3 SFERA GOSPODARCZA.....	58
II.3.1 ILOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I STRUKTURA PODSTAWOWYCH BRANŻ GOSPODARKI.....	58
II.3.2 GŁÓWNI PRACODAWCY.....	60
II.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	61
II.3.1 INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA.....	61
II.3.2 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	66
II.3.3 GOSPODARKA ODPADAMI.....	68
II.3.4 INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA.....	69
II.3.5 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA.....	72
II.4 MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWE GMINY.....	72

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

II.5 JAKOŚĆ ZARZĄDZANIA	77
II. 6 KAPITAŁ SPOŁECZNY	80
III. ZAŁOŻENIA STRATEGII	82
III.1 ANALIZA SWOT	82
III.1.1 ANALIZOWANE OBSZARY	83
III.1.2 PODSUMOWANIE ANALIZY	92
III.2 MISJA I WIZJA	93
III.3 ZAŁOŻENIA ROZWOJU LOKALNEGO	96
III.4 WARIANTY STRATEGII	98
III.4.1 WARIANT PODSTAWOWY	99
III.4.2 WARIANT UMIARKOWANY	107
III.4.3 WARIANT OPTYMISTYCZNY	119
III.5 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	133
III.6 OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	135
IV. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	138
IV.1 PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES WDRAŻANIA STRATEGII	140
IV.2 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	141
VI.3 MONITORING I OCENA WDRAŻANIA	142
PODSUMOWANIE	145
LITERATURA	146
WITRYNY SIECI WEB	147
SPIS TABEL	147
SPIS WYKRESÓW	148
SPIS MAP	149
SPIS RYSUNKÓW	149
SPIS ZDJĘĆ	150
ZAŁĄCZNIKI	151

WSTĘP

Podstawowym zadaniem samorządu gminnego jest realizacja polityki rozwoju lokalnego i realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb zbiorowych wspólnoty. Szczupłość środków, jakimi dysponują samorządy, w stosunku do ilości zadań przed nimi stawianych powoduje to, iż nie mogą one pozwolić sobie na rozpraszenie środków finansowych na nieefektywne lub chybione inicjatywy. W związku z tym pojawia się konieczność opracowania dokumentu strategicznego ukierunkującego realizację zadań zaspokajających najpilniejsze potrzeby wspólnoty oraz kierunki zaangażowania nakładów finansowych.

„Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” jest kluczowym dokumentem zawierającym koncepcję rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe i wskazującym zidentyfikowane zadania inwestycyjne oraz wypracowane założenia prowadzące do wzmocnienia jej potencjału gospodarczego, kulturowego i społeczno-ekonomicznego przy uwzględnieniu preferencji i aspiracji mieszkańców.

W systemie zarządzania polityką rozwoju dokument pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządowych oraz partnerów gospodarczych i społecznych w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych. Respektując obowiązujące zasady rozwoju regionalnego w Polsce oraz wyzwania, przed jakimi stoi gmina, dokument uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty.

Do niedawna marketing był jeszcze zarezerwowany dla działalności biznesowej. Obecnie zagadnienie to dotyczy również sektora publicznego. W warunkach gospodarki rynkowej pojawiło się zjawisko konkurencji jednostek samorządu terytorialnego. W dzisiejszych czasach niezwykle istotne jest wspieranie konkurencyjności przestrzenno-gospodarczej jednostki, budowanie jej wizerunku i marki miejsca oraz podnoszenie jej atrakcyjności i pozycji w odniesieniu do innych jednostek. Dlatego głównym celem dokumentu jest wykreowanie pozytywnego wizerunku Gminy Krzczonów zarówno na zewnątrz – w percepcji potencjalnego inwestora, jak i turysty oraz wewnątrz (wśród mieszkańców). Należy przy tym podkreślić, że opracowany dokument stanowi także narzędzie służące podejmowaniu współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi.

Podstawowym elementem do stworzenia kompleksowej oferty gospodarczej

i inwestycyjnej gminy jest zintegrowane podejście do jej rozwoju. Kluczowe znaczenie dla osiągnięcia przewagi konkurencyjnej oraz zajęcie dominującej pozycji na rynkach mają produkty, które cechuje wysoka jakość, oryginalność, dostępność oraz komplementarność. Dlatego też celem opracowania przedmiotowego dokumentu jest budowanie konkurencyjnej rynkowo oferty dostosowanej do rozpoznanych i zdefiniowanych potrzeb konkretnych grup odbiorców, wykorzystującej istniejące walory społeczno-gospodarcze oraz funkcjonującą infrastrukturę umożliwiającą przyciągnięcie potencjalnych inwestorów. Opracowanie Strategii pozwoli na wykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego gminy, a także rozwój usług w oparciu o kompleksową ofertę gospodarczą i inwestycyjną. Głównym założeniem instytucji zaangażowanych w opracowanie Strategii jest tworzenie zrównoważonych produktów oraz budowanie przewag konkurencyjnych.

Niniejszy dokument określa w sposób spójny cele i kierunki rozwoju Gminy Krzczonów w kontekście polityki inwestycyjnej oraz wyznacza sposoby ich realizacji. Założenia zamieszczone w dokumencie poprzedzone zostały analizą potencjału społeczno-gospodarczego gminy. Dokument przygotowano w oparciu o metodę ekspercko – partycypacyjną, zapewniając udział społeczeństwa w jej tworzeniu.

Tworzenie Strategii, a następnie jej wdrażanie, jest procesem bardzo złożonym i wieloetapowym. Dodatkowo proces ten ma charakter powtarzalny – pozwalający na ciągłe aktualizowanie założeń dokumentu, w celu dopasowania jego zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców.

„Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” składa się z następujących trzech części:

Część 1. DIAGNOSTYCZNEJ – zawierającej diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki samorządu terytorialnego.

Część 2. STRATEGICZNEJ - zawierającej:

- + założenia,
- + misję i wizję,
- + system celów strategicznych i szczegółowych,
- + sposoby osiągania celów - kierunki działań (typy, rodzaje i zasady działań).

Część 3. WDROŻENIOWEJ – zawierającej:

- + procedury wdrażania,
- + system monitoringu,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

- + wskaźniki monitoringu,
- + ogólny harmonogram,
- + szacunek potrzebnych środków i koncepcja sposobów ich pozyskiwania,
- + zasady kontroli strategicznej, w tym aktualizacji Strategii.

Punktem wyjścia do opracowania Strategii była analiza zasobów gminy, potencjału a także otoczenia na podstawie materiałów dostarczonych przez Urząd Gminy w Krzczonowie, danych statystycznych a także ogólnodostępnych informacji i dokumentów. Przy opracowywaniu niniejszego dokumentu korzystano z danych GUS oraz dostarczonych przez pracowników Urzędu Gminy w Krzczonowie. W zakresie rynku pracy i bezrobocia posłużono się informacjami Wojewódzkiego Urzędu Pracy, zamieszczonymi na stronie internetowej: www.wup.lublin.pl oraz danymi Powiatowego Urzędu Pracy. Niezwykle przydatne były też informacje dostępne na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (www.gios.gov.pl) oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (www.wios.lublin.pl).

Na rozwój Gminy Krzczonów, podobnie jak zdecydowanej większości ośrodków gminnych w Polsce, będzie wpływał szereg czynników zewnętrznych - zarówno tych wpływających pozytywnie, jak i tych, mogą w sposób istotny powodować ograniczenia rozwojowe. Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę zjawisk i determinant rozwojowych mogących mieć wpływ na rozwój gminy.

Analiza pozyskanych danych prowadzona była przy ścisłej współpracy pracowników jednostek gminy i konsultacjach z jej władzami. Tak określona forma pracy miała na celu uniknięcie nadinterpretacji informacji oraz wyciągania wniosków niezgodnych ze stanem faktycznym.

I. CEL I METODOLOGIA OPRACOWANIA

„Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest ona dokumentem mającym na celu wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju. Stanowi ona podstawowy instrument długofalowego zarządzania, który pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości realizacji działań władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami: kulturowymi i przyrodniczymi, ludzkimi, infrastrukturalnymi czy też finansowymi.

Niezwykle istotne jest właściwe zorganizowanie procesu opracowania Strategii, które daje możliwość zaangażowania władz lokalnych oraz lokalnej społeczności w planowanie swojej przyszłości. Partycypacja mieszkańców przy tworzeniu dokumentu pozwala na takie jego wypracowanie, aby zapewnić akceptację ogółu społeczeństwa, co stanowi niezbędny warunek jego skutecznej realizacji.

Konieczność posiadania aktualnej Strategii Rozwoju Gminy podyktowana jest nie tylko względami praktycznymi „dobrego rządzenia”, lecz wynika także z uregulowań prawnych zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym i ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W tej ostatniej strategii gmin i powiatów zostały zaliczone (obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich) do kluczowych dokumentów planistycznych, stanowiących podstawę prowadzenia polityki rozwoju kraju. Stanowi ona również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Założono, że „Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” będzie dokumentem średniookresowym, a okres jej realizacji przypadnie na lata 2015-2020. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi. Ponadto pozwala na jej dostosowanie do wymogów wynikających z obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę fakt, że jest ona dokumentem o dość długim okresie obowiązywania, przyjęto, że musi mieć ona charakter uniwersalny - koncentrujący się na rozwiązaniu najważniejszych problemów rozwojowych gminy i jej mieszkańców.

„Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” została określona

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

poprzez trzyszczeblowy układ celów. Wybór narzędzi możliwych do zastosowania w celu wspomaganie rozwoju gminy określony został poprzez kierunki działań. Przedmiotowe cele zostały sformułowane w następującym układzie:

- + Cel generalny – Wizja (ogólny kierunek działań prowadzonych w celu osiągnięcia rozwoju jednostki samorządu terytorialnego),
- + Cele strategiczne (wskazują główne obszary, których wsparcie jest konieczne do rozwoju procesów gospodarczych i społecznych),

Opracowanie strategii rozwoju, a następnie jej wdrożenie jest procesem wieloetapowym. Dodatkowo jest on procesem powtarzalnym, pozwalającym na ciągłe aktualizowanie założeń strategii, dopasowywanie jej zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców. Podstawowe elementy budowy strategii przedstawiają się następująco:

1. Analizy strategiczne - obejmują teren gminy i mają za zadanie zdiagnozować potencjały rozwojowe w odniesieniu do szans i zagrożeń, jakie niesie ze sobą otoczenie zewnętrzne.
2. Wyniki analiz - umożliwiają dokonanie wyboru i opracowanie optymalnej strategii wskazującej precyzyjnie drogi i środki pozwalające gminie podążać we właściwym kierunku, urzeczywistnić wizję i osiągnąć założone cele.
3. Wdrożenie strategii - wiąże się z wyborem i realizacją wielu projektów strategicznych.

Skuteczność wdrażania Strategii będzie zależała nie tylko od możliwych do dyspozycji środków finansowych. Będzie uzależniona również od wielu innych czynników, w tym od:

- + sprawności działania samorządu lokalnego,
- + sprawności współdziałania samorządu gminnego z samorządami szczebla powiatowego i wojewódzkiego oraz organizacjami pozarządowymi,
- + społecznej akceptacji idei Strategii,
- + efektywności wdrażania marketingu, w tym promocji gminy, wobec wszelkich potencjalnych inwestorów,
- + aktywności społeczności lokalnej.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

II.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

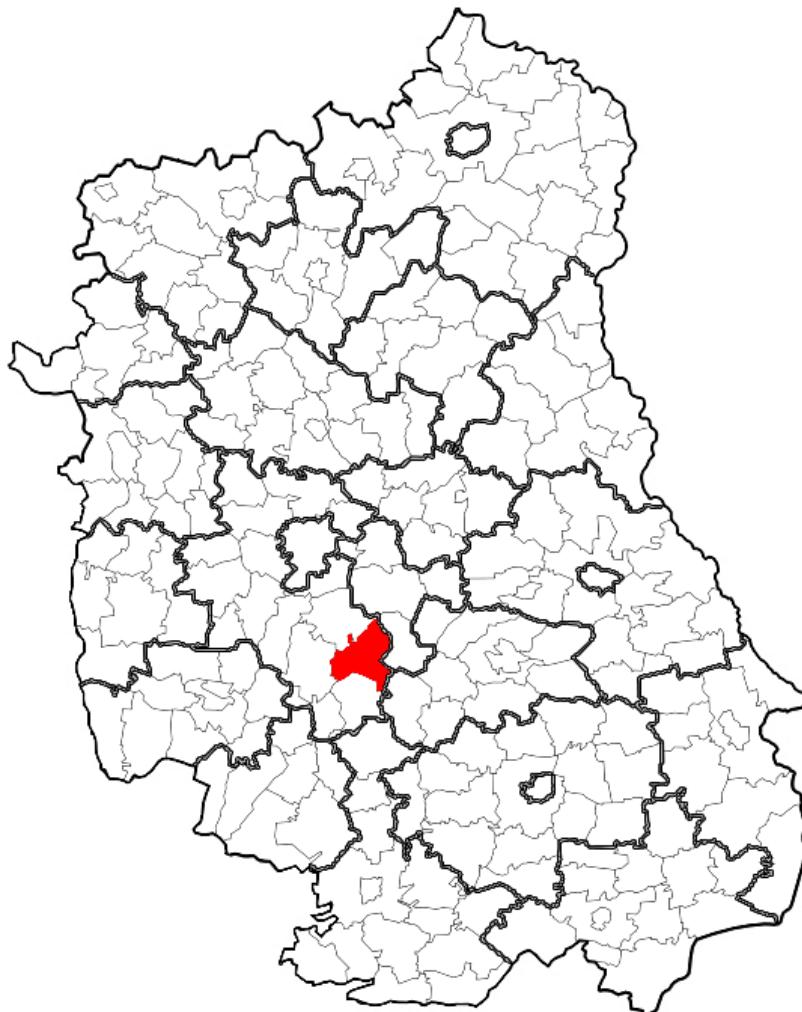
II.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Gmina Krzczonów jest gminą wiejską, położoną w środkowej części województwa lubelskiego, w granicach Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny oraz Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Graniczy ona z sześcioma gminami:

- ✚ Bychawa, Jabłonna, Wysokie – leżącymi w powiecie lubelskim,
- ✚ Piaski, Rybczewice - leżącymi w powiecie świdnickim,
- ✚ Żółkiewka – leżącą w powiecie krasnostawskim.

Mapa 1 Położenie Gminy Krzczonów na mapie województwa lubelskiego

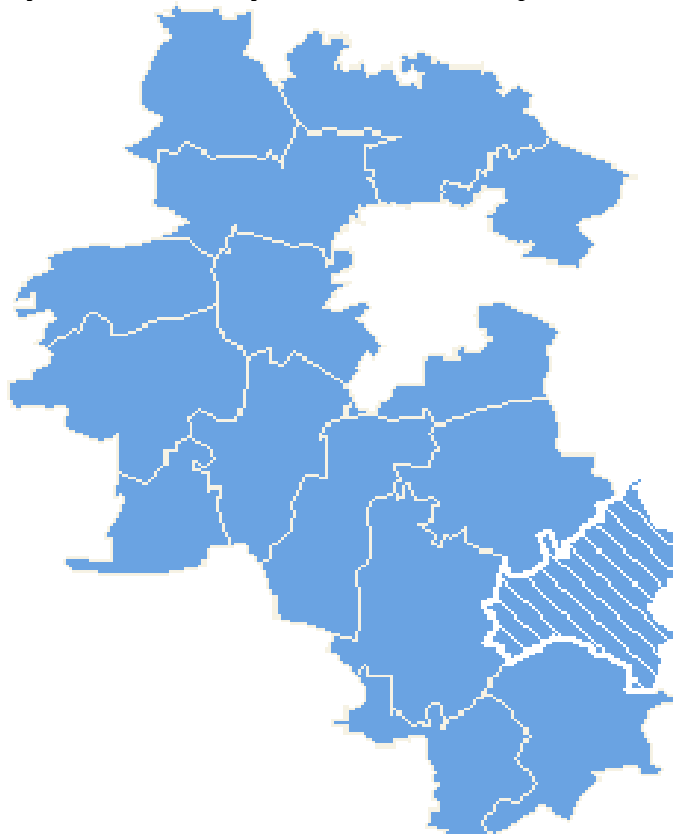
Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Gmina Krzczonów leży w odległości 33 km od Lublina - stolicy województwa, ośrodka administracyjno-usługowego i centrum Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, w strefie pośredniego oddziaływania miasta. Najbliższym ośrodkiem miejskim dla gminy jest Bychawa - ośrodek skupiający usługi publiczne i komercyjne o oddziaływaniu ponadlokalnym.

Gmina zajmuje obszar 128 km², co stanowi 7,62% powierzchni całego powiatu lubelskiego oraz 0,51% województwa lubelskiego. Jej powierzchnia jest porównywalna z przeciętną powierzchnią gminy wiejskiej w województwie lubelskim, która wynosi 127 km²¹. Jest jedną z 15 gmin wiejskich (Borzechów, Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Krzczonów, Głusk, Niedrzwica Duża, Niemce, Strzyżewice, Wojciechów, Wólka, Wysokie, Zakrzew), które łącznie z dwoma gminami miejsko - wiejskimi (Bełżyce i Bychawa) wchodzi w skład powiatu lubelskiego.

Mapa 2 Usytuowanie Gminy Krzczonów na tle powiatu lubelskiego

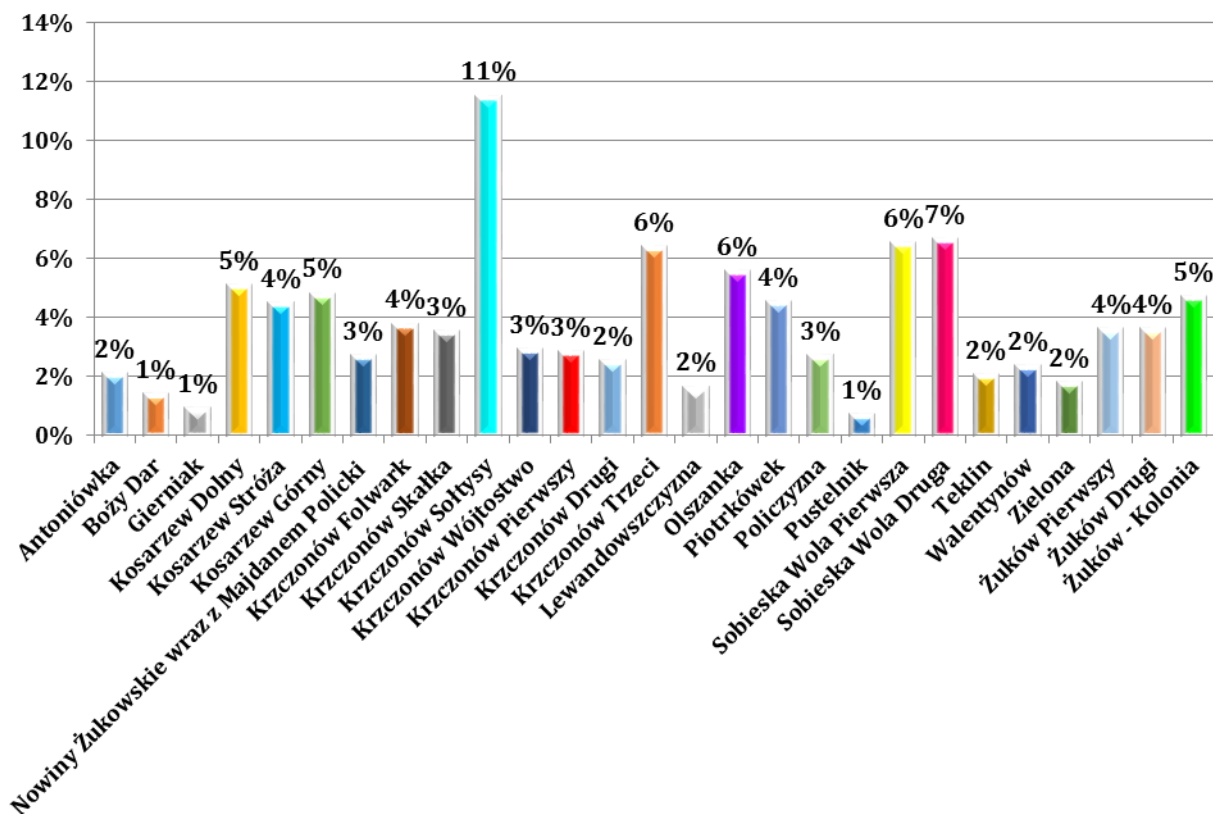
Źródło: <http://wybory2011.pkw.gov.pl>

¹ „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 roku” GUS

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Siedzibą gminy jest miejscowość Krzczonów, która jest ośrodkiem administracyjnym, usługowym i kulturalnym dla pozostałych miejscowości. Gmina posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny, co zapewnia dogodne połączenie poszczególnych miejscowości z miastem powiatowo-wojewódzkim oraz sąsiednimi ośrodkami gminnymi. Administracyjnie dzieli się ona na 27 jednostek pomocniczych (sołectw): Antoniówka, Boży Dar, Gierniak, Kosarzew Dolny, Kosarzew Górny, Kosarzew Stróża, Nowiny Żukowskie (z przysiółkiem Majdan Policki), Krzczonów Folwark, Krzczonów Skałka, Krzczonów Sołtysy, Krzczonów Wójtostwo, Krzczonów Pierwszy, Krzczonów Drugi, Krzczonów Trzeci, Lewandowszczyzna, Olszanka, Piotrkówek, Policzyzna, Pustelnik, Sobieska Wola Pierwsza, Sobieska Wola Druga, Teklin, Walentynów, Zielona, Żuków Pierwszy, Żuków Drugi, Żuków Kolonia.

Wykres 1 Udział sołectw w całkowitej powierzchni Gminy Krzczonów

Źródło: Opracowanie własne

W skład czterech sołectw wchodzi 21 ulic. Do sołectwa Krzczonów Folwark zalicza się ulice: Lubelską, Słoneczną, Sosnową, Spółdzielczą, Szklaną, Orzechową, Tadeusza Kościuszki oraz część ulicy Stefana Żeromskiego. Krzczonów Skałka to ulice: Partyzantów, Świerkowa, Skałka. Krzczonów Sołtysy: ulica Leśna, Lipniak, Lipowa, Słowiańska, Szkolna. Ulice wchodzące w skład sołectwa Krzczonów Wójtostwo to: Rynkowa, Spokojna, Strażacka, Władysława Reymonta, Wójtostwo, część ulicy Stefana Żeromskiego.²

II.1.2 CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ

Na terenie Gminy Krzczonów wykształciła się dwustopniowa hierarchia sieci osadniczej obejmująca lokalny ośrodek gminny o największej dynamice rozwoju gospodarczego, jakim jest miejscowość Krzczonów oraz wsie podstawowe.

Sieć osadnictwa gminy jest charakterystyczna dla gmin wiejskich na wschodzie kraju. Ukształtowała się ona w układzie pasmowym wzdłuż tras komunikacyjnych. Przeważają tutaj wsie - ulicówki - długie wyciągnięte wzdłuż dróg charakteryzujące się zwartą zabudową mieszkaniową po obu stronach (m. in. Krzczonów Sołtysy, Krzczonów Wójtostwo, Lewandowszczyzna). Ponadto w gminie występują miejscowości typu rzędówka, ciągnące się wzdłuż prostej drogi z luźną zabudową, często występującą tylko po jednej stronie drogi (m.in. Teklin) oraz osady mające charakter przysiółków (Majdan Policki). Lokalne zgrupowania osadnicze mają głównie zagrodowy charakter zabudowy, w których zlokalizowane są ośrodki usług i miejsc pracy związanej z rolnictwem lub z działalnością pozarolniczą.

² „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzczonów na lata 2014-2020”

Mapa 3 Sieć osadnicza Gminy Krzczonów

Źródło: Google Maps

W obrębie gminy występują wszystkie typy zabudowy mieszkaniowej: zabudowa zagrodowa, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa wielorodzinna (usytuowana w zespole ośrodka gminnego w obrębie miejscowości Krzczonów) oraz w niewielkim udziale zabudowa letniskowa (rekreacji indywidualnej). Zdecydowanie przeważa jednak zabudowa zagrodowa. Udział zabudowy letniskowej jest niewielki, występują głównie przypadki adaptacji istniejącej zabudowy zagrodowej na cele rekreacyjne oraz pojedyncze działki z zabudową rekreacji indywidualnej.

Zabudowa mieszkaniowa ukształtowana została w oparciu o podstawową i tradycyjną funkcję gminy, jaką jest rolnictwo. Dominuje tutaj budownictwo charakterystyczne dla osadnictwa wiejskiego zarówno pod względem formy, jak i funkcji, tj. budynek mieszkalny jednorodzinny wraz z towarzyszącą zabudową związaną z działalnością mieszkańców. Zespoły zabudowy jednorodzinnej znajdują się w miejscowości Krzczonów Folwark, Krzczonów Skałka, Krzczonów Wójtostwo i Sołtysy

Z uwagi na uwarunkowania środowiska przyrodniczego, stosunkowo sporą odległość od dużych ośrodków miejskich oraz brak dziedzin gospodarki o znaczeniu wiodącym, uzupełniająca funkcja gminy związana jest z administracją, usługami podstawowymi, gospodarką leśną, turystyką i wypoczynkiem.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Wśród terenów przeznaczonych pod mieszkalnictwo „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego” Gminy Krzczonów wymienia:

- + tereny zabudowy zagrodowej i tereny rozwojowe zabudowy zagrodowej,
- + tereny zabudowy jednorodzinnej i tereny rozwojowe zabudowy jednorodzinnej,
- + tereny zabudowy wielorodzinnej,
- + tereny zabudowy zagrodowej ekstensywnej – wskazane do przekształceń na funkcje agroturystyki i zabudowę letniskową,
- + tereny rozwoju agroturystyki, zabudowy letniskowej i jednorodzinnej.

W ostatnich latach wyraźnie zauważalna jest stagnacja osadnicza ze sporadycznym uzupełnianiem istniejącej zabudowy. Nie obserwuje się ośrodków o zauważalnym popycie na działki budowlane i inwestycyjne ani też przyrostu liczby mieszkańców. Brak jest również ośrodków koncentracji nowej zabudowy. Zauważalna jest natomiast postępująca adaptacja starej zabudowy mieszkalnej na domy letniskowe, głównie w miejscowościach: Antonówka, Nowiny Żukowskie, Policzyzna, Żuków Pierwszy, Żuków Drugi i Żuków Kolonia.

II.1.3 WARUNKI I ZASOBY NATURALNE

Gmina Krzczonów znajduje się w obszarze makroregionu Wyżyny Lubelskiej, w obrębie subregionu tzw. Wyniosłości Giełczewskiej (w jej zachodniej części). Pod względem geologicznym jest ona położona w obrębie jednostki strukturalnej zwanej rowem lubelskim, należącym do platformy wschodnioeuropejskiej.

Ponad 80 % powierzchni gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Giełczwi. W zachodniej części analizowanego obszaru wody odpływają do rzeki Kosarzewki, dopływu rzeki Gałęzówki (dorzecze Bystrzycy). Obszar gminy znajduje się w obrębie zbiornika wód podziemnych, o nazwie Niecka Lubelska (zbiornik kredowy nr 406 lubelski). Zasoby te podlegają ochronie ze względu na ich znaczenie w zaopatrzeniu w wodę aglomeracji lubelskiej oraz ze względu na brak osadów izolujących poziomy wodonośne.

Gmina Krzczonów leży w obrębie najcieplejszego rejonu województwa lubelskiego. Średnia temperatura jest tu wyższa niż w południowej i wschodniej części województwa. Dotyczy to przede wszystkim terenów wzniesionych powyżej poziomu 200 m n.p.m. Okres wegetacji wynosi około 217 dni. Średnio w okresie od 1 kwietnia do

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

31 października jest 10,2 dni z przymrozkami. Suma opadów jest dość wysoka i wynosi średnio 700 mm, przy czym w okresie wegetacji spada 485 mm deszczu, a w miesiącach zbioru traw i zbóż tj. czerwiec – sierpień spada do 220 mm. Należy zatem stwierdzić, że leży ona w rejonie o ciepłym i wilgotnym klimacie, korzystnie wpływającym na wzrost i rozwój roślin uprawnych.

Baza surowców naturalnych występująca na obszarze gminy jest uboga w związku z tym przemysł wydobywczy surowców jest słabo rozwinięty. Dodatkowo na taki stan rzeczy ma wpływ położenie znacznej części gminy na obszarze podlegającym ochronie prawnej – w granicach Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego.

Gmina Krzczonów jest gminą wiejską o charakterze rolniczym. Przeważająca część, bo aż 81,92% całkowitej powierzchni wykorzystywane jest jako użytki rolne, w skład których wchodzi: grunty orne (78,01%), sady (1,88%) oraz łąki (2,03%). Tereny mieszkaniowe zajmują 0,05% całkowitej powierzchni. Lesistość terenu wynosi 12,70% i jest wyższa od średniej dla powiatu lubelskiego, która wynosi 10,20%.

Tabela 1 Struktura gruntów w Gminie Krzczonów

Tereny mieszkaniowe [ha]	Użytki rolne			Lasy i grunty leśne [ha]	Pozostałe grunty [ha]	Powierzchnia ogółem [ha]
	Grunty orne [ha]	Sady [ha]	Łąki i pastwiska [ha]			
5,9	9 990,0	240,5	260,0	1658,1	651,3	12 805,8

Źródło: „Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubelskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021”

Grunty orne oraz sady występujące na obszarze gminy charakteryzują się dużym udziałem gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (klasa I, II i III). Stanowią one około 87,26% ogólnej powierzchni gruntów ornych i sadów. Gleby klasy IV zajmują 11,96%, a klasy V 0,75%. Najniższa klasa VI stanowi zaledwie 0,03%.

Tabela 2 Powierzchnia gruntów rolnych i sadów w poszczególnych klasach bonitacyjnych

Klasy bonitacyjne	Powierzchnia [ha]
I	5,8
II	1 387,2

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Klasy bonitacyjne	Powierzchnia [ha]
III	5,5
IIIa	4 594,2
IIIb	2 933,4
IV	3,3
IVa	997,1
IVb	223,2
V	76,6
VI	3,5
Razem:	10 230,5

Źródło: „Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubelskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021”

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Krzczonowie na terenie gminy w 2014 roku znajdowało się 2 063 indywidualne gospodarstwa rolne, w tym:

- ✚ od 1 ha do 3 ha -664,
- ✚ od 3 ha do 7 ha -791,
- ✚ od 7 ha do 10 ha -257,
- ✚ od 10 ha do 13 ha -192,
- ✚ powyżej 13 ha - 159.

Gospodarstwa charakteryzują się rozdrobnieniem, a działki wchodzące w ich skład często są oddalone od siebie. W ostatnich latach jednocześnie zauważalna jest tendencja do zwiększania powierzchni gospodarstw rolnych. Głównym kierunkiem produkcji rolnej jest produkcja zwierzęca (trzoda i bydło) oraz produkcja roślinna, w której dominuje uprawa rzepaku, pszenicy, jęczmienia i buraków cukrowych.

Lasami Skarbu Państwa, znajdującymi się w granicach Gminy Krzczonów, zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie, Nadleśnictwo Świdnik. Powierzchnia lasów należących do Skarbu Państwa na terenie gminy wynosi 951,54 ha. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa zajmują 676,10 ha.

Tabela 3 Powierzchnia lasów na terenie Gminy Krzczonów

Lasy Państwowe [ha]	Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa [ha]	Lesistość [%]
951,54	676,10	12,70

Źródło: „Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubelskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021”

Dobra jakość gleb o wysokiej bonitacji (z przewagą IIIa i IIIb) występujących na obszarze gminy w połączeniu z korzystnymi warunkami wodnymi i klimatycznymi stanowi podstawę do prowadzenia gospodarki rolnej na wysokim poziomie, w tym rolnictwa ekologicznego. Dodatkowo duża ilość łąk i lasów nieskażonych działalnością produkcyjną nadaje gminie ekologiczny charakter i stwarza szanse na rozwój takich dziedzin gospodarki jak turystyka i agroturystyka.

II.1.4 WALORY PRZYRODNICZE

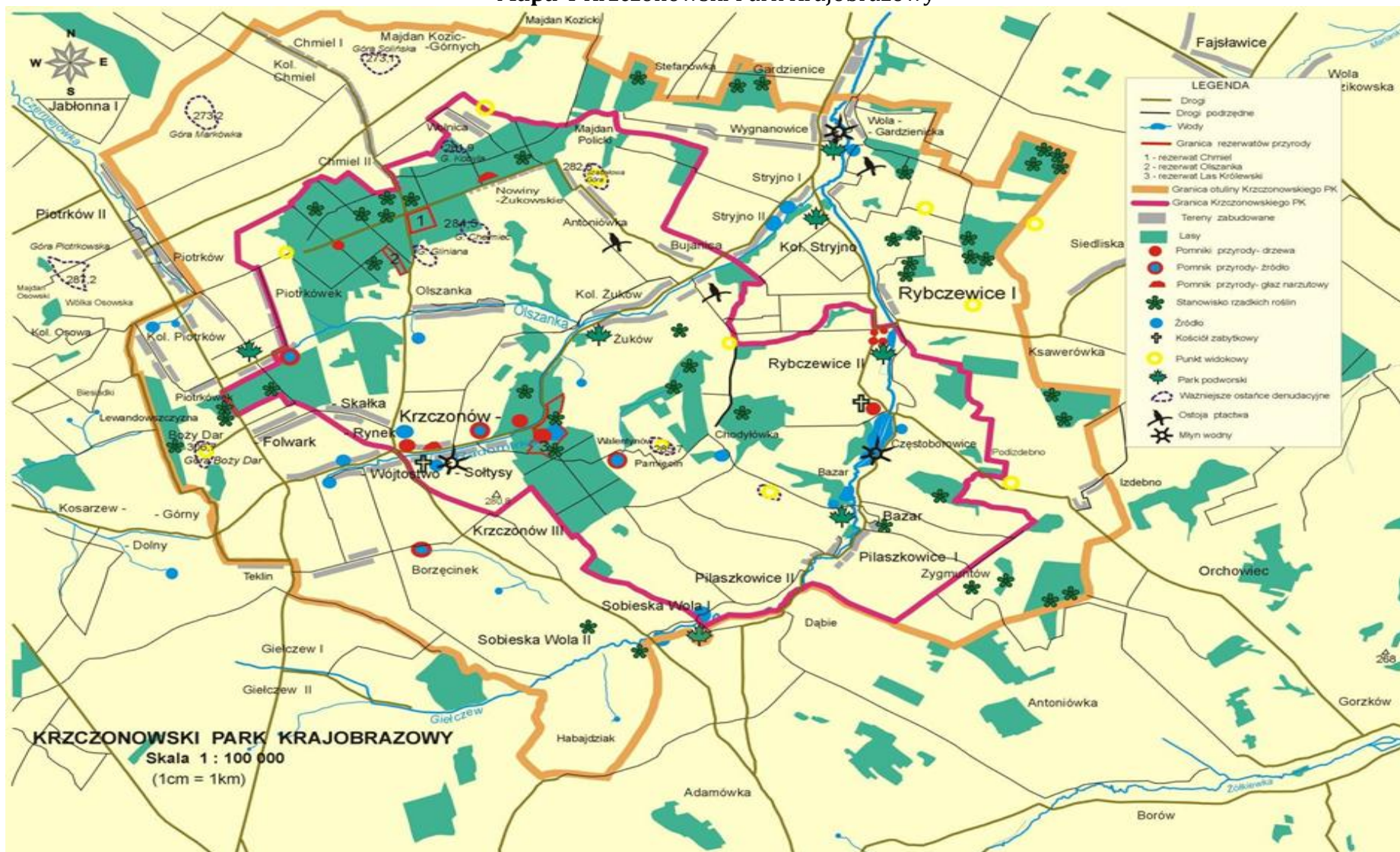
Gmina Krzczonów posiada niezwykle atrakcyjne uwarunkowania środowiskowe. Ukształtowanie terenu i ciekawe obiekty przyrodnicze sprawiają, że jest miejscem atrakcyjnym do rozwoju turystyki. Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska, liczne użytki rolne oraz lasy sprzyjają zachowaniu czystości powietrza i wód na tym obszarze. Urozmaicona rzeźba terenu i malownicze krajobrazy przyciągają turystów spragnionych wypoczynku na łonie natury.

Niewątpliwie najbardziej rozpoznawalnym i atrakcyjnym przyrodniczo miejscem jest Krzczonowski Park Krajobrazowy. Utworzony został uchwałą Nr XI/56/90 WRN w Lublinie z dnia 26 lutego 1990 r. dla ochrony charakterystycznego krajobrazu centralnej części Wyżyny Lubelskiej. Jego powierzchnia wynosi 12 421 ha, natomiast powierzchnia jego otuliny wynosi 13 854 ha. Jest jednym z 17 parków krajobrazowych województwa lubelskiego - ósmy co do wielkości. Pieczę nad parkiem sprawuje Zarząd Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych.

Administracyjnie leży w obszarze 3 gmin: Krzczonów i Jabłonna w powiecie lubelskim oraz Rybczewice w powiecie świdnickim, natomiast otulina parku znajduje się na terenie 5 gmin: Krzczonów i Jabłonna (powiat lubelski), Rybczewice i Piaski (powiat świdnicki) oraz Fajstawice (powiat krasnostawski).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Mapa 4 Krzczonowski Park Krajobrazowy

Źródło: www.rokis.pl

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Krzczonowski Park Krajobrazowy znajduje się w centralnej części Wyniosłości Giełczewskiej, około 20 km na południowy-wschód od Lublina. Obejmuje tereny o bardzo urozmaiconej rzeźbie, położone w krajobrazie rolniczym, typowym dla tego regionu. Podstawową formą rzeźby tego obszaru jest falisty teren, rozcięty głębokimi dolinami rzecznyymi o stromych zboczach i wąwozach erozyjnych. Wzgórza na terenie parku zbudowane są z twardych, odpornych na erozję piaskowców krzemionkowych wznoszących się jako charakterystyczne ostańce. Na jego terenie znajduje się aż 14 takich ostańców piaskowcowych z okresu polodowcowego, sięgających do wysokości około 300 m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem w parku jest Boży Dar liczący 306,7 m n.p.m. Natomiast jednym z najpiękniejszych krajobrazowo wzgórz ostańcowych jest „Szałowa Góra” o wysokości 285 m n.p.m., stanowiąca wspaniały punkt widokowy. Jest ona ostańcem denudacyjnym, w którym widoczny jest kompletny profil geologiczny skał budujących Wyżynę Lubelską.

Zdjęcie 1 Miejscowość Sobieska Wola – Krzczonowski Park Krajobrazowy

Źródło: <http://sobieskawola.piotrekb.com.pl/>

Krzczonowski Park Krajobrazowy charakteryzuje się dużą różnorodnością i mozaikowością gleb, a na jego terenie występuje ogromne bogactwo zespołów roślinnych. Największą powierzchnię w parku – 70%, ze względu na obecność gleb dobrej klasy, stanowią grunty orne. Około 25 % powierzchni parku zajmują lasy.

Zdjęcie 2 Panorama Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego

Źródło: <http://www.parki.lubelskie.pl/>

Park wraz z otuliną jest najważniejszym obszarem źródłiskowym na Lubelszczyźnie. Występuje tutaj 45 źródeł, w tym kilkanaście źródlisk grupowych skupiających od 4 do 19 wpływów. Źródła położone są głównie w dolinach rzek Giełczwi, Radomirki i Olszanki. Są to główne ciek wodne, a ich doliny w dużej mierze zachowały naturalny charakter i mają wielką wartość przyrodniczą w silnie zmienionym krajobrazie rolniczym. Jedno z trzech największych źródeł (o wydajności od 50 do 120 l/s) znajduje się w miejscowości Sobieska Wola. Ponadto w miejscowościach:

Krzczonów Sołtysy, Krzczonów Trzeci (Borzęcin), Walentynów oraz Piotrkówek, znajdują się źródła, które zostały uznane za pomniki przyrody.

Zdjęcie 3 Źródliska na terenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego

Źródło: <http://www.parki.lubelskie.pl/>

Ciekawym elementem krajobrazu parku jest utworzony w 1966, zlokalizowany w miejscowości Żuków Kolonia (na terenie dawnego wyrobiska opoki) zespół przyrodniczo-krajobrazowy Kamienna Góra. Na odkrytych skałach można znaleźć rzadki minerał lublinit. W pobliżu na silnie erodowanym zboczu z rumoszem wapiennym wykształciły się murawy kserotermiczne stanowiące barwny akcent krajobrazowy. Jest tu też siedlisko kilkudziesięciu okazów dziewięcisiła bezłodygowego.

Interesującym miejscem jest również „Kamienny Wąwóz” znajdujący się w Kolonii Żuków, na terenie wyrobiska opoki.

Lasy występujące na obszarze parku to fragmenty ocalałych powierzchni dawnych puszczy, pokrywających znaczną część Wyżyny Lubelskiej. Szczególnie cenny jest 200-letni drzewostan dębu szypułkowego z udziałem buka, który znajduje się na północno-wschodniej granicy swojego naturalnego zasięgu. Dominuje tutaj siedliskowy typ lasu świeżego – około 70% oraz las mieszany (19%). Blisko 30% powierzchni leśnych parku stanowi starodrzew w wieku 60-80 lat i więcej. Na jego obszarze przeważają drzewa liściaste z udziałem grabu, lipy i dębu, występują też bory mieszane i ciepłolubne dąbrowy świetliste. Równie cennym siedliskiem w dolinie Giełczwi i Radomirki są lasy łąkowe i olsy. Znaczna część obszarów leśnych, bo aż 70% to stanowi własność państwa.

Zdjęcie 4 Las w Krzczonowskim Parku Krajobrazowym

Źródło: <http://www.parki.lubelskie.pl/>

Lasy parku tworzą dwa kompleksy. Pierwszy z nich to „Las Chmielowski” z dwoma rezerwatami „Chmiel” i „Olszanka”. Rozciąga się on w północno-zachodniej części parku między wsiami Piotrkówek i Majdan Policki. Drugi, mniejszy to „Las Królewski” położony w centralnej części parku między dolinami Radomirki i Giełczwi.

W kompleksie tym obok „Śmierdzącego Źródła” znajduje się jedyne na terenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego, a jedno z trzech na Lubelszczyźnie, stanowisk bardzo rzadko występującej w Polsce cieszynianki wiosennej. Od 2009 roku na terenie rezerwatu istnieje Piesza Ścieżka Edukacyjna, której głównym celem jest przybliżenie walorów przyrodniczych i historycznych.

Oprócz tego istnieje możliwość obejrzenia występujących w obrębie parku niezwykle okazów uznanych za pomniki przyrody, m.in.:

- ✚ trzy lipy drobnolistne w Częstoborowicach,
- ✚ trzy lipy drobnolistne w Krzczonowie,
- ✚ dwa dęby szypułkowe, modrzew i jesion w zespole dworsko-parkowym w Rybczewicach,
- ✚ wiąz w Lesie Królewskim,
- ✚ buk pospolity w Lesie Chmielowskim,
- ✚ głązy narzutowe w Krzczonowie i Nowinach Żukowskich,
- ✚ płat cieszynianki wiosennej o powierzchni 0,10 ha w Lesie Królewskim.

Mozaika biotopów na obszarze parku wpływa na różnorodność występującej tutaj fauny. W źródłiskach i strumieniach bytuje w dużych ilościach kiełz zdrojowy - gatunek skorupiaka charakterystyczny dla czystych wód. Do niedawna w rzece Giełczwi bytowała także duża populacja raka rzecznoego. Jednak panująca w latach 70-tych dzuma racza, a także nadmierne połowy, wpłynęły na drastyczne zmniejszenie ilości osobników tego gatunku.

Niezwykle bogata jest również fauna kręgowców. W rzekach występują gatunki ryb charakterystyczne dla polskich wód nizinnych, między innymi: szczupak, okoń i płoć. Na terenie parku można spotykać także przedstawicieli rodzimych gatunków płazów. Najczęściej spotykane z nich to: żaba trawna, żaba wodna, ropucha szara i rzekotka drzewna. Wśród rzadziej występujących należy wymienić: ropuchę zieloną, kumaka nizinnego, traszkę zwyczajną i grzebieniastą oraz grzebiuszkę ziemną.

Gady występujące tutaj reprezentowane są przez trzy gatunki: spotykaną na nasłonecznionych zboczach wzgórz jaszczurkę zwiną, występującą na skrajach lasów i w wąwozach padalca oraz zamieszkującego przede wszystkim doliny cieków wodnych zaskrońca.

Duża ilość zadrzewień śródpolnych i zakrzaczeń porastających miedze sprzyja różnorodności świata owadów. Można tutaj spotkać takie rzadkości jak: paż królowej,

mieniak tęczowiec, modraszek ikar, czy tygrzyk paskowany. Z kolei w dolinach rzek obficie występują ważki, jętki i chruściki.

W parku występują też licznie różne gatunki ptactwa. Wśród pospolicie zamieszkujących pola i nieużytki należy wymienić przede wszystkim: skowronki polne, trznadle i potrzaszce. Często można tutaj dostrzec przepiórki czy myszołowy. W lasach występują natomiast: sikory, pełzaczki, drozdy, muchołówki, szpaki, zięby oraz gołębie (gołąb siniak i sierpówka). Skrzydlate drapieżniki parku to: jastrzębie gołębiarze, krogulce, pustułki czy kobuzy. Znajduje się tu również siedlisko bardzo rzadko występujących na terenie Polski: muchołówki białoszyjej oraz bociana czarnego. W dolinach Giełczwi i Radomirki stanowiska swoje mają: perkozy dwuczube, perkozki i derkacze. Na stawach bytują natomiast kaczki: krzyżówki, głowienki i czernice, a także łabędzie nieme, łyski i kurki wodne. Natomiast w trzcinowiskach gniazdują: trzciniaki, trzcinniczki i rokitniczki. Na uwagę zasługuje fakt występowania na obszarze parku takich ssaków jak: wydry i bobry oraz nietoperze: mopek i gacek brunatny.

Częściowo w granicach administracyjnych Gminy Krzczonów znajduje się również Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Całkowita jego powierzchnia wynosi ponad 220 km². Swoim zasięgiem obejmuje on tereny położone pomiędzy korytem rzeki Bystrzycy i Czerniejówki. Wschodnią granicą tego obszaru jest Krzczonowski Park Krajobrazowy. Południową granicę Czerniejewskiego OchK stanowi dolina Kosarzewki, zachodnią granicę wyznacza zasięg łąk na lewym brzegu Kosarzewki i Bystrzycy, a w części północno-zachodniej – brzeg Starego Lasu. Oprócz znacznych powierzchni dobrze zachowanych kompleksów leśnych, jest to teren o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu, licznych źródłach i dolinach rzecznych. Czerniejowski OchK obejmuje tereny o dużych walorach botanicznych. Bogata flora roślin naczyniowych reprezentowana jest przez około 1000 gatunków. Rośnie tu ponad 100 gatunków roślin rzadkich, w tym wiele chronionych, jak: wisienka karłowata, orlik pospolity, zawilec wielkokwiatowy, wężymord stepowy, aster gawędka. Cechą charakterystyczną tego rezerwatu jest występowanie okazałych egzemplarzy lip drobnolistnych i dębów szypułkowych.³

Krzczonewski Park Krajobrazowy i jego okolice można zwiedzać przemierzając znakowane trasy szlaku rowerowego o nazwie „Meandry Giełczewki”. Jest to system czterech szlaków wyznaczonych szosami i wiejskimi drogami, przebiegających

³ <http://www.powiatlubelski.pl>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

w rejonie Krzczonowa i Piask. Prowadzą poprzez łagodne, lecz długie wzniesienia, z których można podziwiać urokliwe widoki, między innymi mozaikę otaczających pól i porośnięte lasami wzgórza. Szlaki te stanowią niezwykle ciekawą formę aktywnego wypoczynku na obszarze Gminy Krzczonów.

Tabela 4 Szlaki tras rowerowych „Meandry Giełczewki”

Lp.	Nazwa trasy	Długość trasy [km]	Przebieg trasy	Atrakcje turystyczne na trasie rowerowej
1.	Trasa „Niebieska”	25	Lublin - Skrzynice - Chmiel - Nowiny Żukowskie - Olszanka-Krzzonów - Krzczonów Sołtysy - Walentynów - Chodyłówka - Bazar	➤ dolina Czerniejówki ➤ rezerwat „Chmiel” ➤ rezerwat „Olszanka” ➤ zabytkowy kościół, młyn wodny w Krzczonowie ➤ rezerwat „Las Królewski”
2.	Trasa „Żółta”	35	Krzzonów - Krzczonów Sołtysy - Krzczonów Trzeci - Sobieska Wola - Dąbia - Pliszkowice - Bazar - Częstoborowice - Stryjno - Wygnanowice - Felin - Majda Policki - Antoniówka - Nowiny Żukowski	➤ zabytkowy kościół i młyn wodny w Krzczonowie ➤ zespół pałacowo-dworski w Sobieskiej Woli ➤ zabytkowy kościół, młyn wodny, zespół pałacowo-dworski w Częstoborowicach ➤ „Szabałowa Góra” ➤ Rezerwat „Chmiel” ➤ zespół pałacowo-dworski w Stryjnie, ➤ zespół pałacowo-dworski w Pliszkowicach ➤ zabytkowy młyn wodny w Wygnanowicach
3.	Trasa „Zielona”	30	Olszanka - Żuków Kolonia - Walentynów - Policzyzna - Stryjno - Wygnanowice - Gardzienice - Borek - Piaski - Brzeziczki - Brzezice	➤ rezerwat „Olszanka” ➤ pomnik partyzantów poległych w 1944 roku, ➤ dawne budynki podworskie w Kolonii Żuków, ➤ rezerwat „Las Królewski” ➤ zespół pałacowo-dworski w Stryjnie
4.	Trasa „Czerwona”	17	Wola Gardzieniecka - Podzamcze - Siedliszki - Biskupice - Piotrówek - Lewandowszczyzna - Boży Dar - Kosarzew Górny - Gierniak - Kajetanów - Giełczew - Sobieska Wola	➤ zabytkowy młyn wodny w Woli Gardzienieckiej ➤ zespół pałacowo-dworski w Sobieskiej Woli

Źródło: Opracowanie własne

II.1.5 ZABYTKI

Zasoby kulturowe i historyczne, w tym zabytki są ważnym elementem mogącym mieć wpływ na rozwój gospodarczy Gminy Krzczonów, w szczególności rozkwit turystyki. Wśród walorów tego obszaru należy wymienić przede wszystkim zabytki architektury sakralnej i zespoły parkowo – dworskie.

Wizytówką miejscowości Krzczonów jest pochodzący z połowy XVII wieku zespół kościelny z neogotycką dzwonnica oraz położonym w centralnej jego części późnobarokowym kościołem pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Zespół usytuowany jest na niewielkim wzniesieniu pomiędzy ulicą Leśną (trakt Bychawa – Piaski), a doliną małej rzeczki będącej dopływem Giełczwi.

Zdjęcie 5 Zespół kościelny w Krzczonowie

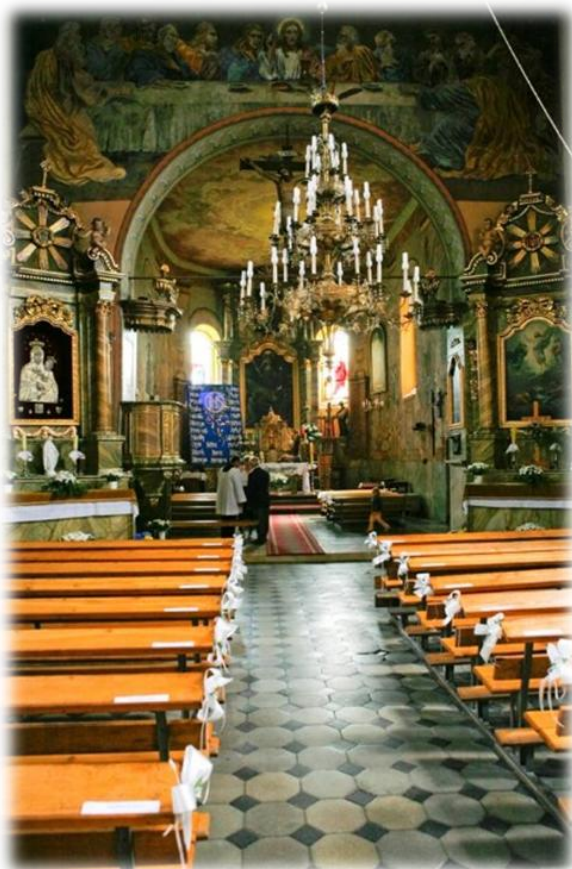
Źródło: www.parafiakrzczonow.eu

Budynek kościoła posiada jednonawową konstrukcję z węższym i niższym prezbiterium zamkniętym pięciobocznie (zbliżonym do półkola). Po bokach prezbiterium na rzucie kwadratu od północy znajduje się skarbiec, a od południa zakrystia. Od zachodu kruchta w rzucie kwadratu.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Wnętrze kościoła stanowi jednoprzestrzenna nawa główna otwarta łukiem tęczowym do prezbiterium niższego od nawy i nakryta płaskim stropem. W jego zachodniej części znajduje się chór muzyczny wsparty na dwóch toskańskich kolumnach. Lewą nawę zdobi obraz Matki Bożej (prawdopodobnie ofiarowany przez Jana III Sobieskiego) oraz obraz św. Barbary. Po prawej stronie natomiast usytuowany jest ołtarz z obrazami Przemienienia Pańskiego, Matki Bożej z Dzieciątkiem i św. Franciszkiem z Asyżu. Kościół posiada również wykonane w stylistyce Młodej Polski witraże figuratywne osadzone w oknach prezbiterium.

Zdjęcie 6 Wnętrze kościoła-widok na ołtarz główny **Zdjęcie 7** Wnętrze kościoła - widok na chór

Źródło: www.parafiakrzczonow.eu

Naprzeciw kościoła (przy ulicy Leśnej), znajduje się kapliczka z drewnianą rzeźbą św. Jana Nepomucena, który jest patronem mostów, chroniącym przed powodzią. Jego kult jest bardzo rozpowszechniony w całej Polsce. Kapliczki przydrożne tego świętego w regionie lubelskim przekraczają niemal dwukrotnie liczbę kapliczek poświęconych Maryi. W drewnianej domkowej kapliczce z ozdobnie wyciętym otworem znajduje się

ludowa drewniana polichromowana figura wygięta w pięknym kontrapoście, z nowym krzyżem w ręku. Pochodzi ona z XIX wieku.

Zdjęcie 8 Kapliczka św. Jana Nepomucena w Krzczonowie

Źródło: www.parafiakrzczoneu.eu

Na obszarze Gminy Krzczonów znajduje się jeszcze jedna kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena. Usytuowana jest ona w miejscowości Krzczonów Trzeci przy drodze, w pobliżu skrzyżowania do Sobieskiej Woli. Jest to murowana kapliczka na rzucie czworokąta z dwuspadowym dachem, wewnątrz której znajduje się drewniana figura świętego pochodząca prawdopodobnie z 1788 roku.

Wśród godnych odwiedzenia miejsc znajdujących się granicach Gminy Krzczonów należy wymienić zabytkowe cmentarze rzymsko-katolickie i wojenne. W chwili obecnej są one utrzymane w dobrym stanie, uporządkowane, wygradzone i oznakowane. Najstarszym cmentarzem jest cmentarz rzymsko-katolicki znajdujący się miejscowości Krzczonów Wójtowstwo, założony przypuszczalnie w pierwszym dwudziestopięcioleciu XIX wieku. Najciekawsze i najstarsze zachowane nagrobki (pochodzące z XIX

i początków XX wieku), wykonane głównie z kamienia i żeliwa, usytuowane są w środkowej jego części.

W miejscowości Krzczonów (przy drodze powiatowej Krzczonów – Olszanka) znajduje się cmentarz z okresu I wojny światowej (założony w 1914). Pochowano tu około 100 żołnierzy austro-węgierskich i 200 żołnierzy armii rosyjskiej. Pierwotnie był on otoczony wałem ziemnym, który z czasem uległ zatarciu. Obecnie teren wydzielony jest niewysokim drewnianym ogrodzeniem.

Zdjęcie 9 Cmentarz wojenny w Krzczonowie

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

W Krzczonowie znajdował się niegdyś jeszcze jeden cmentarz z okresu I wojny światowej, lecz nie został on wpisany do ewidencji cmentarzy wojennych i w chwili obecnej nie jest znana jego lokalizacja. Wiadomo jednak, że pochowano tam około 74 żołnierzy, w tym: 40 z armii austro-węgierskiej oraz 34 z armii carskiej.

Oprócz tego w okolicach Walentynowa w lesie znajduje się grób rosyjskich żołnierzy z I wojny światowej.

Wśród miejsc pamięci z tego okresu należy wskazać również podwójną mogiłę żołnierzy niemieckich płożoną w obrębie wsi Walentynów, przy drodze wiejskiej między posesjami. Została ona zdewastowana w latach 60-tych, pierwotnie umieszczone były na niej krzyże z tabliczkami.⁴

Oprócz wyżej wymienionej mogiły, w miejscowości Walentynów, znajduje się także mogiła pochodząca z okresu wojen szwedzkich. Zlokalizowana jest na zachód od wsi w lesie zwanym Królewszczyzną. Ma ona formę kopca o średnicy 11 m i wysokości 2 m. Pierwotnie otoczona była rowem-fosą.

Na obszarze gminy znajdują się również miejsca pamięci narodowej:

- ✚ pomnik poświęcony pamięci ofiar mordy dokonanego w latach 1944-46 na żołnierzach BCh i AK przez grupę operacyjną UB – zlokalizowany w Krzczonowie;
- ✚ pomnik z 1944 roku poświęcony żołnierzom BCh w walce z okupantem - znajdujący się w obrębie wsi Żuków;
- ✚ pamiątkowe dwa groby chłopów (Krótki, Makarewicz) uczestników powstania styczniowego z 1863 roku,
- ✚ modrzewiowy krzyż z 1813 roku z napisem „Teraz o Panie, w Tobie cała nasza nadzieja” – upamiętniający zajęcie Księstwa Warszawskiego przez wojska cesarskie.

Niezwykle atrakcyjne pod względem turystycznym miejsce w Gminie Krzczonów to zespół parkowo-dworski zlokalizowany w Sobieskiej Woli. Jego powstanie szacuje się na przełom XVI i XVII wieku. Jak wynika z genealogii rodu, dwór znajdował się w rękach Jana Sobieskiego, potem jego syna, Marka Sobieskiego - senatora, chorążego nadwornego koronnego, kasztelana i wojewody lubelskiego - dziadka przyszłego króla Polski, Jana III Sobieskiego. Wola Sobieska stała się oficjalną nazwą dóbr i wsi w latach 1668-1673. Obecny dwór w Woli Sobieskiej został wzniesiony dopiero w pierwszej połowie XIX wieku. Posiadłość zajmuje powierzchnię 2,4 ha. W jej skład wchodzi budynek dworu oraz zespół parkowy z aleją starych lip. W chwili obecnej jest ona własnością prywatną.⁵

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Zdjęcie 10 Zespół dworski w Sobieskiej Woli

Źródło: www.dwory.cal.pl

Równie ciekawymi miejscami na obszarze Gminy Krzczonów są pozostałości po dawnych zespołach dworsko-parkowych położonych w miejscowościach: Żuków Kolonia i Policzyzna oraz młyn wodny z początku XX wieku znajdujący się w Krzczonowie.

II.2 SFERA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

II.2.1 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Według danych Urzędu Gminy w Krzczonowie obszar gminy w 2014 roku zamieszkiwało 4 667 osób, w tym 2 410 kobiet i 2 257 mężczyzn. W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy.

Tabela 5 Liczba mieszkańców Gminy Krzczonów wg miejscowości w 2014 roku

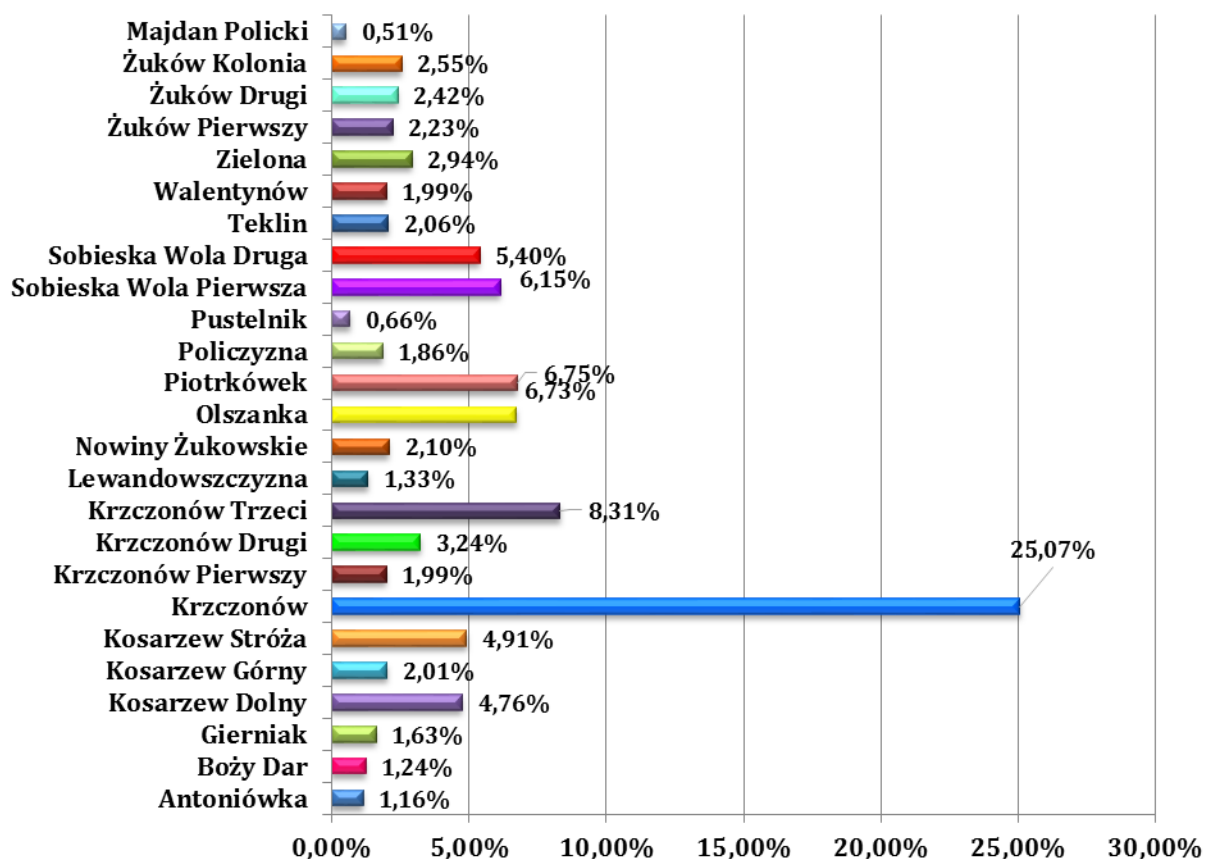
Lp.	Miejscowość	Ulica	Mieszkańcy		
			Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1.	Antoniówka	-	54	29	25
2.	Boży Dar	-	58	30	28
3.	Gierniak	-	76	37	39
4.	Kosarzew Dolny	-	222	108	114
5.	Kosarzew Górny	-	94	46	48
6.	Kosarzew Stróża	-	229	119	110
7.	Krzczoneń	Leśna	276	150	126
8.	Krzczoneń	Lipniak	6	3	3
9.	Krzczoneń	Lipowa	2	1	1
10.	Krzczoneń	Lubelska	39	19	20
11.	Krzczoneń	Orzechowa	17	8	9
12.	Krzczoneń	Partyzantów	80	46	34
13.	Krzczoneń	Rynkowa	63	35	28
14.	Krzczoneń	Skałka	112	61	51
15.	Krzczoneń	Słoneczna	76	41	35
16.	Krzczoneń	Słowiańska	11	5	6
17.	Krzczoneń	Sosnowa	37	19	18
18.	Krzczoneń	Spokojna	12	6	6
19.	Krzczoneń	Spółdzielcza	3	3	0
20.	Krzczoneń	Stefana Żeromskiego	185	90	95
21.	Krzczoneń	Strażacka	45	21	24
22.	Krzczoneń	Szklana	34	16	18
23.	Krzczoneń	Szkolna	32	18	14
24.	Krzczoneń	Świerkowa	31	15	16
25.	Krzczoneń	Tadeusza Kościuszki	15	6	9
26.	Krzczoneń	Władysława Reymonta	3	1	2
27.	Krzczoneń	Wójtostwo	91	45	46
28.	Krzczoneń Pierwszy	-	93	49	44
29.	Krzczoneń Drugi	-	151	75	76
30.	Krzczoneń Trzeci	-	388	192	196
31.	Lewandowszczyzna	-	62	29	33
32.	Nowiny Żukowskie	-	98	49	49
33.	Olszanka	-	314	167	147

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Lp.	Miejscowość	Ulica	Mieszkańcy		
			Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
34.	Piotrkówek	-	315	172	143
35.	Policzyzna	-	87	50	37
36.	Pustelnik	-	31	19	12
37.	Sobieska Wola Pierwsza	-	287	147	140
38.	Sobieska Wola Druga	-	252	134	118
39.	Teklin	-	96	50	46
40.	Walentynów	-	93	51	42
41.	Zielona	-	137	65	72
42.	Żuków Pierwszy	-	104	50	54
43.	Żuków Drugi	-	113	59	54
44.	Żuków Kolonia	-	119	61	58
45.	Majdan Policki	-	24	13	11
Łącznie			4 667	2 410	2 257

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

Wykres 2 Udział mieszkańców poszczególnych miejscowości w liczbie mieszkańców ogółem w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Gmina Krzczonów należy do jednostek słabiej zaludnionych w skali regionu. Przy jej powierzchni wynoszącej 128 km², wskaźnik średniej gęstości zaludnienia kształtuje się na poziomie 36 osób na 1 km². Stanowi to wartość znacznie poniżej średniej, która dla powiatu lubelskiego w 2014 roku wynosiła 89 osób na 1 km², województwa lubelskiego - 86 osób na 1 km² i kraju - 123 osoby na 1 km².⁶

Wyżej wymienione wskaźniki plasują gminę na 944 miejscu w kraju pod względem powierzchni oraz na 1 831 miejscu w kraju pod względem liczby mieszkańców.

W latach 2005-2014 ludność zamieszkująca obszar Gminy Krzczonów stanowiła średnio około 3% ludności zamieszkującej powiat lubelski oraz około 0,2% ludności zamieszkującej całe województwo lubelskie.

Cechą charakterystyczną rozmieszczenia ludności w gminie jest jej koncentracja w największych miejscowościach, takich jak: Krzczonów, Krzczonów Trzeci, Olszanka, Piotrówek. Najmniejszą pod względem powierzchniowo miejscowością na terenie gminy jest Majdan Policki (113,6 ha)⁷. Jest to zarazem miejscowość o najmniejszej liczbie mieszkańców – 24 (stan na 31.12.2014 r.) Do miejscowości zamieszkałych przez najmniejszą liczbę mieszkańców należy zaliczyć również: Pustelnik, Antoniówkę, Boży Dar oraz Lewandowszczyznę.

Liczba mieszkańców oraz gęstość zaludnienia nie są wartościami stałymi i podobnie jak rozmieszczenie mieszkańców podlegają zmianom, niekiedy w bardzo dynamiczny sposób. Poniższa tabela oraz wykres prezentują liczbę ludności Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2005 -2014 z uwzględnieniem podziału wg płci.

Tabela 6 Stan ludności Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2005-2014

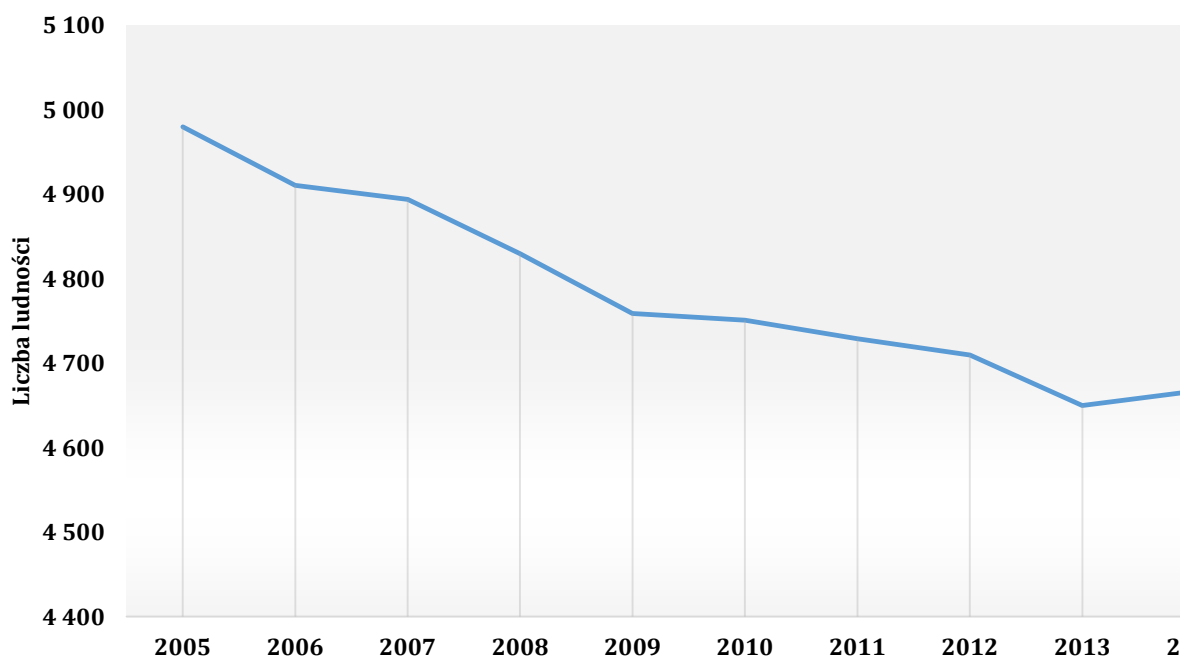
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	4 980	4 911	4 894	4 830	4 759	4 751	4 729	4 710	4 650	4 667
Mężczyźni	2 425	2 387	2 379	2 333	2 298	2 294	2 277	2 278	2 246	2 257
Kobiety	2 555	2 524	2 515	2 497	2 461	2 457	2 452	2 432	2 404	2 410

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS i Urząd Gminy w Krzczonowie

⁶ „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 roku” GUS

⁷ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Krzczonów”, 2010 r.

Wykres 3 Liczba ludności Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne

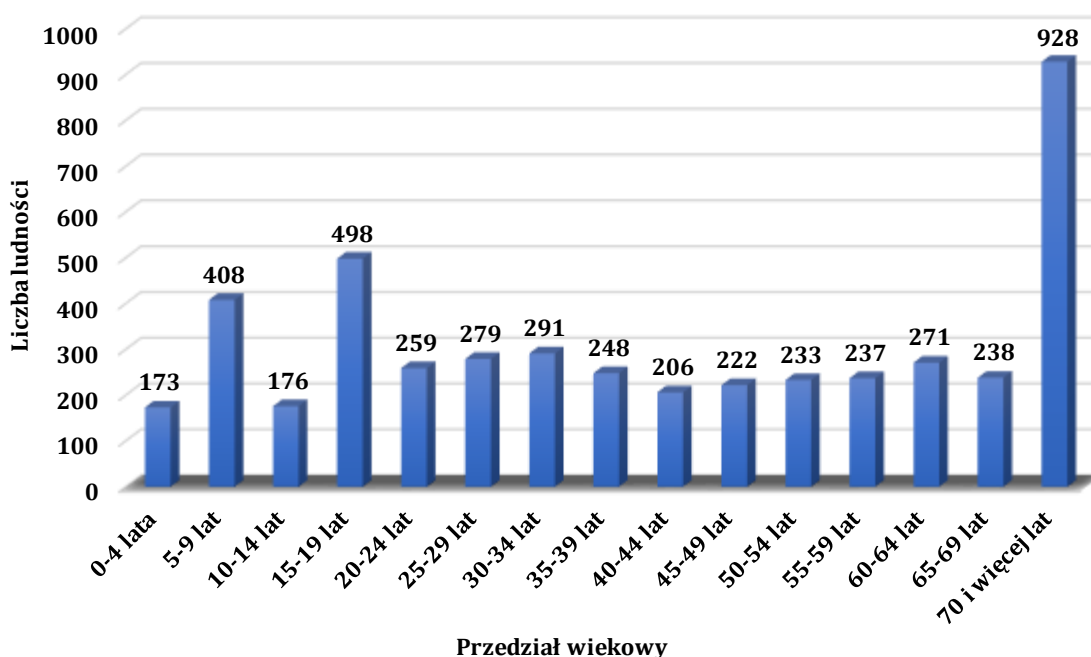
Z powyższego zestawienia wynika, że na przestrzeni ostatniej dekady liczba mieszkańców gminy spadała w szybkim tempie. W analizowanym okresie zmniejszyła się ona o ponad 300 osób, co stanowi około 7% obecnej liczby mieszkańców gminy. Spadek liczby mieszkańców jest trendem charakterystycznym dla całego województwa lubelskiego i dla zdecydowanej większości kraju. Na ubytek liczby ludności wpływa przede wszystkim ujemny przyrost naturalny. Niepokojący trwały trend spadku liczby ludzi młodych, co w połączeniu z przechodzeniem w wiek emerytalny osób będących obecnie w wieku produkcyjnym będzie pogarszało i tak niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego. Pociuszające są jednak prognozy w zakresie liczby ludności powiatu lubelskiego przygotowane przez GUS, które wskazują, w odróżnieniu do prognoz dla całego województwa lubelskiego, na systematyczny jej wzrost.

Na przestrzeni 2005-2014 ponad połowę (około 52%) ogółu mieszkańców stanowiły kobiety, natomiast 48% stanowili mężczyźni. Charakterystyczny dla gminy jest wysoki poziom feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn). Na przestrzeni ostatnich 10 lat, średnio wskaźnik ten wynosił 107 i był zbliżony do wskaźnika feminizacji dla całego województwa lubelskiego (średnio 106).

Z punktu widzenia prognoz rozwoju gminy niezwykle ważna jest struktura wiekowa jej mieszkańców. Większe perspektywy rozwojowe mają jednostki samorządu terytorialnego, w których przeważającą częścią tej struktury stanowią ludzie młodzi.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Krzczonowie najliczniejszą grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym - 53% ogółu ludności. Drugą co do wielkości grupą są mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym - 31%. Natomiast ludność zaliczana do grupy przedprodukcyjnej stanowi jedynie 16%.

Wykres 4 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Krzczonów
– stan na 31.12.2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Krzczonowie

Na przestrzeni analizowanego okresu następowała zmiana ekonomicznej struktury wiekowej mieszkańców Gminy Krzczonów. Liczba mieszkańców zaliczanych do grupy produkcyjnej wykazuje tendencję wzrostową. Natomiast liczba ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym systematycznie spada. Analiza ekonomiczna struktury wiekowej gminy pozwala zauważyć niekorzystne zjawiska występujące w tej sferze. Problem starzejącego się społeczeństwa, występujący jako negatywny wskaźnik społeczno-gospodarczy, dotyczy nie tylko Gminy Krzczonów, lecz obecnie całego kraju.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Jednym z głównych czynników decydujących o liczbie ludności jest przyrost naturalny, który stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Od wielu lat na terenie Gminy Krzczonów odnotowuje się ujemny przyrost naturalny.

Tabela 7 Przyrost naturalny w Gminie Krzczonów w latach 2005-2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	-36	-52	-32	-57	-52	-43	-35	-36	-34	-38
Mężczyźni	-12	-36	-23	-34	-30	-24	-20	-10	-19	-18
Kobiety	-24	-16	-9	-23	-22	-19	-15	-26	-15	-20

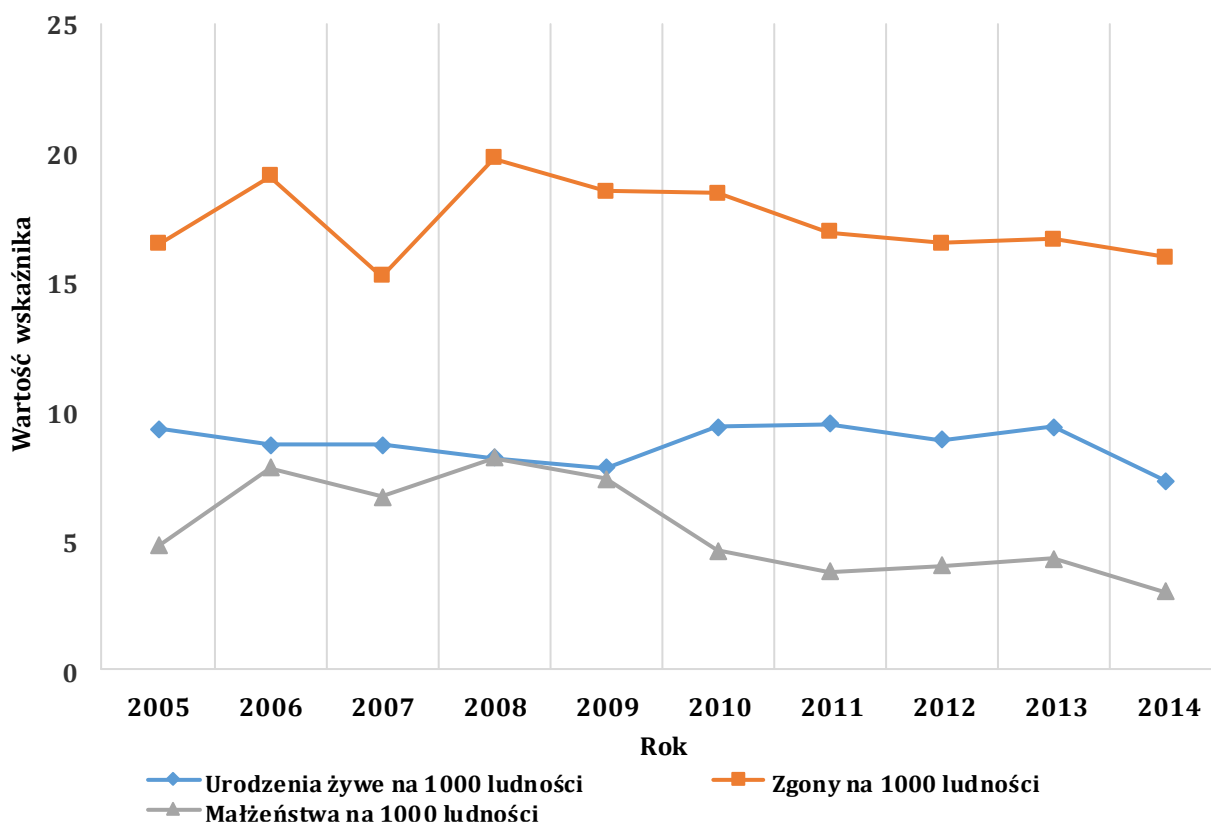
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS i Urząd Gminy Krzczonów

Niepokojąco niski jest poziom wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności. W 2014 roku wskaźnik ten dla Gminy Krzczonów wyniósł -8,6. Jest on znacznie niższy od średniej krajowej (-0,5) oraz średniej dla województwa lubelskiego (-1,4)⁸. Na przestrzeni analizowanego okresu jego wartość ulegała znacznym wahaniom – od -11,6 do -7,1.

Kolejnym z czynników mających wpływ na strukturę demograficzną ludności gminy jest ruch naturalny, a w szczególności liczba urodzeń żywych i zgonów na 1000 ludności. Jak wynika z analizy Wykresu 5 zarówno wartość jednego, jak i drugiego wskaźnika ulegała na przestrzeni ostatniej dekady sporym zmianom. Jednakże wartości obu wskaźników w 2014 roku kształtowały się na niższym poziomie niż miało to miejsce w roku 2005. Ponadto zmniejszeniu uległa wartość wskaźnika małżeństw na 1000 ludności. Pozytywny trend tego wskaźnika z lat 2005-2008 nie utrzymał się i od roku 2009 zmienił się na niekorzystny.

⁸ Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 5 Zmiany w ruchu naturalnym ludności w Gminie Krzczonów w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Kolejnym ze wskaźników kształtujących poziom zaludnienia są migracje ludności. Skala migracji oraz kierunki ich przepływów odpowiadają potrzebom konkretnej jednostki. W przypadku Gminy Krzczonów skala wskaźnika sald migracji na przestrzeni lat 2005-2014 ulegała znacznym wahaniom. Na szczególną uwagę zasługuje jednak fakt, iż w ostatnim dziesięcioleciu dodatni wskaźnika migracji odnotowywano aż 6-krotnie. Oznacza to większą liczbę osób zameldowanych, niż wymeldowanych z terenu gminy w ciągu jednego roku.

Tabela 8 Migracje ludności w Gminie Krzczonów w latach 2005-2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	40	65	81	50	48	47	51	56	39	41
Zameldowania z zagranicy	0	1	2	0	0	0	0	0	1	bd
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	57	75	79	48	48	35	38	45	10	18
Wymeldowania za granicę	0	0	0	0	0	0	0	2	0	bd
Saldo migracji wewnętrznych	-17	-10	2	2	0	12	13	11	-10	23
Saldo migracji zagranicznych	0	1	2	0	0	0	0	-2	1	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS i Urząd Gminy Krzczonów

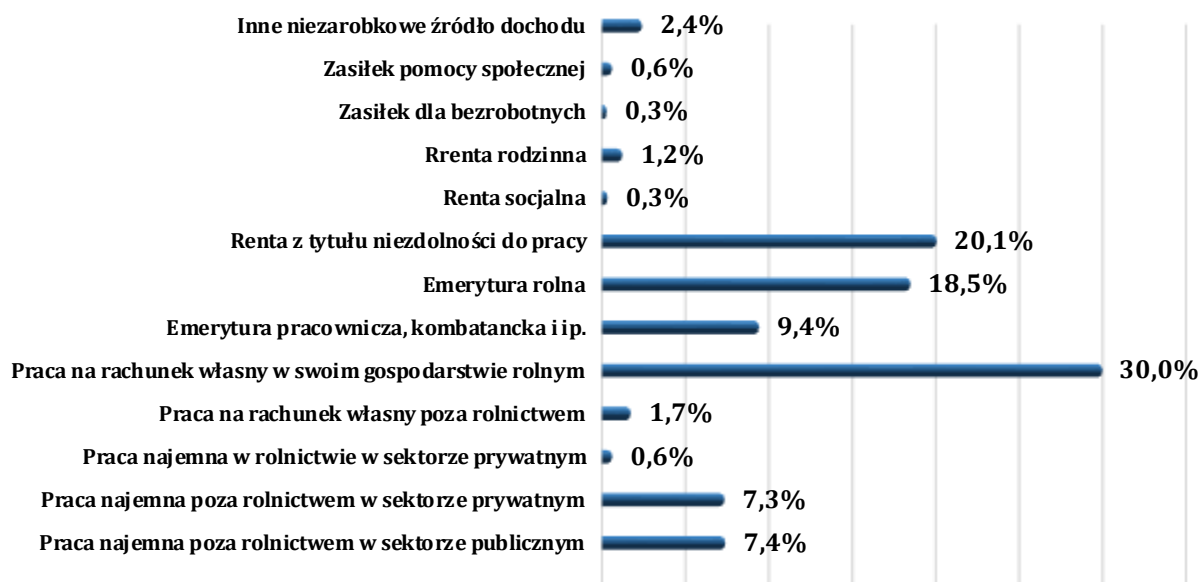
W najbliższym okresie przewiduje się niekorzystne zmiany demograficzne prowadzące do szybkiego procesu starzenia się społeczeństwa i stopniowego spadku liczby ludności Gminy Krzczonów. Wpływ na to będzie miał obecny stan i struktura ludności wynikająca ze zjawisk i procesów rozwoju demograficznego, takich jak: dzietność, umieralność, migracje wewnętrzne i zagraniczne. Oprócz nich na liczbę mieszkańców mają wpływ także czynniki społeczno-gospodarcze, takie jak: stan zamożności, sytuacja na lokalnym rynku pracy, stan zdrowia ludności i dostęp do opieki zdrowotnej, jak również zmiany obyczajowe w obrębie rodziny mające wpływ na ilość urodzeń i wiek matek.

II.2.2 GOSPODARSTWA DOMOWE ORAZ ŹRÓDŁA ICH UTRZYMANIA

Urząd Gminy Krzczonów nie dysponuje aktualnymi informacjami na temat źródeł utrzymania gospodarstw domowych na obszarze gminy. Jedyne dane dotyczące tego zagadnienia pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego. Zgodnie z nim około 47% gospodarstw domowych utrzymuje się ze źródeł zarobkowych, tj. pracy najemnej i na własny rachunek lub w gospodarstwie rolnym. W związku z tym, że gmina ma charakter rolniczy, to działalność w gospodarstwie rolnym stanowi podstawowe źródło zarobkowania dla lokalnej społeczności. Pozostała grupa (53%) utrzymuje się ze źródeł niezarobkowych. Tak duża liczba gospodarstw domowych utrzymujących się z dochodów niezarobkowych potwierdza tezę o socjalnym charakterze lokalnej

gospodarki i wskazuje na znaczny poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w gminie. Potwierdzeniem takiego stanu rzeczy jest bardzo duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 6 Gospodarstwa domowe wg źródeł utrzymania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

II.2.3 SYTUACJA MIESZKANIOWA

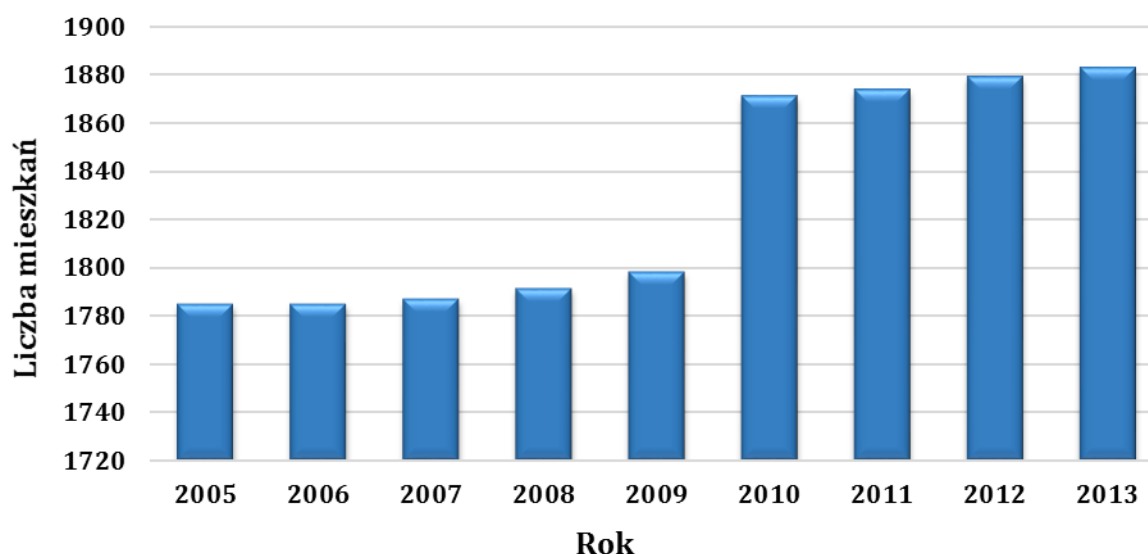
W Gminie Krzczonów znaczna część mieszkań stanowi własność prywatną – ponad 97% pozostaje we władaniu osób prywatnych. Na przestrzeni ostatniej dekady nastąpił wzrost liczby mieszkań. Największy zanotowano na przełomie lat 2009-2010, gdzie zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS przybyło aż 73 mieszkania. W pozostałym okresie średnie roczne tempo przyrostu liczby mieszkań wyniosło 4.

Tabela 9 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Krzczonów w latach 2006-2013

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mieszkania	1 785	1 785	1 787	1 791	1 798	1 871	1 874	1 879	1 883
Izby	5 815	5 815	5 827	5 849	5 889	6 176	6 192	6 217	6 237
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	141729	141729	142049	142555	143459	148198	148557	149039	149415

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 7 Liczba mieszkań w Gminie Krzczonów w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne

Na przestrzeni lat 2005-2013 trend wzrostowy odnotowały wskaźniki średniej gęstości zabudowy mieszkaniowej, średniej powierzchni mieszkania na jednego mieszkańca oraz średniej powierzchni mieszkania. Spadek odnotowano natomiast w średniej liczbie osób na mieszkanie. Świadczy to o polepszających się systematycznie warunkach zamieszkiwania zarówno na terenie Gminy Krzczonów, jak i powiatu lubelskiego oraz województwa lubelskiego.

Tabela 10 Wskaźniki gospodarki mieszkaniowej z lat 2005-2014

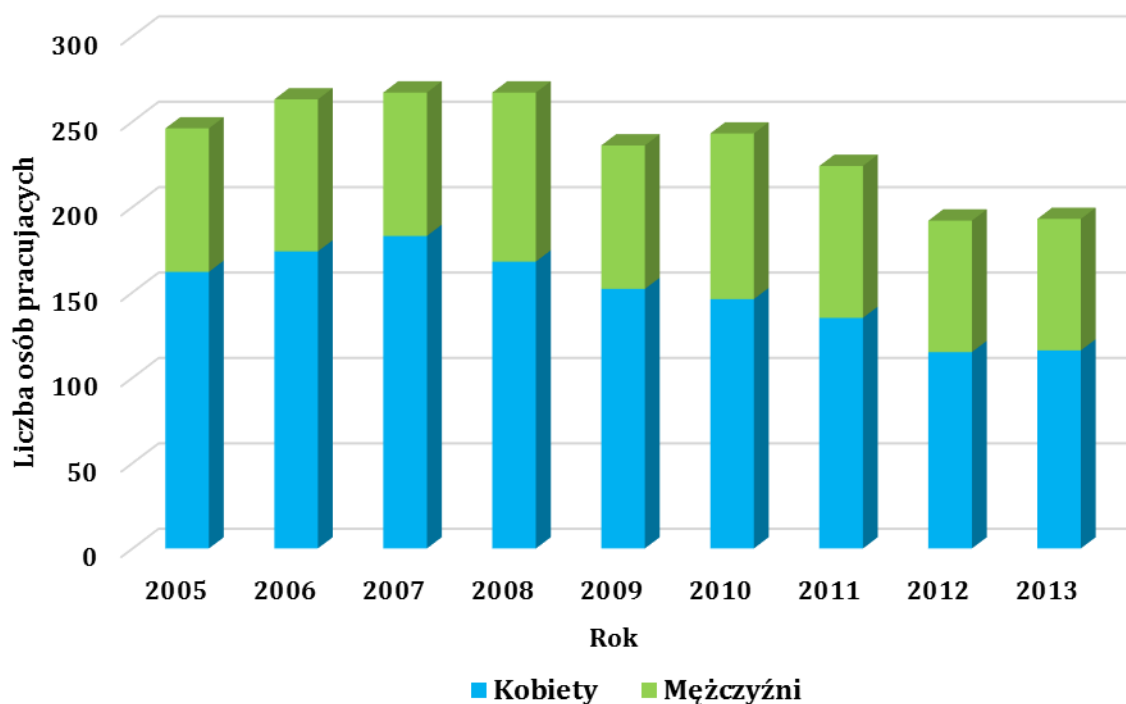
Wskaźniki	Wielkość	Jednostka	Trend	
Średnia gęstość zabudowy mieszkaniowej	Gmina Krzczonów	11,35	m ² pow.użytk./ha	↗
	powiat lubelski	24,58	m ² pow.użytk./ha	↗
	województwo lubelskie	21,63	m ² pow.użytk./ha	↗
Średnia powierzchnia mieszkania na 1 mieszkańca	Gmina Krzczonów	30,27	m ² /osobę	↗
	powiat lubelski	28,47	m ² /osobę	↗
	województwo lubelskie	25,07	m ² /osobę	↗
Średnia powierzchnia mieszkania	Gmina Krzczonów	79,42	m ² /mieszkanie	↗
	powiat lubelski	92,37	m ² /mieszkanie	↗
	województwo lubelskie	74,94	m ² /mieszkanie	↗
Średnia liczba osób na 1 mieszkanie	Gmina Krzczonów	2,63	os./mieszkanie	↘
	powiat lubelski	3,25	os./mieszkanie	↘
	województwo lubelskie	2,99	os./mieszkanie	↘

Źródło: Opracowanie własne

II.2.4 RYNEK PRACY

Większość mieszkańców gminy zatrudnionych jest w rolnictwie. Ten dział gospodarki generuje niewielką ilość miejsc pracy i charakteryzuje się występowaniem ukrytego bezrobocia. Jak podają statystyki GUS w Gminie Krzczonów na koniec 2013 roku zatrudnionych było 193 osoby (brak danych za rok 2014)⁹. W związku z tym wskaźnik pracujących na 1 000 ludności wynosił zaledwie 42. Większą część osób pracujących stanowiły kobiety – około 60%. Zatrudnieni mężczyźni stanowili 40% ogólnej liczby pracujących. Analizując dane w tym zakresie z ostatniej dekady można zauważyć, że ulegają one dość częstym wahaniom.

Wykres 8 Osoby pracujące w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

⁹ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 5 osób, (dla lat 1995-1998); bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób (dla 1999 r.); bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.). W 2004 i 2005 r. dla gmin miejsko-wiejskich sporządzane jest jedno sprawozdanie, brak informacji dla części miejskiej i części wiejskiej. Wg faktycznego miejsca pracy (dla lat 1995-2003); wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lubinie (według stanu na koniec 2014 roku) w Gminie Krzczonów liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 171 osób¹⁰, z czego 59% to mężczyźni. Liczba bezrobotnych w gminie stanowiła około 0,82% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie lubelskim oraz 0,15% bezrobotnych zarejestrowanych w całym województwie lubelskim. Wśród bezrobotnych z obszaru gminy jedynie 6 osób to bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy. Niekorzystnym zjawiskiem wśród bezrobotnych jest bardzo mała liczba osób, którym przysługuje prawo do zasiłku. Na koniec 2014 roku z prawa takiego mogło skorzystać zaledwie 10 osób, co stanowi niecałe 6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy. Średnia ta jest zbliżona do średniej dla powiatu lubelskiego, która wyniosła niecałe 9% oraz średniej dla województwa lubelskiego, która kształtowała się na poziomie około 8%. Wśród ogólnej liczby bezrobotnych znajdowało się 51 osób o statusie długotrwale bezrobotnych – pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy.

Z analizy dostępnych wyników wynika, że liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne spada w okresie letnim oraz wiosenno-jesiennym. Ma to związek z popytem na pracowników w okresie tzw. prac sezonowych (prace w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i budownictwie).

W poniższej tabeli oraz na wykresie przedstawiono liczbę zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy w ostatnim dziesięcioleciu.

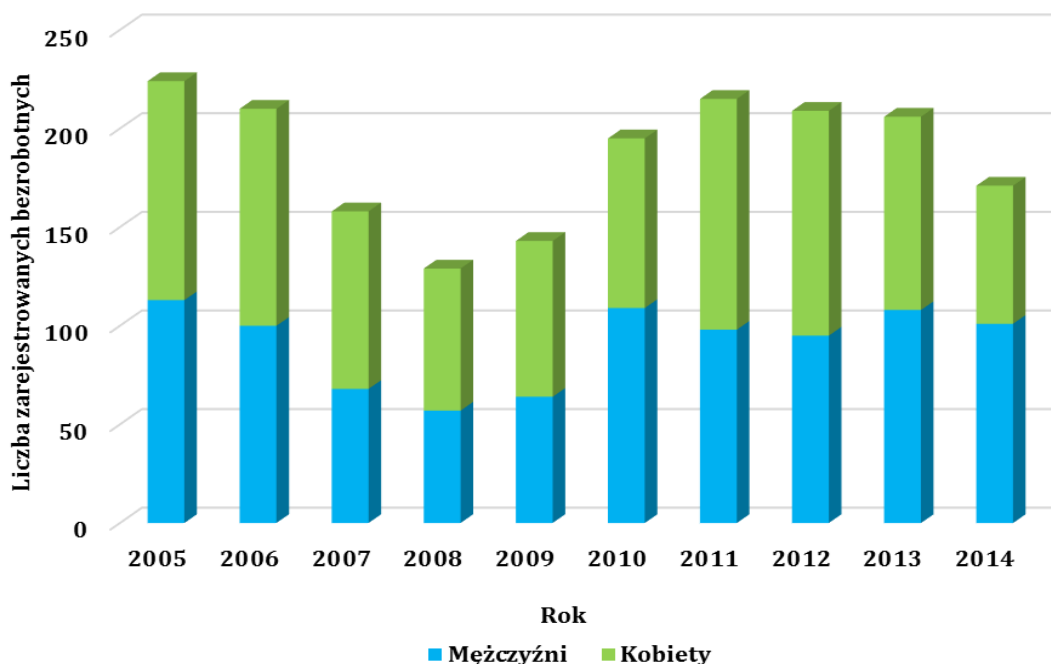
Tabela 11 Zarejestrowani bezrobotni z Gminy Krzczonów w latach 2005-2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	224	210	158	129	143	195	215	209	206	171
Mężczyźni	113	100	68	57	64	109	98	95	108	101
Kobiety	111	110	90	72	79	86	117	114	98	70

Źródło: www.wup.lublin.pl

¹⁰ www.wup.lublin.pl.

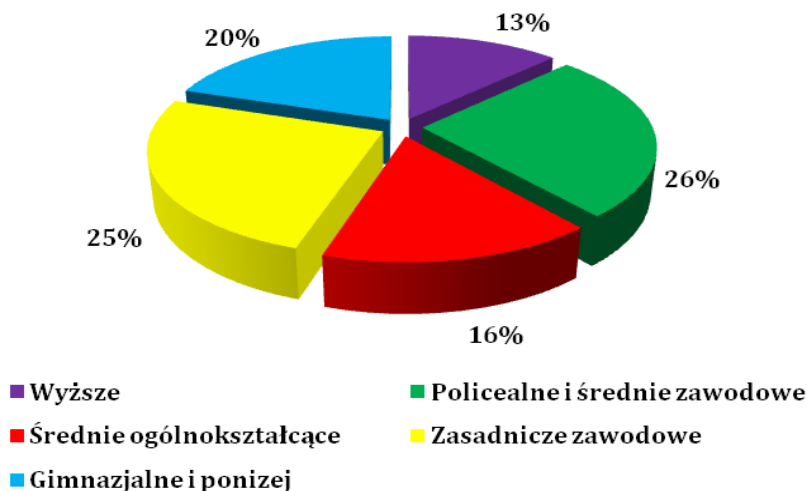
Wykres 9 Liczba mieszkańców zarejestrowanych jako bezrobotni na terenie Gminy Krzczonów w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP w Lublinie

Problemem jest również niski poziom wykształcenia znacznej części bezrobotnych. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Bychawie jedynie 13% z nich posiada wykształcenie wyższe. Największy odsetek bezrobotnych (45%) stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, zawodowym oraz poniżej.

Wykres 10 Struktura wykształcenia bezrobotnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Lublinie

II.2.5 INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Zapotrzebowanie w zakresie edukacji na terenie Gminy Krzczonów zaspokajają: oddział przedszkolny w Krzczonowie, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Krzczonowie oraz jej filia w Kosarzewie Dolnym, a także Gimnazjum im. Mikołaja Siemiona w Krzczonowie. Na przestrzeni ostatnich lat zlikwidowane zostały dwie szkoły podstawowe w Kosarzewie Dolnym oraz Sobieskiej Woli Pierwszej. Racjonalizacja sieci szkolnej podyktowana była utrzymującym się od lat niżem demograficznym.

Zdjęcie 11 Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Krzczonowie

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

Zdjęcie 12 Budynek Filii Szkoły Podstawowej w Kosarzewie Dolnym

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Obecnie Szkoła Podstawowa w Koszarzewie Dolnym jest szkołą o strukturze klas 0-III. Powodem zmniejszenia stopnia organizacyjnego szkoły była spadająca liczba uczęszczających do niej dzieci. Natomiast Szkoła Podstawowa w Krzczonowie działa w strukturze klas 0-VI.

Tabela 12 Łączna liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2010-2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba uczniów	246	236	242	232	252

Źródło: Dane SP w Koszarzewie Dolnym oraz SP w Krzczonowie

Jak wynika z powyższej tabeli liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w poszczególnych latach analizy ulega zmianie, ale utrzymuje się na w miarę stałym poziomie.

Gimnazjum im. Mikołaja Siemiona w Krzczonowie jest jedyną tego typu placówką oświatową na terenie gminy. Posiada ona bazę liczącą 8 pomieszczeń lekcyjnych. Liczba uczniów gimnazjum na przestrzeni lat spadła o 17%.

Tabela 13 Liczba uczniów gimnazjalnych w latach 2010-2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba uczniów	127	129	105	117	106

Źródło: Dane Gimnazjum im. Mikołaja Siemiona w Krzczonowie

Placówki szkolne prowadzone przez gminę posiadają wydzielone działki z zapleczem sportowo-rekreacyjnym.

Od 2003 roku przy gimnazjum w Krzczonowie działa Klub Europejski „Młodzi Europejczycy”. Współpracuje on ze szkołami z Rumunii, Cypru i Portugalii, Chorwacji, Turcji, Włoch i Czech, Hiszpanii w ramach akcji e-Twinning (współpraca szkół za pomocą mediów elektronicznych). Klub uczestniczył w ponad 15 projektach e-Twinning. Za wkład wniesiony w realizowane akcje został on doceniony i odznaczony Krajową i Europejską Odznaką Jakości.

Uczniowie szkół mają możliwość uczestnictwa w pozalekcyjnych formach działalności placówek oświatowych, takich jak: drużyna harcerska, drużyna zuchowa, Młodzieżowa Drużyna Sportowo-Pożarnicza, koła zainteresowań. Ponadto przy szkołach działają również Uczniowskie Kluby Sportowe.

Szkoły współpracują z Regionalnym Ośrodkiem Kultury i Sportu, Klubem Sportowym „Krczonovia” oraz Fundacją Niepodległości. Młodzież szkolna bierze udział

w cyklicznie organizowanym Ogólnopolskim Turnieju Wiedzy Pożarniczej, zawodach Młodzieżowych Drużyn Sportowo-Pożarniczych, społecznych akcjach charytatywnych.

Stale rosnące wymagania w zakresie wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne, zmiany programowe oraz postęp techniczny powodują konieczność ciągłych inwestycji w tym obszarze.

II.2.6 INFRASTRUKTURA SPORTOWA

Na terenie gminy działają 4 kluby sportowe skupiające zawodników w 5 sekcjach. Od 1995 roku działa Krzczonowski Klub Sportowy „Krzczonovia” Krzczonów. Skupia on zawodników piłki nożnej, aktualnie grający w B klasie –Lublin II.

Przy gimnazjum w Krzczonowie działa Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Huragan”, natomiast przy szkole podstawowej - Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł”. Celem działalności obu klubów jest popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej, a także organizowanie uczniom czasu wolnego oraz angażowanie ich w różnorodne formy aktywności ruchowej. Prowadzą one systematycznie zajęcia w następujących dyscyplinach sportowych: piłka nożna, piłka ręczna, tenis stołowy.

Baza sportowa na terenie gminy jest skromna, gdyż składa się na nią tylko jedno wielofunkcyjne boisko sportowe położone w miejscowości Krzczonów przy Urzędzie Gminy oraz dwa boiska przyszkolne (przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Krzczonowie oraz przy Szkole Podstawowej w Kosarzewie). Nieurządzone boisko wiejskie znajduje się także w miejscowości Policzyzna. W innych miejscowościach brakuje tego typu obiektów.

Wyżej wymienione boiska nie rozwiązują problemów związanych z powszechną dostępnością obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenie gminy. Problem ten dotyczy również sal sportowych oraz infrastruktury sportowej towarzyszącej. W związku z tym niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do modernizacji istniejącej oraz budowy nowej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

II.2.7 ZASOBY KULTUROWE

Tereny Gminy Krzczonów od zawsze należały do bardzo żywych i twórczych ośrodków folkloru i sztuki ludowej. Miejscowe kobiety prześcigały się dawniej w strojeniu izb własnoręcznie przygotowywanymi wycinankami, bibułkowymi kwiatami i pajakami. Krzczonowskie wesela słynęły w całej okolicy ze swej huczności i pięknych obrzędów. Z upływem lat stały się one widowiskiem wystawianym na scenie jako forma teatru ludowego.

Niewątpliwym walorem kulturowym, z którego Krzczonów słynie w całej Polsce, jest charakterystyczny dla tego obszaru strój. Spośród licznych typów ubiorów występujących w widłach Wisły i Bugu, wyraziście wyodrębnił się ubiór, nazwany konwencjonalnie krzczonowskim. Strój krzczonowski, suto zdobiony tasiemkami i haftem, noszony był w południowej części Lubelszczyzny i na północ od Krasnegostawu. Centrum jego występowania znajdowało się w parafii Krzczonów i częściowo w parafiach ościennych: w Bychawie, Bychawce i Częstoborowicach. Geograficznie to obszar położony w górnym biegu Giełczwi oraz dopływów Bystrzycy: Czerniejówki i Kosarzewki¹¹. Na odrębność i bogactwo stroju krzczonowskiego prawdopodobnie miał wpływ teren, który należał do dóbr królewskich, a to łączyło się z lepszą sytuacją materialną zamieszkującej tam ludności. Drugim czynnikiem była wspólna lub bardzo bliska przynależność parafialna - strój ten noszono zaledwie w 30 wsiach należących prawdopodobnie do jednej parafii. Odrębność i barwność tego ubioru spowodowała, że na przełomie wieku XIX i XX strój krzczonowski stał się reprezentacyjnym ubiorem ludowym Lubelszczyzny.

W regionie krzczonowskim zachował się do dnia dzisiejszego charakterystyczny - haft krzczonowski nie spotykany na innym terenie - np. kula, ciskanka, stebnówka, obrzucka. Zasadniczą cechą tego haftu było to, że jego ściegi biegły w obu kierunkach - pionowym lub poziomym i składał się z kilku motywów, łączonych ze sobą i grupowanych rytmicznie. Tworzyły one zespoły, biegnące w jednym kierunku, bez załamania, wzdłuż lub wszerek materiału lnianego.

¹¹ <http://etnograficzna.pl>

Zdjęcie 13 Strój krzczonowski

Źródło: www.polskatradycja.pl

Najstarszą dziedzinę sztuki ludowej Krzczonowa stanowi pisankarstwo, które kultywowane jest po dzień dzisiejszy. Pisanki krzczonowskie robiono od dawna. Wzory nanoszono techniką batikową polegającą na „pisaniu” na jajku roztopionym woskiem za pomocą „pisaka” i barwiono w naturalnych barwnikach. Zielony otrzymywano z młodego żyta, brązowy z łusek cebuli, czarny z kory dębu, żółty z kory jabłoni. Kompozycja wzoru opiera się na podziale powierzchni jajka na połowy równoleżnikowe (linie poziome) lub południkowe (linie pionowe). Stosując większą ilość linii, dochodzi do podziału na ósemki i ćwiartki. Często koncentracja elementów zdobniczych występuje na skrzyżowaniu linii podziałowych.¹²

Krzczoneń słynie również z palm, które wykonywane od pokoleń własnoręcznie, są elementem żywej kultury i tradycji. Palmy krzczonowskie mają po 6-7 metrów wysokości i robione są z setek suszonych kwiatów i traw, które zbierane są w lecie i suszone. Z palmami wielkanocnymi wiąże się wiele ludowych zwyczajów i wierzeń. Jednym z najważniejszych jest wiara w ochronę przed złem. A im palmy dłuższe i bardziej urodziwe, tym więcej szczęścia i zdrowia zwiastują twórcom i mieszkańcom wsi.

¹² www.rokis.pl

Zdjęcie 14 Pisanki i palmy krzczonowskie

Źródło: www.krzczonow.eurząd.eu

Folklor tej ziemi i sztuka ludowa przetrwały do dziś i są kultywowane są przez lokalną społeczność.

Głównym animatorem, dostępnych dla mieszkańców Gminy Krzczonów, zajęć o charakterze kulturalnym jest Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu, który prowadzi następujące formy działalności:

- ✚ zajęcia muzyczno-wokalne,
- ✚ zajęcia taneczno-folklorystyczne,
- ✚ Koło Młodych Modelarzy,
- ✚ Koło Twórczości Ludowej,
- ✚ redagowanie wydawnictw regionalnych - „Krzczonowski Gościniec”,
- ✚ Klub Sportowy „Krzczonovia” Krzczonów.

Wśród form działalności ośrodka należy wymienić również organizację imprez o charakterze cyklicznym, takich jak:

- ✚ Jarmark Wielkanocny,
- ✚ Festyn Regionalny,
- ✚ Dożynki Gminne,
- ✚ Festyn Sportowy,
- ✚ Święto Latawca,
- ✚ Konkurs-Wystawa Modelarska,
- ✚ Konkurs Poezji Ludowej.

Z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Kultury i Sportu w 1999 roku powstała szkołka twórczości ludowej, w ramach której uczestnicy nabywają umiejętności, między innymi w zakresie haftu ludowego charakterystycznego tylko dla regionu krzczonowskiego, pisania pisanek, wicia palm oraz wyrobów ze słomy.

Dodatkowo wspieraniem rozwoju społeczno-kulturalnego mieszkańców gminy zajmują się liczne stowarzyszenia, tj.:

- ✚ Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych Gminy Krzczonów (założone w sierpniu 2013 roku) – jego celem jest integracja środowisk kobiecych poprzez aktywność kulturalną, rekreacyjną i towarzyską, prowadzenie działań na rzecz przestrzegania praw kobiet, przeciwdziałania przemocy i patologiom społecznym i ochrony zdrowia,
- ✚ Stowarzyszenie „Dla Rozwoju Wsi Policzyzna”,
- ✚ Krzczonowskie Stowarzyszenie Regionalne (założone w 2004 roku) - ukierunkowane na krzewienie wiedzy o dziejach i kulturze Krzczonowa i regionu, jego promocję i ochronę środowiska naturalnego,
- ✚ Stowarzyszenie „Równe Szanse Dla Dzieci Gminy Krzczonów” (powołane w 2010 roku) – jego celem jest podejmowanie działań polegających na wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci z Gminy Krzczonów,
- ✚ Stowarzyszenie „Las Królewski”.

Ważnym kierunkiem działalności wyżej wymienianych stowarzyszeń jest dokumentowanie i popularyzowanie bogatego dorobku kulturowego mieszkańców gminy. Najaktywniejszym spośród wymienionych wydaje się być Krzczonowskie Stowarzyszenie Regionalne, które we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Kultury i Sportu, Wojewódzką Radą Towarzystw Regionalnych Lubelszczyzny, placówkami oświatowymi, ośrodkami akademickimi, samorządem lokalnym, organizacjami społecznymi podejmuje liczne i cenne inicjatywy, takie jak np. stworzenie Izby

Regionalnej stale gromadzącej eksponaty muzealne z całego regionu czy też objęcie opieką zabytkowych nagrobków na cmentarzu parafialnym.

Od 2006 roku KSR redaguje i wydaje kwartalnik „Krzczonowski Gościniec”. Zajmuje się ono również publikacją materiałów, takich jak: foldery czy widokówki zawierających unikatowe materiały historyczne dotyczące regionu Krzczonowskiego. Szczególnie cenne dla zachowania dziedzictwa kulturowego są cyklicznie organizowane lekcje regionalne, sesje popularno - naukowe, konkursy, pokazy i wystawy regionalne. Krzczonowskie Stowarzyszenie Regionalne wspólnie z ROKiS organizuje także wypoczynek dla dzieci, wycieczki, pikniki i biwaki. Znaczącym przedsięwzięciem środowiska regionalistów krzczonowskich było opracowanie i wydanie w 2012 roku monografii Krzczonowa.

W Gminie Krzczonów do niedawna funkcjonował również klub Twórczości Ludowej Regionu Krzczonowskiego, założony w 1997 roku (w X rocznicę śmierci poety ludowego Józefa Małka pochodzącego z Bożego Daru). Zrzeszał on twórców ludowych zajmujących się haftem, pisankarstwem, koronkarstwem, wiciem palm, rzeźbą, poezją ludową wykonywaniem strojów ludowych, przygotowywaniem tradycyjnych potraw i ciast oraz pieczeniem chleba. W chwili obecnej na obszarze gminy organizowane są warsztaty twórczości ludowej dla grup zorganizowanych i osób indywidualnych z terenu gminy i z poza.

Krzewieniem działalności kulturalnej zajmują się także Koła Gospodyń Wiejskich zrzeszające kobiety w następujących miejscowościach: Krzczonów - Wójtostwo, Krzczonów Drugi i Krzczonów Trzeci, Żuków Drugi, Zielona, Olszanka, Kosarzew Stróża, Kosarzew Dolny, Sobieska Wola Pierwsza, Nowiny Żukowskie, Walentynów, Piotrkówek. Działalność kół na terenie gminy ma wieloletnią tradycję. Pierwsze z nich powstało w Krzczonowie w 1925 roku. Przez lata koła były organizacjami, które inicjowały oraz podejmowały działania na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi, zajmowały się również działalnością oświatowo-kulturalną. Przy kołach działają zespoły folklorystyczne oraz teatralne wystawiające widowiska obrzędowe np. „krzczonowskie wesele”. Członkinie kół włączają się także w organizację świąt świeckich i kościelnych oraz imprez gminnych i lokalnych.

W ostatnich latach staraniem władz gminnych i przy wsparciu środków unijnych udało się wyremontować i wyposażyć świetlicę w Walentynowie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Ważną rolę kulturotwórczą na obszarze gminy spełniają również biblioteki - Gminna Biblioteka Publiczna w Krzczonowie oraz dwie jej filie (w Kosarzewie i Żukowie). Filia biblioteczna w Kosarzewie powstała w 1963 roku. Od 2002 roku mieści się ona w budynku szkoły podstawowej. Natomiast filia biblioteczna w Żukowie działa od 1958 roku. W 2002 roku znajduje się ona w budynku Wiejskiego Domu Kultury w Żukowie. Stan czytelnictwa w ciągu ostatnich kilku lat pozostaje na porównywalnym poziomie.

Biblioteki oprócz podstawowej działalności związanej z udostępnianiem czytelnikom zbiorów książek i prasy, prowadzą też zadania polegające na upowszechnianiu wiedzy i nauki, zapewniają mieszkańcom bieżący dostęp do szerokiego spektrum materiałów bibliotecznych i informacyjnych. Pracownicy bibliotek organizują zajęcia plastyczne, modelarskie, konkursy i zajęcia czytelnicze, projekcje filmów, wycieczki oraz zajęcia regionalne.

Działalność oświatowa bibliotek prowadzona jest również we współpracy z ROKiS. Polega ona na propagowaniu tradycji kulturowych. W tym też celu corocznie w okresie wakacyjnym organizowane były wycieczki rowerowe po okolicy pod hasłem „Szlakiem tradycji i historii”. W ich trakcie dzieci zapoznawały się z miejscową kulturą i sztuką, poznając w sposób naturalny historię gminy. Obecnie biblioteka organizuje wycieczki piesze. Dodatkowo od 1984 r. prowadzi ona Kartotekę Regionalną.

Tabela 14 Charakterystyka sieci bibliotecznej

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Biblioteki i filie	3	3	3	3	3
Pracownicy bibliotek	3	4	4	2	
Księgozbiór [wol.]	22 906	20 799	20 228	19 151	19 721
Komputery użytkowane w bibliotece ogółem [szt.]	7	7	11	11	14
Komputery użytkowane w bibliotece dostępne dla czytelników	5	9	9	9	11
Komputery podłączone do Internetu	7	11	11	11	11
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	1 188	1 576	1 570	1 550	bd
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	4 82,3	4398,2	4 295	4294,7	bd
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	18,6	17,8	18,9	19,1	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W ostatnich latach biblioteki uczestniczyły w projektach wieloletnich tj. *Program Rozwoju Bibliotek, Infrastruktura Bibliotek – Biblioteka+, Fundacja Orange, Zakup Nowości Wydawniczych* z MKiDN. Efektem ich realizacji, oprócz zwiększenia ilości woluminów dostępnych dla czytelników oraz prowadzonych zajęć, jest wzrost liczby czytelników i użytkowników bibliotek oraz wypożyczeń.

II.2.8 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Duży wpływ na utrzymanie właściwego poziomu warunków życia mieszkańców gminy ma prawidłowe funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej i opieki społecznej. Gmina Krzczonów znajduje się w obszarze działania Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bychawie, który zapewnia opiekę zdrowotną w zakresie profilaktyki, leczenia, pielęgnacji, diagnostyki i rehabilitacji. Zakład skupia się na działaniu w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), ambulatoryjnym leczeniu specjalistycznym łącznie z rehabilitacją i programów profilaktycznych oraz ratownictwie medycznym.

Specjalistyczne wsparcie z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy realizuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Krzczonowie mieszczący się przy ulicy Żeromskiego 21. Na podstawie umowy z NFZ świadczy on usługi w zakresie ambulatoryjnej podstawowej opieki zdrowotnej. Obsługą pacjentów zajmuje się dwóch lekarzy (1 pediatra oraz lekarz rodzinny), 3 pielęgniarki oraz ginekolog, który dostępny jest w wyznaczone dni. Uzupełnieniem opieki medycznej są: gabinet rehabilitacji znajdujący się w miejscowości Żuków oraz trzy prywatne apteki w Krzczonowie.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie poszczególnym osobom i ich rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie. Zakres zadań i kompetencji służb, działających na rzecz osób wykluczonych społecznie, określony został przede wszystkim w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którą pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Pomoc społeczna udzielana jest w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzeń losowych, sytuacji kryzysowych i klęsk żywiołowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie jest wiodącym realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z programów rządowych, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ośrodki pomocy społecznej realizują swoje zadania poprzez m.in. świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne. Do podstawowych świadczeń pieniężnych realizowanych przez te ośrodki należą:

- ✚zasiłki stałe,
- ✚zasiłki okresowe,
- ✚zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe,
- ✚zasiłki i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie.

Wśród świadczeń niepieniężnych pomoc społeczna obejmuje:

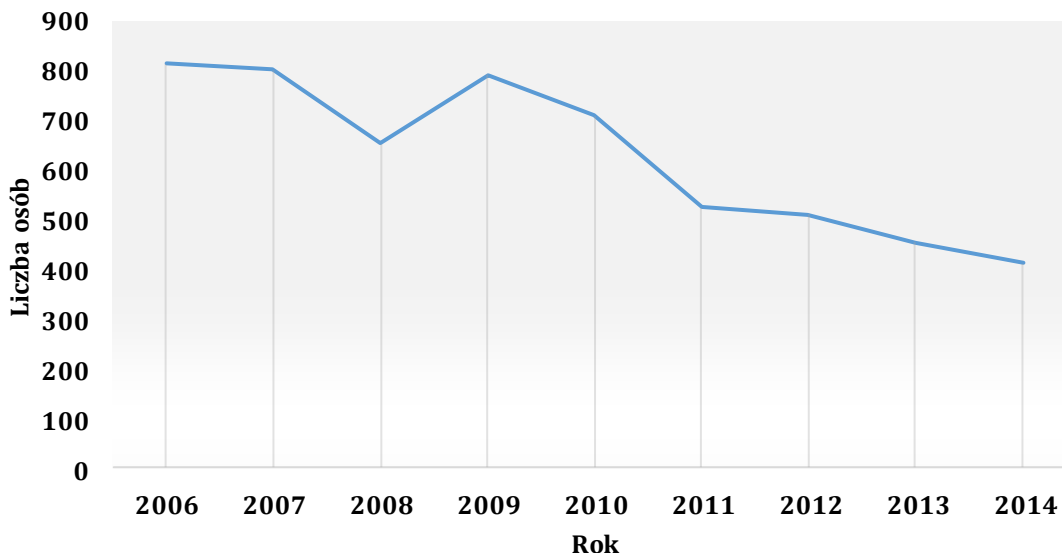
- ✚pracę socjalną,
- ✚składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
- ✚pomoc rzeczową,
- ✚sprawienie pogrzebu,
- ✚poradnictwo specjalistyczne,
- ✚interwencję kryzysową,
- ✚schronienie, posiłek, niezbędne ubranie,
- ✚usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze
- ✚pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- ✚pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- ✚pomoc na zagospodarowanie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie zatrudnia 7 osób, (w tym 4 pracowników socjalnych), z których jedna osoba pełni obowiązki kierownika ośrodka. Ponadto w OPS zatrudniona jest księgowa, osoba zajmująca się świadczeniami rodzinnymi oraz osoba do obsługi funduszu alimentacyjnego.

Ośrodek prowadzi aktywną działalność w zakresie łagodzenia skutków przemian społecznych oraz problemów wynikających z tego faktu. Analiza danych statystycznych

dotyczących pomocy społecznej z ostatnich kilku lat wskazuje na spadek liczby beneficjentów pomocy. Sygnalizuje to zmniejszające się problemy społeczne gminy.

Wykres 11 Liczba osób pozostających pod opieką OPS w Krzczonowie w latach 2006-2014

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

W 2013 roku pomocą społeczną na terenie gminy objętych było 330 rodzin. Największym problemem społecznym jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Z tego tytułu pomoc przyznano 72 rodzinom. Kolejnym 70 rodzinom przyznana została pomoc z powodu ubóstwa. Pomocą z powodu bezrobocia objętych było 55 rodzin, a z powodu niepełnosprawności również 55 rodzin. Z powodu długotrwałej choroby pomocą objęte były 32 rodziny.

W ramach świadczeń rodzinnych OPS w Krzczonowie wydał w 2013 roku 208 decyzji administracyjnych, a z funduszu alimentacyjnego w tymże roku wypłacone zostały środki 26 osobom na 43 dzieci. Działania dotyczące dłużników alimentacyjnych prowadzone były w analizowanym roku wobec 42 osób.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej OPS zatrudniał asystenta rodziny. Wsparciem asystenta objętych był 9 rodzin.

OPS w Krzczonowie realizuje również rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, z którego w 2013 roku skorzystało 247 osób, w tym z zasiłku celowego - 196, a z dożywiania w formie obiadów w szkole - 193. Łączna suma pomocy

wyniosła: 79 441,00 zł. Dodatkowo OPS realizował projekty unijne z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki m.in. program aktywizacji społeczno – zawodowej osób bezrobotnych „Lepsze jutro”.

W grudniu 2011 roku na mocy zarządzenia Wójta Gminy powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym celem jego działalności jest ochrona osób doznających przemocy w rodzinie. Ponadto zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom realizowane są za pomocą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II.2.9 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zachowania odbiegające od obowiązujących norm prawnych zdarzają się w każdym społeczeństwie i ich całkowita eliminacja nie jest możliwa. Skala tych zjawisk zależna jest w dużej mierze od skuteczności działań służb powołanych do zapobiegania przestępczości oraz wykrywania i karania sprawców.

Za bezpieczeństwo na terenie Gminy Krzczonów odpowiada Komisariat Policji w Bychawie. Bezpośredni nadzór sprawują funkcjonariusze pełniący rolę dzielnicowych.

Na koniec 2013 roku w komisariacie zatrudnionych było 55 funkcjonariuszy, a w dyspozycji jednostki pozostawało 8 radiowozów oznakowanych oraz 3 nieoznakowane.

Mieszkańcy gminy objęci są akcjami prewencyjnymi prowadzonymi przez przedmiotowy komisariat. Wśród tych akcji należy wymienić:

- ✚ „Stop kradzieżom”,
- ✚ „Bezpieczne wakacje”,
- ✚ „Bezpieczne ferie”,
- ✚ „Bezpieczna droga do szkoły.

Według danych Komisariatu Policji w Bychawie liczba przestępstw popełnionych na obszarze gminy wynosiła odpowiednio: w 2011 roku - 67, w 2012 roku – 53, w 2013 roku - 67. Najliczniejszą grupę stanowiły przestępstwa niesklasyfikowane.

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego realizowane są także przez jednostki straży pożarnej. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Krzczonowie na terenie gminy funkcjonuje 12 jednostek ochotniczych straży pożarnych:

- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Lewandowszczyźnie – 26 członków,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Piotrkówku – 32 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Kosarzewie – 21 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Olszance – 24 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Krzczonowie -15 członków
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Krzczonowie Drugim -15 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Krzczonowie Trzecim -10 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna W Sobieskiej Woli – 23 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Żukowie – 25 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Pamięcinie z/s w Walentynowie – 16 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Teklinie – 5 członków,
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Krzczonowie Pierwszym – 3 członków.

Wszystkie jednostki z obszaru gminy nadzorowane są przez Komendę Miejską PSP w Lublinie mieszczącą się przy ul. Szczerbowskiego 6. Jednostka OSP w Żukowie włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Na wyposażeniu poszczególnych jednostek OSP znajdują się pojazdy wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 15 Wyposażenie jednostek OSP

Lp.	Nazwa pojazdu	Rok produkcji	Miejsce użytkowania
1.	LUBLIN	1990	OSP Sobieska Wola
2.	MAGIRUS	1975	OSP Żuków
3.	LUBLIN	1999	OSP Olszanka
4.	MERCEDES	1983	OSP Krzczonów
5.	LUBLIN	1990	OSP Kosarzew
6.	MERCEDES	1979	OSP Piotrkówek
7.	BERLIET	1975	OSP Pamięcin
8.	STAR	1990	OSP Krzczonów Drugi
9.	FIAT DUCATO	1997	OSP Pamięcin
10.	MERCEDES	1983	OSP Krzczonów Trzeci

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Poniżej przedstawiono w sposób zbiorczy liczę pożarów oraz zdarzeń i miejscowych zagrożeń, które miały miejsce na terenie gminy na przestrzeni lat 2010-2015.

- ✚2010 rok - 6 małych pożarów, 29 miejscowych zagrożeń
- ✚2011 rok - 14 pożarów, w tym: 10- małe, 4-średnie, 20 miejscowych zagrożeń (16 małych, 4 lokalnych)
- ✚2012 rok- 10 pożarów, w tym 7- małe, 3- średnie, 21 miejscowych zagrożeń (3 małe, 18 lokalnych)
- ✚2013 rok- 10 pożarów, w tym 8 - małe, 2 - średnie, 28 miejscowych zagrożeń (2 małe, 26 lokalnych)
- ✚2014 rok- 15 pożarów, w tym 11- małe, 4 - średnie, 40 miejscowych zagrożeń (40 lokalnych)
- ✚2015 rok- 7 pożarów, w tym 6- małe, 1 - średnie, 9 miejscowych zagrożeń (małe 1, lokalne 8)

Jednostki straży pożarnej realizują działania związane z bezpieczeństwem publicznym, obejmujące ratownictwo i ochronę ludności, jak i działania związane z przewycięzaniem trudnych sytuacji życiowych, np. pomoc ofiarom katastrof czy klęsk żywiołowych. Mając na uwadze fakt, że bezpieczeństwo publiczne należy do dziedzin, w których mieszkańcy oczekują usług publicznych opartych o najwyższe standardy, obowiązkiem gminy jest stałe podnoszenie sprawności jednostek działających w tym obszarze. Sprawność tę może zapewnić jedynie regularne podnoszenie kwalifikacji osób pełniących służbę i odpowiednie zaplecze techniczne w postaci funkcjonalnej bazy lokalowej i nowoczesnego wyposażenia.

II.3 SFERA GOSPODARCZA

II.3.1 ILOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I STRUKTURA PODSTAWOWYCH BRANŻ GOSPODARKI

Zgonie z danymi Banku Danych Lokalnych GUS dominującą na terenie gminy, w analizowanym okresie, grupą podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON są podmioty zaliczane do sektora prywatnego. Stanowią one ponad 95% wszystkich podmiotów. W przedmiotowej grupie znaczną część, bo aż 80% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Poniższa tabela prezentuje

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

zestawienie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg sektorów własnościowych na przestrzeni lat 2005-2014.

Tabela 16 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg form własności prowadzące działalność na terenie Gminy Krzczonów

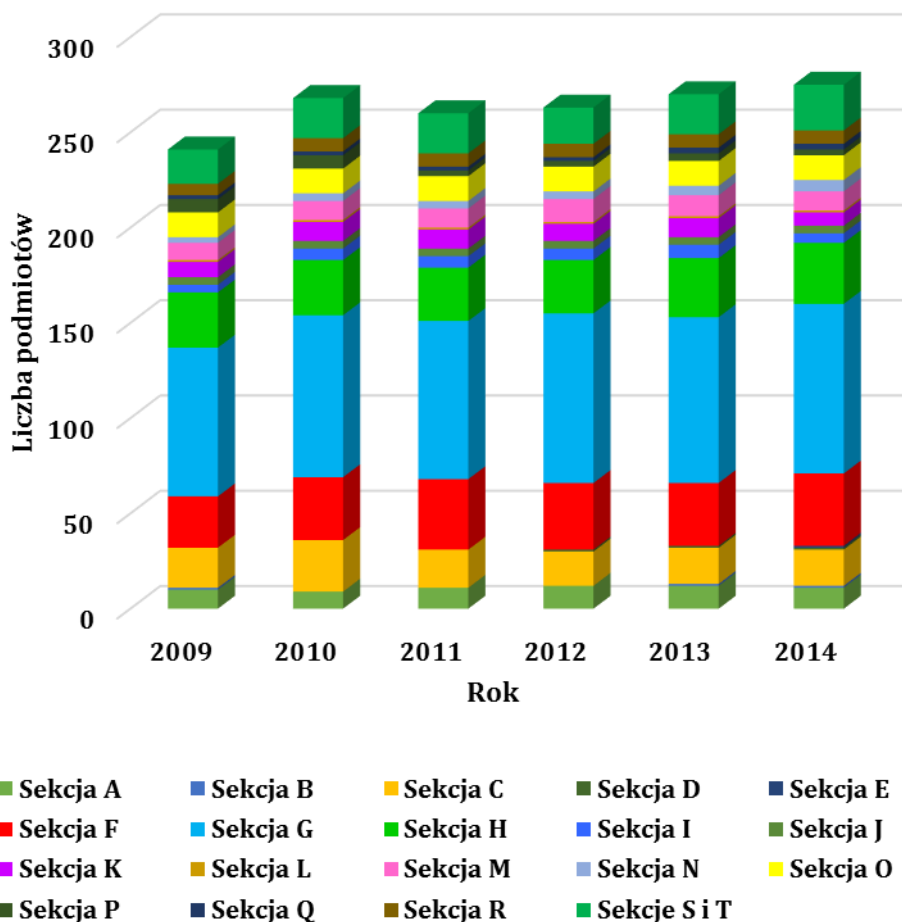
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	228	225	230	246	241	268	260	263	270	275
Sektor publiczny	14	13	13	13	12	12	8	8	8	7
Sektor prywatny, w tym:	214	212	217	233	229	256	252	255	262	268
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	173	168	172	188	184	205	203	205	209	210
Spółki handlowe	3	4	4	4	5	6	7	8	8	10
Spółdzielnie	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Fundacje	0	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	15	16	18	19	19	20	20	20	22	22
Pozostałe podmioty	20	19	19	18	18	22	19	19	20	23

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W strukturze działalności gospodarczej dominują podmioty zaliczane do sekcji G – *Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle*. W latach 2009-2014 stanowiły one średnio 32% wszystkich podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy. Drugą co do wielkości grupę (13%) stanowiły podmioty zaliczane do sekcji F – *Budownictwo*. Liczną grupę stanowiły również podmioty sekcji H – *Transport i gospodarka magazynowa* (11%) oraz sekcji C – *Przetwórstwo przemysłowe* i sekcji S i T obejmujących *Pozostałą działalność usługową* i *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujących wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* (po 8%). Znaczącą rolę odgrywały również podmioty zaliczane do sekcji: O – *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* (5%), A – *Rolnictwo, leśnictwo,*

łowiectwo i rybactwo (4%) oraz M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (4%). Podmioty zaliczane do pozostałych sekcji stanowiły 15%.

Wykres 12 Podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Krzczonów wg sekcji PKD 2007 w latach 2009-2014

Źródło: Opracowanie własne

II.3.2 GŁÓWNI PRACODAWCY

Głównym ośrodkiem działalności gospodarczej jest miejscowość Krzczonów, w której znajduje się Urząd Gminy, Bank Spółdzielczy, Ośrodek Zdrowia i apteki, Urząd Pocztowy, Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu, sklepy spożywcze, tekstylne i przemysłowe.

Na terenie gminy nie ma dużych zakładów pracy. Wśród największych pracodawców na obszarze gminy należy wymienić:

- ✚ Urząd Gminy i gminne jednostki organizacyjne (przede wszystkim szkoły),
- ✚ Bank,
- ✚ Urząd Pocztowy,
- ✚ Firma - Przetwórstwo i Handel Mięsa Bonifacy Dawidczyk, ul. Spółdzielcza 17, 23-110 Krzczonów,
- ✚ Firma - SolarCorn.

II.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

II.3.1 INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

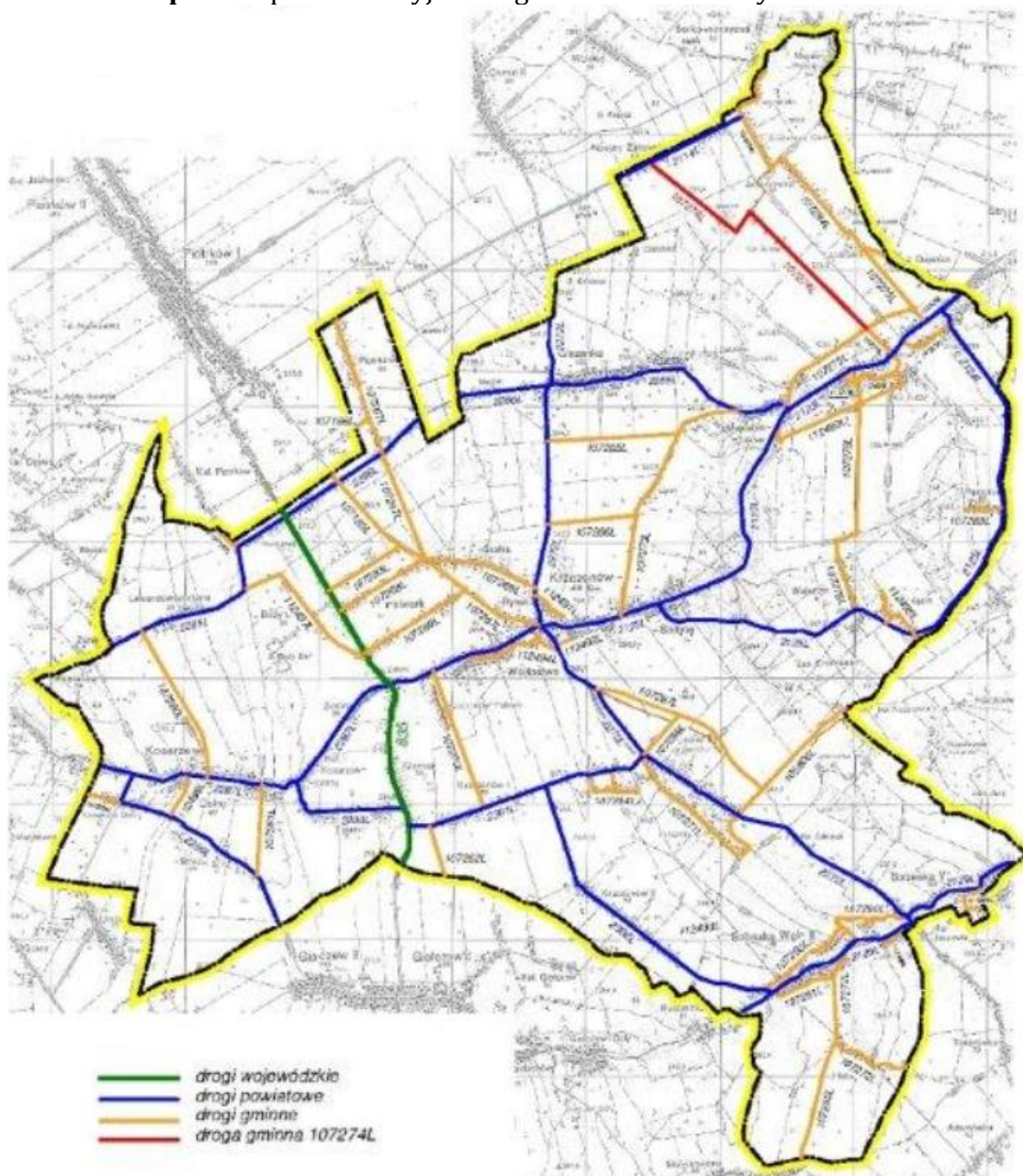
System komunikacji stanowi jeden z podstawowych elementów zagospodarowania układu przestrzennego gminy. Spełnia on funkcję usługową, która polega na zaspokojeniu podstawowych potrzeb w zakresie przewozu ludzi i towarów. Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania, budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji rządowej i samorządowej:

- ✚ w zakresie dróg wojewódzkich - Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- ✚ w zakresie dróg powiatowych - Zarząd Powiatu,
- ✚ w zakresie dróg gminnych - Wójt.

Wewnętrzny szkielet dróg Gminy Krzczonów stanowią drogi gminne oraz powiatowe. Łączna jego długość wynosi blisko 150 km, z czego 53% stanowią drogi gminne, natomiast 47% drogi powiatowe. Podstawowy układ komunikacyjny uzupełniony jest w poszczególnych miejscowościach przez ogólnodostępne drogi lokalne i wewnętrzne (nie zaliczone do żadnej z ww. kategorii dróg) pełniące rolę dojazdową do gruntów rolnych i leśnych, obsługujące tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowo-produkcyjnej.

Przez wschodnią część gminy przebiega jedna z głównych tras transportowych województwa - droga wojewódzka nr 835 Lublin – Biłgoraj – Przeworsk. Długość drogi w obszarze gminy wynosi 6,00 km. Charakteryzuje się on bardzo wzmożonym ruchem. W przyszłości spodziewany jest wzrost znaczenia przedmiotowej drogi. Planowana jest również zmiana jej kategorii na drogę krajową – docelowo w klasie GP (droga główna ruchu przyśpieszonego).

Mapa 5 Mapa ewidencyjna dróg na obszarze Gminy Krzczonów

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

Sieć dróg powiatowych oraz gminnych ma na celu realizację powiązań komunikacyjnych przede wszystkim na terytorium gminy, a także powiązań lokalnych z miejscowościami znajdującymi się w granicach gmin sąsiednich. Sieć dróg gminnych zapewnia dojazd do każdej miejscowości, jednak są to drogi o zróżnicowanej nawierzchni.

Poniżej zaprezentowano dwie tabele zawierające wykaz dróg powiatowych i gminnych oraz zestawienia poszczególnych ich długości.

Tabela 17 Wykaz dróg powiatowych

Lp.	Numer drogi powiatowej	Nazwa ciągu drogowego	Klasa drogi	Długość [km]	
				Ogółem	Twarde
1.	2298 L	Kol. Zaraszów – Kosarzew Dolny	Z	1,300	0,870
2.	2287 L	Bychawa – Kosarzew – Zielona – Krzczonów	Z	7,750	7,750
3.	2285 L	Olszowiec – Romanów – Piotrków Kolonia	Z	4,000	4,000
4.	2300 L	Teklin – Gierniak	Z	1,900	1,900
5.	2272 L	Lublin – Głusk – Skrzynice – Chmiel-Krzczonów Sołtysy – Sobieska Wola – dr. woj. 837	Z	12,312	12,312
6.	2114 L	Piotrków – Kolonia – Nowiny Żukowskie – Wygnanowice (do drogi nr 1112 L – gm. Piaski)	L	1,830	0,000
7.	2123 L	Stryjno – Żuków – Krzczonów Sołtysy	L	7,900	7,900
8.	2299 L	Kosarzew Dolny – Giełczew	L	3,400	2,900
9.	2125 L	Krzczonów – Chodyłówka – Rybczewice	Z	6,625	6,625
10.	2301 L	Gierniak – Krzczonów Kol. I – Krzczonów Kol. III	Z	3,747	3,747
11.	2302 L	Krzczonów Kol. I – Krzczonów Kol. II – Sobieska Wola	Z	4,940	4,940
12.	2129 L	Dąbie – Sobieska Wola – Giełczew	Z	5,332	5,332
13.	2124 L	Policzyzna – Pustelnik	L	2,032	1,000
14.	2286 L	Piotrków Kolonia – Olszanka – Żuków	L	7,805	3,800

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Krzczonowie

Tabela 18 Wykaz dróg gminnych

Lp.	Numer drogi gminnej	Nazwa ciągu drogowego	Długość [km]	
			Ogółem	Twarde
1.	105806 L	Bazar-Kol. Pilaszkowice-Krzczonów Kol. III dr. pow. 2272 L	2,250	0,000
2.	107185 L	dr. pow. 2114 L-Piotrkówek - Krzczonów Folwark	2,000	0,000
3.	107186 L	dr. woj. 835 - Piotrkówek - dr. gm. 107267 L	0,250	0,000
4.	107187 L	Kol. Piotrków - Piotrkówek - dr. pow. 2285 L	0,400	0,000
5.	107267 L	gr. gm. Jabłonna - Piotrkówek - Krzczonów Rynek	5,800	3,300

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Lp.	Numer drogi gminnej	Nazwa ciągu drogowego	Długość [km]	
			Ogółem	Twarde
6.	107268 L	Krzczonów Skalka dr. woj. 835 – Krzczonów Folwark dr. pow. 2272 L	3,200	3,200
7.	107269 L	Krzczonów Folwark dr. woj. 835 - dr. gm. 107267 L	1,760	1,760
8.	107270 L	Krzczonów Folwark dr. pow. 2287 L - Krzczonów I dr. pow. 2301 L	2,300	1,000
9.	107271 L	Borzęcinek dr. pow. 2301 L – Krzczonów Kol. III dr. pow. 2272 L	3,000	2,080
10.	107272 L	Sobieska Wola dr. pow. 2129 L – Habajdziak – dr. pow. 2310 L	2,600	2,600
11.	107273 L	Majdanek Żuków dr. pow. 2286 L – Lipniak – Krzczonów Sołtysy – dr. pow. 2123 L	3,600	0,400
12.	107274 L	Nowiny Żukowskie dr. pow. 2114 L – dr. pow. 2111 L (<i>zmieniono drogę powiat. 2111 na gminną</i>)	4,420	4,420
13.	107275 L	Żuków dr. pow. 2286 L – Policzyzna dr. pow. 2111 L (<i>zmieniono drogę powiatową 2111 na gminną</i>)	3,900	0,800
14.	107276 L	Kol. Żuków dr. pow. 2123 L – dr. gm. 107275 L	0,500	0,500
15.	107277 L	Policzyzna dr. pow. 2123 L – dr. pow. 2124 L	0,730	0,730
16.	107278 L	Żuków dr. pow. 2123 L – Walentynów dr. pow. 2125 L	3,800	1,000
17.	107279 L	Kosarzew Dolny dr. pow. 2299 L – gr. gminy Bychawa	0,500	0,300
18.	107280 L	Lewandowszczyzna dr. pow. 2285 L – Kosarzew Górny dr. pow. 2287 L	2,500	0,000
19.	107281 L	Kostrzew Górny dr. pow. 2287 L – Kosarzew Stróża dr. pow. 2299 L	1,200	0,000
20.	107282 L	Krzczonów I dr. pow. 2301 L gr. gminy Wysokie	0,900	0,000
21.	107283 L	Krzczonów Folwark – dr. woj. 835 – dr. gm. 107185 L	1,250	0,000
22.	107284 L	Borzęcinek – dr. pow. 2301 L – dr. pow. 2301 L	1,500	0,300
23.	107285 L	Olszanka – dr. pow. 2272 L – dr. gm. 107273 L	1,950	0,000
24.	107286 L	Krzczonów Sołtysy – dr. pow. 2272 L – dr. gm. 107273 L	1,300	0,000
25.	107287 L	Krzczonów Kol. III dr. pow. 2272 L – dr. gm. 105806L	3,200	0,000
26.	107288 L	Borzęcín – dr. pow. 2272 L – dr. gm. 107287 L	0,750	0,220
27.	107289 L	Pustelnik dr. pow. 2125 L – granica zabudowy wsi	0,550	0,550

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Lp.	Numer drogi gminnej	Nazwa ciągu drogowego	Długość [km]	
			Ogółem	Twarde
28.	107290 L	Sobieska Wola II dr. pow. 2129 L- dr. pow.2302L	2,300	0,710
29.	107291 L	Sobieska Wola II – po południowej stronie dr. pow. 2129 L	0,960	0,960
30.	107292 L	Sobieska Wola – Habajdziak – gr. gminy Wysokie	1,700	0,000
31.	107293 L	Sobieska Wola I (dojazd do cmentarza) dr. pow. 2129 L	1,000	0,200
32.	107294L	granica gminy – Antoniówka – granica gminy	4,880	2,430
33.	112436L	Droga Powiatowa 2223L- droga gminna 107275L Policzyzna	0,300	0,300
34.	112488 L	Droga powiatowa 2129L – droga powiatowa 2129L (za szkołą) Sobieska Wola Pierwsza	0,260	0,260
35.	112489 L	Droga powiatowa 2123 L- droga powiatowa2123L (zapłocia) Od cegielnido dr. Koło Sochy) Żuków Drugi, Żuków Pierwszy, Żuków Kolonia	3,000	0,530
36.	112490 L	Droga Powiatowa 2123L- droga gminna 112489L Żuków Pierwszy-Żuków Kolonia	1,000	0,000
37.	112491 L	Od drogi powiatowej Nr 2272L do granicy zabudowy Krzczonów ul. Słowiańska	0,350	0,000
38.	112492 L	Od drogi powiatowej 2272L w kierunku wschodnim Krzczonów ul. Lipowa	0,250	0,000
39.	112493 L	Droga gminna 112494L droga powiatowa Nr 2287 L Krzczonów ul. Wójtostwo	0,900	0,900
40.	112494 L	Droga powiatowa Nr 2272L- droga powiatowa 2287L Krzczonów ul. Strażacka i ul. Rynkowa	0,950	0,490
41.	112495 L	Granica gminy z łącznikami do drogi powiatowej 2125L do końca zabudowy Walentynów	1,250	0,650
42.	112497 L	Od drogi woj. 535 do drogi pow. 2285 L Boży Dar	2,500	2,500
43.	112498 L	Od drogi powiatowej 2287 L do dr. Pow. 2299L (do Stróży k. cmentarza) Kosarzew	0,700	0,700

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Krzczonowie

Długość dróg gminnych wynosi 78,41 km, z czego jedynie 43% (33,79 km) to drogi o nawierzchni utwardzonej. Znacznie wyższy poziom utwardzenia posiadają drogi powiatowe na terenie gminy - 89%. Stan dróg jest zróżnicowany, jednak w większości wymagają one remontów i konserwacji. Szczególnej uwagi wymagają drogi gminne, które nie posiadają utwardzonej powierzchni. Znaczna część siedlisk w rozproszonej

zabudowie nie posiada dostępu do utwardzonej drogi publicznej stąd potrzeba modernizacji i budowy nowych odcinków dróg.

Ponadto na terenie gminy zauważalne są potrzeby w zakresie brak organizacji ruchu pieszego i rowerowego.

II.3.2 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Zbiorowym zaopatrzeniem w wodę objęto wszystkie sołectwa w Gminie Krzczonów. Według danych Urzędu Gminy w Krzczonowie gmina jest zwodociągowana w 100%. Sieci wodociągowa stanowi system o długości 106,40 km i pozwala na doprowadzenie wody do 1 557 punktów (przyłącza). Stanowi ona zaledwie 5% sieci wodociągowej w powiecie lubelskim. Nieliczne gospodarstwa korzystają z własnych ujęć wody w postaci studni kopanych lub studni głębinowych.

Ludność zaopatrywana jest w wodę z 10 wodociągów gminnych¹³:

- 1. Wodociąg Krzczonów Trzeci** - obejmuje swym zasięgiem miejscowości: Krzczonów Pierwszy, Krzczonów Drugi oraz Krzczonów Trzeci. Źródło zaopatrzenia w wodę wodociągu stanowi ujęcie wody zlokalizowane na gruntach wsi Krzczonów Wójtostwo. Wodociąg Krzczonów Trzeci połączony jest z wodociągiem Gierniak.
- 2. Wodociąg Kosarzew** - obejmuje swym zasięgiem wsie: Kosarzew Dolny, Kosarzew Górny, Kosarzew Stróża, Lewandowszczyzna, Kol. Kosarzew Dolny oraz Romanów i Skawinek w gm. Bychawa. Ujęcie wody oraz stacja wodociągowa zlokalizowane są na terenie wsi Kosarzew Dolny.
- 3. Wodociąg Walentynów-Pamięcin** - zasila w wodę wieś Walentynów. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest studnia wiercona o głębokości 100 m, zlokalizowana na terenie stacji wodociągowej.
- 4. Wodociąg Gierniak-Teklin** - stanowi źródło dostawy wody dla wsi Gierniak, Teklin, Zielona, część wsi Krzczonów Folwark. Ujęcie wody składające się z dwóch studni wierconych (podstawowej i awaryjnej) zlokalizowane jest przy drodze wojewódzkiej Lublin-Biłgoraj, na gruntach wsi Teklin. Wodociąg pracuje w układzie dwustopniowym. Wodociąg Gierniak połączony jest z wodociągiem Krzczonów Kolonia.

¹³ „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krzczonów”, 2010 r.

5. Wodociąg Sobieska Wola - zaopatruje w wodę wsie: Sobieska Wola Pierwsza, Sobieska Wola Druga, Habajdziak oraz w gminie Żółkiewka wsie - Dąbie, Tokarówka, i Adamówka. Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych, podstawowej i awaryjnej.

6. Wodociąg Pustelnik - zasila w wodę mieszkańców wsi z ujęcia o zatwierdzonych zasobach w kat. „B” w wysokości 12,0 m³/h przy depresji 16,0 m.

7. Wodociąg Piotrkówek - zaopatruje w wodę Piotrkówek, Boży Dar, część wsi Krzczonów Folwark oraz Piotrków w Gminie Jabłonna.

8. Wodociąg Nowiny Żukowskie - zaopatruje w wodę Nowiny Żukowskie, Antoniówkę, część wsi Żuków Kolonia. Wodociąg pracuje w prostym układzie jednostopniowego pompowania wody.

9. Wodociąg Krzczonów Skalka - zasila w wodę wsie: Krzczonów Wójtostwo, Krzczonów Sołtysy, Krzczonów Skalka oraz Krzczonów Folwark. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest studnia zlokalizowana poza terenem stacji wodociągowej, w odległości około 300 m (w wąwozie).

10. Wieś Majdan Policki zaopatrzona jest w wodę z wodociągu w gminie Piaski.

Zbiorowe odprowadzanie ścieków dotyczy dwóch sołectw: Krzczonów Wójtostwo i Krzczonów Sołtysy. Długość kanalizacji sanitarnej na terenie gminy jest niewielka i wynosi zaledwie 9,00 km. Pozwala ona na odprowadzenie ścieków z 174 przyłączy. W Krzczonowie działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych typu BIOVAC z punktem zlewnym tj. z możliwością dowożenia ścieków z sołectw nie objętych kanalizacją. Oczyszczalnia automatyczna składa się ze zblokowanego reaktora biologicznego o przepustowości 163 m³/d. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do gruntu.

Od 2012 roku Gmina Krzczonów realizowała projekty z zakresu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Ich efektem była budowa 220 małych, przydomowych oczyszczalni ścieków. Takie przydomowe oczyszczalnie stanowią najlepsze rozwiązanie dla obsługi gospodarstw na terenach o zabudowie rozproszonej, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie.

II.3.3 GOSPODARKA ODPADAMI

Od 2013 roku w Polsce funkcjonują przepisy - wynikające z nowelizacji ustaw z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. t. j. z 2012 r., poz. 391) - na mocy których gmina przejęła obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz ich zagospodarowania w zamian za uiszczoną opłatę na jej rzecz.

Zmiany w obowiązującym systemie gospodarowania odpadami polegają głównie na:

- + obowiązku gmin w zakresie zapewnienia, budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnie z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
- + organizowaniu przez gminy przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- + tworzeniu punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy,
- + osiągnięciu (określonych w znowelizowanej ustawie) odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia surowców wtórnych takich jak: papier, metale i tworzywa sztuczne i szkło,
- + obowiązku w zakresie wskazania miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.

Na terenie Gminy Krzczonów nie ma wysypiska śmieci. W gminie funkcjonuje zorganizowany system zbiórki, transportu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Usługę odbioru i transportu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy oraz odpadów zgromadzonych w sposób selektywny z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych od 2012 roku świadczy przedsiębiorstwo EKO-TRANS Sp. z o. o. Wszystkie odpady komunalne zebrane z terenu Gminy Krzczonów dostarczane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach. W przypadku wystąpienia awarii lub braku mocy przerobowej tejże instalacji (uniemożliwiającej odbieranie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych

przeznaczonych do składowania od podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości), odpady z obszaru gminy przekazywane będą do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Kraśniku.

Na terenie gminy w bieżącym roku obowiązują następujące stawki za odbiór odpadów komunalnych:

✚ odpady segregowane - 7 zł

✚ odpady zmieszane - 14 zł.

Położenie gminy w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407, dla którego wyznaczono obszar najwyższej ochrony (ONO) oraz zapisy planów gospodarki odpadami szczebla krajowego i wojewódzkiego, wykluczają budowę składowiska odpadów na jej terenie.

II.3.4 INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Eksploatacją poszczególnych elementów systemu elektroenergetycznego zlokalizowanych na terenie Gminy Krzczonów zajmuje się PGE Dystrybucja S.A. Spółka jest jedynym operatorem systemu dystrybucyjnego. Odpowiada za dostawę energii elektrycznej z wytwórni do odbiorcy końcowego. Jest właścicielem sieci i liczników elektrycznych oraz odpowiada za ich utrzymanie.

Energia elektryczna stanowi podstawowe źródło energetyczne. Na obszarze gminy wszystkie instytucje, zakłady, gospodarstwa są zelektryfikowane.¹⁴

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego” na terenie Gminy Krzczonów nie ma stacji transformatorowej WN/SN tzw. Głównego Punktu Zasilającego. Najbliższym źródłem zasilania gminy w energię elektryczną jest GPZ Bychawa, a także GPZ Biskupice i Rozdzielnia Sieciowa w Żółkiewce. Przez północno-wschodnie tereny gminy przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia WN-220 kV relacji Lublin - Zamość. Nie przewiduje się budowy stacji transformatorowej 110/15 kV (Głównego Punktu Zasilającego), jak również naziemnej linii energetycznej wysokiego napięcia¹⁵.

Energia elektryczna na obszarze gminy dostarczana jest przez układ sieci średniego napięcia SN-15kV powiązany z powyższymi źródłami zasilania. Linie

¹⁴ „Założenia do planu zaopatrzenia gminy Krzczonów w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, marzec 2012 r.

¹⁵ „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krzczonów”, 2005 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

W poniższych tabelach przedstawiono w sposób zbiorczy charakterystykę sieci elektroenergetycznej na obszarze Gminy Krzczonów.

Tabela 19 Sieć elektroenergetyczna na terenie Gminy Krzczonów

Wyszczególnienie	Rodzaj	Jednostka	Ilość
Długość linii 110kV	Napowietrzne	km	0
Długość linii 15kV	Napowietrzne	km	111,88
	Kablowe	km	0,21
Długość linii nN (bez przyłączy)	Napowietrzne	km	104,94
	Kablowe	km	10,54
Długość przyłączy nN	Napowietrzne	km	57,01
	Kablowe	km	3,64
Stacje transformatorowe 15/0,4kV	Słupowe	szt.	64
	Wnętrzowe	szt.	0
Moc zainstalowanych stacji transformatorowych 15/0,4kV	Słupowe	kVA	6 400
	Wnętrzowe	kVA	0

Źródło: PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin

Tabela 20 Sieć elektroenergetyczna dla urządzeń obcych na terenie Gminy Krzczonów

Wyszczególnienie	Rodzaj	Jednostka	Ilość
Długość linii 15kV	Napowietrzne	km	0
	Kablowe	km	0
Stacje transformatorowe 15/0,4kV	Słupowe	szt.	1
	Wnętrzowe	szt.	1
Moc zainstalowanych stacji transformatorowych 15/0,4kV	Słupowe i wewnętrzne	kVA	500

Źródło: PGE Dystrybucja S.A. Oddział Lublin

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Założeniach do planu zaopatrzenia gminy Krzczonów w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” na obszarze Gminy Krzczonów nie dostrzega się niedoboru energii elektrycznej. Cała infrastruktura przesyłowa i dystrybucja zasilająca gminę w energię elektryczną pozwala na dotrzymanie norm dotyczących niezawodności zasilania, jakości dostarczonej energii oraz ciągłości zasilania.

II.3.5 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Wszystkie miejscowości w gminie posiadają łączność telefoniczną przewodową. Sieć telefoniczna jest w wykonaniu napowietrznym oraz w kablowym doziemnym, działająca w oparciu o kablowe i światłowodowe połączenia międzymiastowe. Ponadto, mieszkańcy gminy korzystają z telefonii bezprzewodowej różnych operatorów sieciowych. Gmina pozostaje w całości w zasięgu następujących stacji bazowych telefonii komórkowej: Orange oraz Plus. Stacje wieżowe telefonii komórkowej znajdują się w miejscowościach: Sobieska Wola I, Boży Dar - stacja zamontowana jest na urządzeniach dawnej stacji radiowo-telewizyjnej (obecnie nieczynnej) i w Krzczonowie Wójtowstwo, przy budynku Urzędu Gminy.

II.4 MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWE GMINY

Budżet to roczny plan jednostki samorządu terytorialnego zawierający dochody i wydatki związane z finansowaniem zadań własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej. Istotnym czynnikiem warunkującym możliwości rozwojowe gminy jest wysokość osiąganych przez nią wpływów budżetowych. Składają się na nie różnego rodzaju subwencje i dotacje oraz dochody własne (podatki i opłaty lokalne). Wśród wydatków można wyróżnić przede wszystkim wydatki bieżące i inwestycyjne.

W niniejszym podrozdziale przedstawiono zestawienie dochodów i wydatków Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2010-2015, zestawienie wydatków inwestycyjnych z uwzględnieniem środków pochodzących z budżetu UE oraz dane dotyczące poziomu zadłużenia gminy. Analiza została opracowana na podstawie uchwał budżetowych Rady Gminy Krzczonów zamieszczonych w BIP oraz danych Urzędu Gminy.

Uchwały budżetowe gminy zakładały ujemny wynik finansowy w latach 2010-2011 oraz 2014-2015. Natomiast w latach 2012-2013 przewidywały one nadwyżkę budżetową. Analizując strukturę budżetu należy stwierdzić, iż największym źródłem wpływów własnych dla gminy jest podatek rolny oraz podatek od nieruchomości. Szczególnie we wpływach z tytułu podatku rolnego zauważalne są tendencje wzrostowe. Na podobnym poziomie w analizowanych okresach utrzymują się wpływy z tytułu podatku leśnego oraz podatku od nieruchomości. W roku 2015 założono wzrost wpływ z tytułu środków transportowych. Jeżeli chodzi o wydatki, to

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

przeważającą ich część stanowią wydatki bieżące, których poziom z roku na rok jest coraz większy. Na przestrzeni analizowanego okresu wzrosły one o około 19%. Natomiast poziom wydatków majątkowych charakteryzuje się dużą zmiennością. Największy był w 2010 roku, kiedy to wyniósł on prawie 5,4 mln złotych.

W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie budżetu Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2010-2015 z uwzględnieniem wysokości nadwyżki operacyjnej.

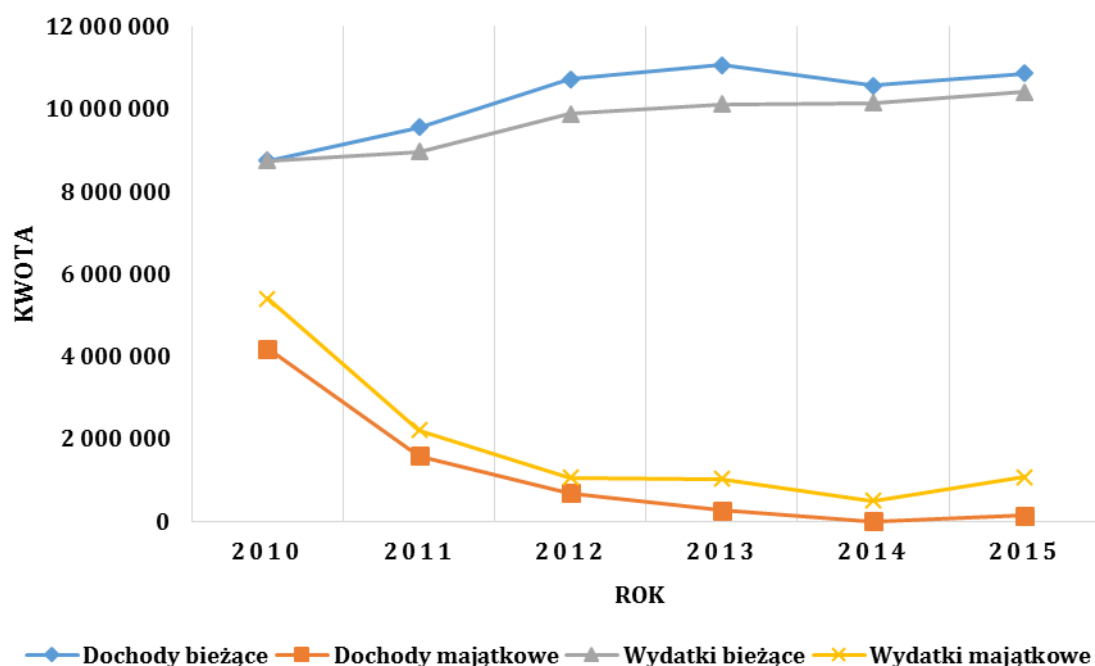
STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Tabela 21 Budżet Gminy Krzczonów w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podatki i opłaty lokalne, w tym:	1 477 000	1 515 000	1 715 780	1 756 850	1 669 900	1 808 600
▪ podatek rolny	931 000	960 000	1 212 000	1 211 000	1 161 000	1 257 000
▪ podatek od nieruchomości	456 000	465 000	405 000	455 000	422 000	452 000
▪ podatek leśny	41 000	41 000	51 780	52 350	49 400	51 000
▪ podatek od środków transportowych	42 000	42 000	40 000	35 000	35 000	48 000
▪ podatek od osób prawny prowadzących działalność gospodarczą	7 000	7 000	7 000	3 500	2 500	600
Podatek dochodowy od osób fizycznych	609 388	755 540	899 408	1 067 958	9 592	1 212 107
Dotacje celowe z budżetu państwa	77 560	77 898	78 919	78 416	78 419	45 165
Subwencja ogólna	4 718 850	4 909 584	5 679 507	5 142 400	5 975 016	5 223 430
Inne dochody	1 877 439	2 301 084	2 360 196	2 251 345	2 384 327	2 585 492
Razem dochody bieżące	8 760 237	9 559 106	10 733 810	11 067 002	10 581 497	10 874 794
Dochody majątkowe	4 196 279	1 594 069	692 056	270 260	15 473	147 963
Razem dochody	12 956 516	11 153 157	11 425 866	11 337 261	10 598 970	11 022 757
Wydatki bieżące	8 760 232	8 968 944	9 882 735	10 116 624	10 155 806	10 413 794
Wydatki majątkowe	5 415 226	2 220 231	1 058 575	1 031 655	511 163	1 085 000
Razem wydatki	14 175 458	11 189 175	10 941 310	11 148 279	10 666 970	11 498 794
Różnica między dochodami a wydatkami	-1 218 942	-36 000	484 556	188 986	-70 000	-476 037
Nadwyżka operacyjna	5	590 162	851 075	950 378	425 691	461 000

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

Wykres 13 Wydatki i dochody Gminy Krzczonów w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono wydatki inwestycyjne z uwzględnieniem środków pochodzących z budżetu UE.

Tabela 22 Wydatki na zadania inwestycyjne w Gminie Krzczonów w latach 2010-2015

Rok	Kwota wydatków inwestycyjnych	W tym z budżetu UE
2010	4 247 698,82	2 790 467,64
2011	2 060 019,66	1 134 379,00
2012	763 800,00	416 000,00
2013	363 146,00	80 546,00
2014	507 342,68	0,00
2015	335 000,00	0,00

Źródło: Urząd Gminy Krzczonów

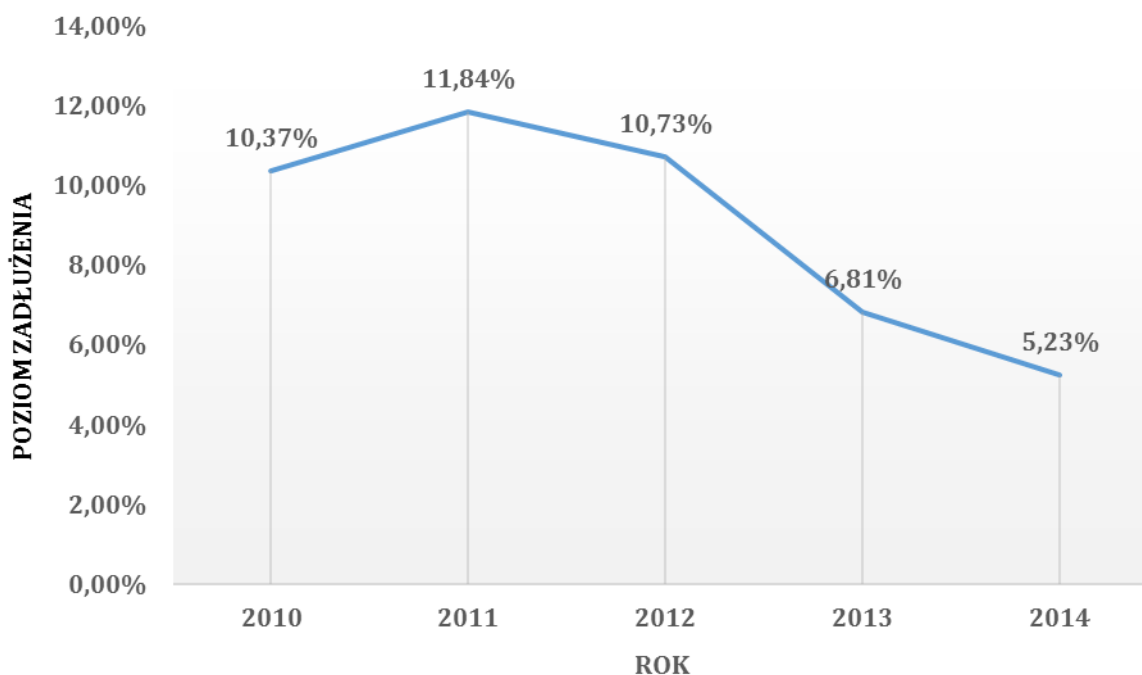
Nadwyżka operacyjna, stanowiąca dodatnią różnicę pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, to podstawowy czynnik mający wpływ na zdolności inwestycyjną jednostki samorządu terytorialnego. Im jest ona wyższa, tym większa ilość wolnych środków, które mogą być przeznaczane na inwestycje. Przez dochody bieżące rozumie się dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi, do których zalicz

się: dotacje i środki przeznaczane na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcania prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Natomiast na wydatki bieżące składają się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi, do których zalicza się: wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, zakup i objęcie akcji i udziałów, wniesienie udziałów do spółek prawa handlowego.

Na przestrzeni analizowanego okresu we wszystkich latach w budżecie występuje nadwyżka operacyjna. Świadczy to o dobrej kondycji finansowej gminy i daje duże możliwości inwestycyjne.

Poziom zadłużenia gminy jest niski i od roku 2010 wykazuje tendencje spadkową z poziomu 10,37% do poziomu 5,23% (na koniec roku 2014). W związku z tym gmina posiada zdolność do zaciągania dług i jego obsługi w długim okresie. Stwarza to możliwość realizacji w latach przyszłych kolejnych inwestycji.

Wykres 14 Poziom zadłużenia Gminy Krzczonów w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Krzczonowie

Analiza danych budżetowych wskazuje, iż Wydatkowanie środków z budżetu gminy prowadzone jest w sposób bardzo racjonalny. Polityka fiskalna w latach przyszłych powinna być prowadzona zgodnie z zapisami ustawy o finansach

publicznych, a w szczególności z art. 242 ust. 1 Należy dążyć do zwiększenia dochodów własnych i wzrostu ich udziału w dochodach ogółem, gdyż jest to w znacznej mierze uzależnione od decyzji władz gminy. Wpływa to również na proces konstruowania budżetu na lata następne. Priorytetami polityki finansowej na najbliższe lata winno być:

- ✚ dążenie do wzrostu dochodów własnych oraz minimalizowanie wydatków,
- ✚ monitorowanie wydatków bieżących gminy,
- ✚ określenie tempa i kierunku rozwoju gminy,
- ✚ zwiększenie wydatków inwestycyjnych,
- ✚ monitorowanie zdolności kredytowej i płynności finansowej.

Pożądanym jest pozyskanie maksymalnie dużej ilości środków finansowych z funduszy unijnych w nowym okresie programowania oraz wykorzystanie źródeł finansowania o maksymalnie wysokim poziomie dofinansowania. Należy rozważyć również możliwość realizacji inwestycji, które w przyszłości mogłyby zasilać budżet gminy.

Podsumowując, można stwierdzić, iż sytuacja finansowa Gminy Krzczonów jest korzystna. Nie ma problemów z finansowaniem wydatków bieżących – nie istnieje konieczności sięgania do zwrotnych źródeł zasilania budżetu. Dodatkowo niski poziom zadłużenia oraz występująca nadwyżka operacyjna wpływają na duże możliwości inwestycyjne gminy.

II.5 JAKOŚĆ ZARZĄDZANIA

Zarządzanie strategiczne w gminie, czyli kompleksowy sposób podejścia do gospodarczych szans i wyzwań poprzez formułowanie celów i wprowadzanie ich w życie¹⁶, odbywa się w wyniku realizacji różnego rodzaju programów i strategii.

Jakość rządzenia jest pojęciem niezwykle szerokim. Dotyczy ona wielu aspektów życia społecznego i gospodarczego gminy. Na potrzeby przedmiotowego dokumentu skoncentrowano się przede wszystkim na praktyce planowania strategicznego oraz jej realizacji, działaniach promocyjnych, a także jakości i kompetencji zatrudnionej kadry urzędniczej.

Gmina Krzczonów zarządzana jest w oparciu o wymagane prawem lub przyjęte praktyką dokumenty strategiczne. Dotychczas ogólne założenia polityki rozwoju

¹⁶ R.W. Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami, wyd. PWN, Warszawa 2005,s.6

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

realizowane były bez oparcia o Strategię Rozwoju Gminy. Polityka planowania przestrzennego realizowana była natomiast w oparciu o „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krzczonów” (2010 rok). Polityka gminy w zakresie ochrony środowiska została szczegółowo uregulowana w innych dokumentach o charakterze strategicznym, tj. „Programie Ochrony Środowiska” (2005 rok), „Planie Gospodarki Odpadami” (2005 roku) oraz „Programie Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest na lata 2011-2032”. Od 2012 roku gmina posiada również „Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Krzczonów w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”. Kwestie związane z polityką społeczną zostały uregulowane w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” (2014 rok) oraz „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii i Innych Uzależnień” (2015 rok).

Działalność promocyjna gminy prowadzona jest na niewielką skalę. Funkcjonuje wprawdzie strona internetowa gminy, brakuje jednak w niej elementów typowo promocyjnych, pełni raczej rolę ogólnoinformacyjną. Gmina w ograniczonym stopniu uczestniczy w targach krajowych i międzynarodowych. Nie prowadzi również aktywnej współpracy z jednostkami samorządowymi z innych państw, która może być ważnym instrumentem promowania i przyciągania turystów lub inwestorów zewnętrznych.

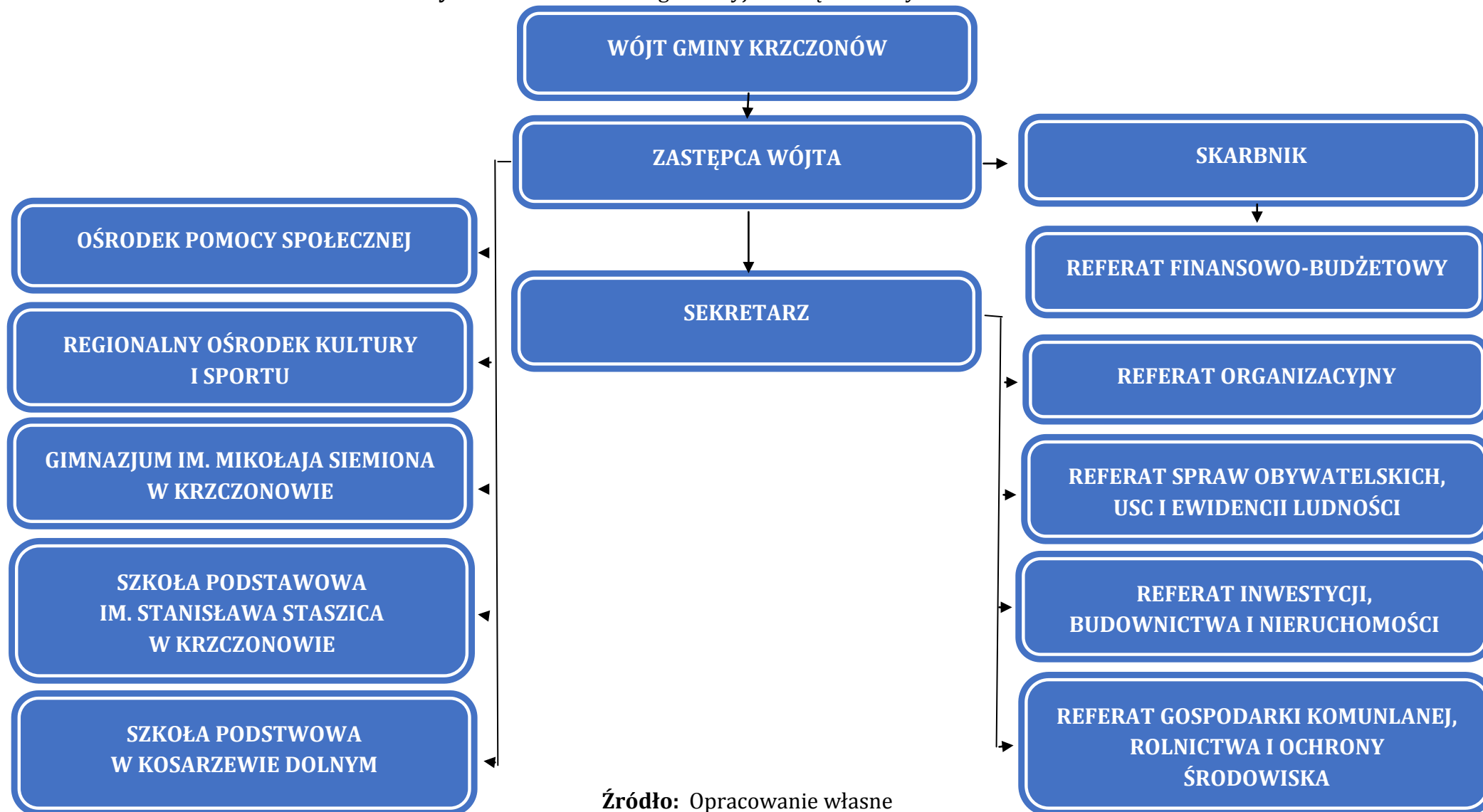
W związku z tym w przyszłości należy dążyć do zwiększenia aktywności gminy w zakresie promocji i współpracy międzynarodowej.

Zatrudniona w Urzędzie Gminy w Krzczonowie oraz jednostkach organizacyjnych kadra pracownicza charakteryzuje się wysokim poziomem merytorycznym. Znaczna część z nich posiada specjalistyczne wykształcenie, wsparte dodatkowymi kursami i szkoleniami. Ciągłe zmiany w przepisach prawnych oraz rozpoczynający się nowy okres programowania środków unijnych są podstawą do działań zmierzających do podnoszenia kwalifikacji pracowników. Działania tego typu mogą przynieść realne korzyści - zwiększenie środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Dodatkowo podnoszenie kompetencji kadry pracowniczej, a przez to jakości świadczonych usług, wpływa pozytywnie na wizerunek gminy.

Umiejętne planowanie i zarządzanie strategiczne przez władze lokalne ma zapewnić gospodarność, efektywność i skuteczność organizacji sektora publicznego, podnieść poziom świadczonych usług i dopasować je do zmieniających się potrzeb społecznych oraz złożonych uwarunkowań zewnętrznych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Rysunek 1 Struktura organizacyjna Urzędu Gminy w Krzczonowie

Źródło: Opracowanie własne

II. 6 KAPITAŁ SPOŁECZNY

Nawet najbardziej twórcze i aktywne władze gminy niewiele mogą zdziałać bez zaangażowania wspólnoty mieszkańców w rozwój jednostki samorządu terytorialnego. Dlatego tak ważny jest kapitał społeczny: zainteresowanie i zaangażowanie mieszkańców we wspólne sprawy społeczności lokalnej.

Aktywność społeczna, a zwłaszcza aktywność organizacyjna jest jednym z elementów kapitału społecznego w każdym środowisku. Zaangażowanie ludzi, wzajemne zaufanie oraz więzi lokalne są potrzebne do budowania silnych, upodmiotowionych struktur pośrednich pomiędzy państwem a społeczeństwem. Ten rodzaj aktywności upowszechnia postawy odpowiedzialności za własne środowisko życia, postawy współdziałania oraz tworzy ramy, w których mogą rodzić się i rozwijać więzi społeczne prowadzące do wspólnych inicjatyw.¹⁷

Problem niekorzystnych zjawisk społecznych oraz bierności środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, do których z pewnością należą warunki ekonomiczne. Są one najłatwiej dostrzegalne, ale niekoniecznie najtrudniejsze do pokonania. Mogą one jednak stanowić duże zagrożenie dla realizacji wyzwań gospodarczych i wizerunkowych.

Stałe niwelowanie skutków niepożądanых zjawisk oraz inicjowanie aktywności mieszkańców jest jednym z zadań gminnych instytucji. Przeciwdziałanie niekorzystnym tendencjom może być realizowane m.in. poprzez utrzymywanie wysokiej jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, angażowanie mieszkańców do udziału w inicjatywach lokalnych, kreowanie wartości przedsiębiorczych i estetycznych. Wpłynie to w przyszłości na zwiększenie zaradności i operatywności mieszkańców, odpowiedzialności za wspólne dobro.

Niezwykle istotne dla rozwoju Gminy Krzczonów jest wzmocnienie zdolność do współpracy i kreatywnego działania lokalnej społeczności oraz otwartości na postęp i innowacje. W związku z tym należy podjąć działania zmierzające do wsparcia wszelkich inicjatyw integrujących mieszkańców, ukierunkować działania poszczególnych sołectwach tak, aby przyczyniały się do tworzenia aktywnych lokalnych społeczności, potrafiących współpracować na wielu płaszczyznach (kulturalnej,

¹⁷ http://socjologia.wsiimiasta.umcs.lublin.pl/Surowiec_doktorat.html

społecznej i gospodarczej). Progres w tej dziedzinie będzie mierzony ilością i jakością zorganizowanych wspólnych inicjatyw, działań, akcji eventowych.

Jakość kapitału społecznego w Gminie Krzczonów należy określić jako dobrą. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na terenie gminy są aktywne i odgrywają ważną rolę w życiu lokalnej społeczności. Chętnie współdziałają z samorządem gminnym. Oprócz Ochotniczych Straży Pożarnych i lokalnych stowarzyszeń opisanych w podrozdziale dotyczącym infrastruktury kultury działa tu Towarzystwo Przyjaciół Regionu Krzczonowskiego. Powstało ono w 2007 roku i zajmuje się dokumentowaniem wydarzeń historycznych oraz podtrzymywaniem więzi z rodzinnymi miejscowościami. W miejscowości Olszanka ma swoją siedzibę Fundacja Inicjatyw Społecznych „Barwy Ziemi”. Powstała ona w 2006 roku a jej fundatorami są Małgorzata i Dariusz Sienkiewiczowie. Cele fundacji realizowane są poprzez popularyzację rozwoju rzemiosła oraz lokalnej przedsiębiorczości głównie poprzez organizację szkoleń.

Władze gminy należą do:

- ✚ Związku Gmin Lubelszczyzny,
- ✚ Związku Gmin Wiejskich RP,
- ✚ Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina wokół Lublina”.

Przynależność do LGD umożliwia gminie pozyskiwanie środków unijnych na rozwój poprzez realizację projektów m.in. w dziedzinie kultury.

III. ZAŁOŻENIA STRATEGII

III.1 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się organizacja (w tym przypadku – gmina). Przede wszystkim służy ona porządkowaniu i segregowaniu informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów własnych i wpływu otoczenia. Pozwala też na identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju gminy. Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Poniższa analiza SWOT jest podsumowaniem mocnych i słabych stron Gminy Krzczonów wynikających z uwarunkowań wewnętrznych oraz szans i zagrożeń zdeterminowanych w dużej mierze przez czynniki zewnętrzne. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju gminy wynikają z obecnej sytuacji w sferze zaspokojenia potrzeb społecznych, gospodarki lokalnej, przedsiębiorczości, ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, wyposażenia w infrastrukturę techniczną, finansową oraz współpracy gminy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Analiza potencjału i barier rozwojowych gminy obejmuje również uwarunkowania zewnętrzne określające potencjalne szanse i zagrożenia w rozwoju.

Wyniki analizy przedstawione zostały w formie tabelarycznej, gdzie opisano słabe i mocne strony gminy oraz szanse i zagrożenia dla jej rozwoju. Analiza SWOT w takiej formie jest uzupełnieniem opisu aktualnej sytuacji gminy. Zaletą tej metody jest przede wszystkim syntetyczne ujmowanie głównych czynników warunkujących rozwój.

III.1.1 ANALIZOWANE OBSZARY

Na potrzeby niniejszej strategii dokonano analizy SWOT w następujących obszarach:

- ✚ POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE,
- ✚ INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA I TECHNICZNA,
- ✚ ROLNICTWO,
- ✚ GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ,
- ✚ ZASOBY TURYSTYCZNE I KULTUROWE,
- ✚ INFRASTRUKTURA I SFERA SPOŁECZNA.

Tabela 23 Analiza SWOT dla obszaru: **Położenie i warunki naturalne**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✚ położenie gminy na obszarze cennym przyrodniczo – w granicach Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego ✚ usytuowanie gminy w najważniejszym obszarze źródłowym Lubelszczyzny ✚ bliskie położenie miasta wojewódzkiego – Lublina oraz miasta Bychawa zapewniających realizację podstawowych potrzeb mieszkańców gminy ✚ czyste środowisko naturalne ✚ walory krajobrazowe stanowiące podstawę do rozwoju turystyki ✚ lokalizacja gminy w obszarze o dużym nasłonecznieniu dająca możliwości rozwoju energetyki odnawialnej ✚ wysoka jakość gleb ✚ położenie gminy pomiędzy ważnymi szlakami komunikacyjnymi	✚ duża powierzchnia obszarów chronionych ograniczająca możliwości inwestycyjne ✚ brak surowców naturalnych ✚ brak zbiorników wodnych z przeznaczeniem na funkcje rekreacyjne ✚ małe ciekі wodne, których nie można wykorzystać do rekreacji ✚ intensywny ruch na drodze wojewódzkiej wpływający na hałas i zanieczyszczenie środowiska
SZANSE	ZAGROŻENIA
✚ położenie gmin sąsiednich -Jabłonna i Rybczewice - w obszarze Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego dające możliwość nawiązania współpracy w zakresie promocji obszaru turystycznego i wypracowania wspólnej jego marki ✚ wzrost zainteresowania turystyką na obszarach „czystych” ekologicznie ✚ bliskość dużego ośrodka miejskiego – Lublina – dająca szansę na przyciąganie nowych mieszkańców i turystów ✚ duży potencjał z zakresu OZE	✚ planowanie przestrzenne na obszarze województwa (nieuwzględnienie gminy jako miejsca realizacji ważnych inwestycji), ✚ peryferyzacja regionu, ✚ sąsiedztwo gmin o zbliżonych warunkach naturalnych i potencjale (konkurencyjność)

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Podsumowując powyższą analizę w obszarze: *Położenie i warunki naturalne*, należy stwierdzić, iż niewątpliwym atutem Gminy Krzczonów jest położenie w jej obszarze Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. Jest to niezwykle ważny czynnik rzutujący na kierunek rozwoju gospodarczego gminy. Tutejsze walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią doskonałą podstawę do rozbudowy turystyki i agroturystyki. Natomiast dobre jakościowo gleby oraz czyste środowisko naturalne nieskażone przemysłem dają szansę do rozwoju rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego. Istotny atut gminy stanowią także jej warunki solarne umożliwiające rozkwit energetyki odnawialnej. Umiejętne wykorzystanie tego faktu w przyszłości będzie miało duże znaczenie w kształtowaniu kierunków rozwoju gminy, zwłaszcza pod kątem sfery gospodarczej i społecznej. Ponieważ gmina stanowi atrakcyjny osadniczo teren, to dziedzina ta powinna również znaleźć swój udział w priorytetowych kierunkach rozwoju. Bliskie sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym – Lublina – daje możliwość zachęcenia jego mieszkańców zarówno do odwiedzenia Gminy Krzczonów w celach turystycznych, jak i osiedlania się na jej terenie. Wobec ogólnokrajowych niekorzystnych tendencji demograficznych, rozwój funkcji osadniczych gminy należy postrzegać jako szansę rozwojową, a każdego nowego mieszkańca jako potencjalnego inwestora.

Czynnikiem wewnętrznym stanowiącym słabą stronę gminy jest fakt występowania na jej terenie dużej powierzchni obszarów chronionych powodujący utrudnienia inwestycyjne. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest niewielkie zainteresowanie tymi terenami ze strony inwestorów zewnętrznych. Wśród słabych stron tego obszaru należy wymienić również brak zbiorników wodnych, którym można byłoby nadać funkcje rekreacyjne. Dodatkowo występujące cieki wodne są zbyt małe, aby wykorzystywać je do celów turystycznych, np. organizacji spływów kajakowych.

Tabela 24 Analiza SWOT dla obszaru: **Infrastruktura komunikacyjna i techniczna**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✚ dobrze rozwinięta sieć dróg na obszarze gminy✚ występowanie na terenie gminy drogi wojewódzkiej 835 Lublin-Biłgoraj, zapewniającej dostępność do głównych szlaków komunikacyjnych✚ wysoki wskaźnik zwodociągowania gminy (100%)	✚ zły stan techniczny sieci wodociągowej✚ niski poziom skanalizowania gminy (2 sołectwa)✚ słaba jakość dróg w obrębie gminy✚ nieracjonalna sieć wodociągowa✚ brak sieci gazowej na terenie gminy✚ niewielka ilość chodników i wydzielonych poboczy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

✚ dobra organizacja systemu odbioru śmieci ✚ dobrze rozwinięta sieć świetlic wiejskich	✚ niski poziom utwardzenia dróg gminnych ✚ brak inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii ✚ brak ścieżek rowerowych ✚ energochłonne budynki użyteczności publicznej ✚ niewystarczające wyposażenie gospodarstw domowych w przydomowe oczyszczalnie ścieków ✚ niezadowalający stan techniczny budynków użyteczności publicznej ✚ niewystarczająca baza sportowa
SZANSE	ZAGROŻENIA
✚ poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez budowę nowych dróg i poprawę nawierzchni istniejących ✚ nowa perspektywa finansowa 2014-2020 dająca możliwość uzyskania środków na budowę, rozbudowę oraz modernizację infrastruktury komunikacyjnej i technicznej ✚ wykorzystanie nowych technologii bazujących na OZE ✚ wspólne realizowanie projektów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego ✚ realizacja inwestycji generujących dochód budżetu gminy	✚ ryzyko ograniczenia rozwoju gminy ze względu na słaby stan infrastruktury ✚ brak środków finansowych na wkład własny umożliwiający aplikację o środki unijne ✚ niski poziom absorpcji środków z UE przeznaczonych na infrastrukturę techniczną ✚ nieuregulowany stan prawny terenu na którym realizowane mogą być inwestycje infrastrukturalne ✚ koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Krzczonów posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg zapewniających dogodny dostęp do innych szlaków komunikacyjnych, ościennych miejscowości i ośrodków miejskich. Pomimo przeprowadzanych okresowo remontów jakość dróg gminnych i powiatowych na obszarze analizowanej gminy nie jest zbyt dobra. Często są to drogi, które wymagają modernizacji. Ponadto istnieje konieczność budowy nowych odcinków dróg, w miejscach gdzie aktualnie drogi mają charakter jedynie gruntowy. Dodatkowo na obszarze Gminy Krzczonów nie funkcjonuje system wydzielonych ścieżek rowerowych.

Mocną stroną analizowanego obszaru jest 100 procentowy wskaźnik zwodociągowania gminy. Z drugiej strony jest to jednak energochłonna i kosztowna w eksploatacji sieć, ponieważ składa się na nią 10 wodociągów.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Jako słabą stroną w tym obszarze należy taktować niski poziom skanalizowania gminy. Wyraźne dysproporcje pomiędzy wyposażeniem w sieć wodociągową i kanalizacyjną wynikają głównie z wysokich nakładów finansowych na realizację inwestycji kanalizacyjnych. Systemy wodociągowo-kanalizacyjne, podobnie jak inne systemy stanowiące infrastrukturę techniczną, cechuje złożona struktura sieciowa, duża kapitałochłonność, długi czas eksploatacji stąd zauważalny jest niedobór w tej dziedzinie.

Kolejnym z problemów Gminy Krzczonów jest duża energochłonność budynków użyteczności publicznej, która generuje nadmierne koszty ich utrzymania (szczególnie w sezonie grzewczym), co powoduje znaczne obciążenie budżetowe. Poza tym stan niektórych budynków nie jest zadowalający. Wymagają one przeprowadzenie prac modernizacyjnych oraz remontowych.

Gmina nie wykorzystuje niezwykle dogodnych warunków naturalnych (solarnych) do rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Do słabych stron należy zaliczyć również słabą infrastrukturę sportową. Dotyczy to zarówno ilości jak i jakości istniejących boisk oraz niewystarczającego zaplecza sportowego - brak sali gimnastycznej.

Tabela 25 Analiza SWOT dla obszaru: **Rolnictwo**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
+ wysoka jakość bonitacyjna gleb+ możliwość dywersyfikacji działalności rolniczej w kierunku agroturystyki+ wysoka jakość środowiska naturalnego sprzyjająca produkcji ekologicznej żywności+ korzystne warunki naturalne do produkcji rolnej+ duże zasoby siły roboczej	+ rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz ich niska dochodowość+ niekorzystna struktura obszarowa+ niewystarczający dostęp do doradztwa rolniczego+ niski poziom innowacyjności gospodarstw+ brak zrzeszeń grup producenckich+ niezorganizowana produkcja i przywiązanie do tradycyjnych metod produkcji rolnej+ marginalizacja grup społecznych utrzymujących się z rolnictwa+ ograniczona możliwość zbytu produktów rolnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
+ modernizacja produkcji rolnej i rozwój rolnictwa w kierunku przetwórstwa owoców i warzyw+ wzrost zainteresowania żywnością	+ spadek zainteresowania rolnictwem i życiem na wsi+ niekonsekwentna polityka państwa wobec obszarów wiejskich

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ekologiczną✚ rozwój grup producenckich✚ ukierunkowanie produkcji rolnej na gatunki roślin dostosowane do dobrych warunków glebowych✚ możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej na modernizację gospodarstw rolnych✚ kompleksowa poprawa warunków gospodarowania w rolnictwie (scalanie gruntów)✚ tworzenie grup prężnych gospodarstw zdolnych sprostać wymaganiom rynku✚ wymian pokoleniowa osób prowadzących działalność rolniczą	✚ niska opłacalność produkcji rolnej✚ konkurencja dla lokalnych rolników ze strony zagranicznych producentów żywności

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Krzczonów jest gminą wiejską, dlatego rolnictwo jest podstawowym źródłem zarobkowania dla większości mieszkańców. Gmina charakteryzuje się niekorzystną strukturą obszarową – małe, rozdrobnione gospodarstwa indywidualne. W przeważającej części są one nastawione na produkcje mieszane. Prosperujące na obszarze gminy gospodarstwa nie generuje wystarczających przychodów. W związku z tym zmniejsza się liczba osób zatrudnionych w rolnictwie, coraz częściej poszukują one pracy poza sektorem rolnym. Wśród barier wpływających na rozwój rolnictwa na obszarze gminy oraz jego opłacalność należy wskazać mało efektywną strukturę agrarną oraz dominację tradycyjnych form rolnictwa i kierunków upraw.

Z drugiej jednak strony dobra jakość środowiska naturalnego gminy stwarza korzystne warunki do specjalizacji gospodarstw w wybranych gatunkach roślin oraz niszowych sektorach produkcji i usług, w tym produkcji żywności ekologicznej. Szansą na rozwój dla części gospodarstw rolnych jest dywersyfikacja ich działalności w kierunku agroturystyki. Stwarza to miejscowej ludności dodatkowe możliwości zarobkowania, umożliwia wykorzystanie istniejących zasobów mieszkaniowych oraz zagospodarowanie produkowanej bezpośrednio w gospodarstwie żywności o wysokiej jakości.

Tabela 26 Analiza SWOT dla obszaru: **Gospodarka i przedsiębiorczość**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✚ korzystne warunki do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego i produkcji ekologicznej żywności ✚ możliwość rozwoju przedsiębiorczości przy wykorzystaniu zasobów naturalnych gminy (działalność turystyczna, agroturystyczna i rekreacyjna) ✚ brak zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska ✚ relatywnie stała liczba podmiotów gospodarczych ✚ otwartość mieszkańców na innowacje ✚ występowanie terenów inwestycyjnych ✚ wystarczająco rozwinięty sektor usługowo-handlowy	✚ brak kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy – uzbrojonych terenów inwestycyjnych ✚ niedostateczna baza indywidualnej infrastruktury turystycznej – bardzo słabo rozwinięta baza i oferta gospodarstw agroturystycznych ✚ brak bazy rekreacyjno-usługowej, z której mogliby korzystać turyści ✚ ograniczone możliwości zbytu płodów rolnych- brak gminnego placu targowego ✚ niski wskaźnik przedsiębiorczości ✚ brak zainteresowania inwestorów zewnętrznym obszarem gminy ✚ mały przyrost miejsc pracy na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
✚ rozwój turystyki czynnej (pieszej, rowerowej, konnej) ✚ przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej gminy ✚ profesjonalizacja działań administracji ✚ dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania-nowa perspektywa finansowa 2014-2020 ✚ rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego ✚ preferencje dla podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą	✚ niedostateczna aktywność mieszkańców ✚ bariery biurokratyczne przy pozyskiwaniu środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej ✚ ograniczona ilość środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej ✚ wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej ✚ niska świadomość mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

Rozwój gospodarczy danego obszaru ma bezpośredni wpływ na poprawę warunków życia jego mieszkańców. Ze względu na to, że Gmina Krzczonów jest typowo rolniczą, mało jest podmiotów gospodarczych prowadzących inną działalność. Choć ilość podmiotów gospodarczych wykazuje tendencję wzrostową, to w niewielkim stopniu przekłada się na ilość nowoutworzonych miejsc pracy. Przeważa tutaj mała i średnia przedsiębiorczość. Brak jest dużych podmiotów gospodarczych.

Poważnym ograniczeniem jest także mała innowacyjność lokalnych podmiotów gospodarczych oraz brak systemu zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości i lokowania inwestycji zewnętrznych na terenie gminy. Oprócz tego wśród słabych stron wymienić

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

należy ograniczony dostęp do szkoleń i doradztwa, co ma wpływ na jakość funkcjonującej przedsiębiorczości oraz liczbę nowych podmiotów działalności gospodarczej.

Korzystne warunki naturalne gminy stanowią solidną podstawę do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego i produkcji ekologicznej żywności.

Tabela 27 Analiza SWOT dla obszaru: **Zasoby turystyczne i kulturowe**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✚ gmina jest żywym i twórczym ośrodkiem folkloru i sztuki ludowej ✚ bogata historia gminy (obecność obiektów zabytkowych, historycznych) ✚ bogate zasoby kulturowe (strój krzczonowski, pisanki i palmy krzczonowskie, tradycje lokalne) ✚ korzystne położenie turystyczne (w obrębie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego) ✚ wysoka aktywność mieszkańców w dziedzinie kultury i sportu ✚ wysoka aktywność i różnorodność działalności ROKiS oraz Gminnej Biblioteki w Krzczonowie i jej filii ✚ wykwalifikowana kadra oświatowa ✚ aktywna działalność organizacji pozarządowych działających na terenie gminy (stowarzyszenia i inne) ✚ nieskażone środowisko naturalne	✚ brak promocji terenu o wysokich walorach kulturowo-przyrodniczych ✚ niski stopień wykorzystania zasobów ludzkich do ochrony i promocji dziedzictwa regionu ✚ niewystarczające środki w budżecie na realizację zadań z zakresu kultury, ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego ✚ niski stopień zainteresowania młodego pokolenia tradycjami lokalnymi i pielęgnowaniem dziedzictwa kulturowego ✚ słaby stan techniczny niektórych obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe regionu ✚ niedostateczne wyposażenie placówek kulturalnych ✚ niedostateczne wykorzystanie bogactwa przyrodniczego, szczególnie w zakresie oferty rekreacyjnej ✚ brak bazy turystycznej i noclegowej ✚ znikoma ilość gospodarstw agroturystycznych ✚ brak marki obszaru
SZANSE	ZAGROŻENIA
✚ wzrost zainteresowania turystów regionami o „czystym” środowisku naturalnym ✚ połączenie możliwości rozwoju terenów rekreacyjnych z istniejącą bazą obiektów zabytkowych i bogatym dziedzictwem kulturowym ✚ postępujący nurt rozwoju turystyki w Polsce (budowa infrastruktury, lepsza promocja) ✚ rozwój turystyki pieszej, rowerowej i innej stwarzające możliwość wykorzystania parku krajobrazowego jako obiektu przyciągających turystów ✚ możliwość pozyskania środków	✚ niskie nakłady finansowe na rozwój i ochronę dziedzictwa kulturowego ✚ źle ukierunkowana i nieefektywna promocja walorów kulturowych gminy ✚ duża konkurencja w pozyskiwaniu środków z tzw. „miękkich” projektów; ✚ niska świadomość mieszkańców w kwestii wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych ✚ opór mieszkańców przed inwestowaniem w przekształcenie gospodarstw rolnych w kierunku agroturystyki

finansowanych na zadania z zakresu turystyki i ochrony dziedzictwa kulturowego	

Źródło: Opracowanie własne

Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego (środowisko przyrodnicze, kościoły, cmentarze, dwory ziemiańskie), różnorodna działalność instytucji kultury i organizacji pozarządowych to atuty Gminy Krzczonów. Ze względu na występowanie tu różnorodnych i cennych ekosystemów przyrodniczych i krajobrazowych (także chronionych) obszar ten stanowi jeden z najbardziej atrakcyjnych terenów turystyczno-rekreacyjnych w otoczeniu Lublina.

Walory przyrodnicze i bogata historia regionu zachęcają do działalności licznie funkcjonujące tu organizacje pozarządowe. Efektem ich aktywności są różnego typu przedsięwzięcia mające na celu ochronę dziedzictwa kulturowego oraz kultywowanie i rozpowszechnianie tradycji tego terenu. Cennym zjawiskiem jest współpraca różnych środowisk w zakresie organizacji imprez okolicznościowych, festynów, spotkań, konkursów i koncertów.

Wysoką aktywność w dziedzinie sportu obserwuje się za sprawą działających klubów sportowych skupiających dzieci i młodzież z terenu gminy.

Potencjał rekreacyjno-turystyczny Gminy Krzczonów jest duży, lecz nie jest w pełni wykorzystany i nie ma odpowiedniej siły przebicia na rynku. Wynika to ze znikomych i mało skutecznych działań informacyjno-promocyjnych i braku rozpoznawalnej marki obszaru. Dodatkowo problemem jest tutaj znikoma baza turystyczna i noclegowa. Zauważalny jest również zły stan techniczny niektórych z obiektów kulturalnych oraz zabytków.

Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru: **Infrastruktura i sfera społeczna**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✚ dobrze zorganizowana sieć szkół zapewniająca dostęp do kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym✚ wysoki poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych gminy✚ dobrze rozwinięta sieć instytucji zapewniających bezpieczeństwo publiczne✚ dobra dostępność do podstawowych usług zdrowotnych✚ zadowalający poziom techniczny	✚ niekorzystne tendencje demograficzne✚ pogłębiająca się migracja zarobkowa wykształconej młodzieży✚ niekorzystne proporcje dotyczące ilości osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na osoby w wieku produkcyjnym✚ występowanie niekorzystnych zjawisk społecznych (ubóstwo, alkoholizm, bezradność)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

• wyposażenia służb ratowniczych i porządkowych • duży kapitał społeczny • wysoka aktywność klubów sportowych działających na terenie gminy (Krzczonowski Klub Sportowy „Krzczonovia” i Uczniowskie Kluby Sportowe „Huragan” i „Orzeł”) • efektywna działalność Ośrodka Pomocy Społecznej • zmniejszająca się liczba osób pozostających pod opieką OPS • dodatnie saldo migracji	• wysoki poziom bezrobocia wśród mieszkańców • niskie standardy infrastruktury społecznej oraz ich niekompletne wyposażenie • ograniczone możliwości finansowe gminy w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury społecznej • brak stałego posterunku policji na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
• rozwój międzynarodowej współpracy instytucjonalnej oraz wymiany szkół • możliwość pozyskania środków zewnętrznych na rozbudowę infrastruktury społecznej • realizowanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych • nawiązanie współpracy z instytucjami zapewniającymi rozwój społeczny i modernizację infrastruktury społecznej • dostępność funduszy przeznaczonych na rozwój zasobów ludzkich • wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich	• odpływ młodych dobrze wykształconych ludzi do dużych ośrodków miejskich oraz zagranicę • wzrastające koszty utrzymania instytucji świadczących usługi społeczne • ubożenie społeczeństwa • skomplikowana procedura aplikowania o zewnętrzne środki finansowe • duża konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych • wzrost patologii społecznych spowodowany problemami na rynku pracy • brak stabilności i spójnego systemu prawnego i polityki państwa w zakresie polityki społecznej

Źródło: Opracowanie własne

Istotnymi z punktu widzenia rozwoju społecznego gminy czynnikami są zauważalne niekorzystne tendencje demograficzne przejawiające się w niewielkim, choć systematycznym, spadku liczby mieszkańców.

Pozytywną stroną analizowanego obszaru jest dobrze rozwinięta sieć Ochotniczych Straży Pożarnych odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Jednakże i tutaj widoczne są potrzeby w zakresie doposażenia poszczególnych jednostek w sprzęt oraz wykonania prac modernizacyjnych budynków jednostek. Jako mocną stroną należy także traktować współdziałanie straży pożarnych i policji z władzami gminy i społecznością lokalną.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Innym, niewątpliwie ważnym, atutem Gminy Krzczonów jest duży kapitał społeczny, przejawiający się w działalności lokalnej społeczności. Dotyczy ona wszystkich grup wiekowych i przybiera różne formy aktywności (drużyny harcerskie, zuchowe, kluby sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, stowarzyszenia twórców ludowych i inne organizacje pozarządowe).

Do mocnych stron tego obszaru należy także zracjonalizowana sieć szkolna zmuszająca jedynie do ponoszenia, w związku z niewystarczającą subwencją oświatową, niewielkich środków na bieżącą działalność. Ponadto szkoły z terenu gminy wyróżniają się aktywną współpracą z zagranicznymi placówkami oświatowymi (e-Twinning). Infrastruktura oświatowa wymaga jednak nakładów na modernizację i uzupełnienie wyposażenia.

Szeroko pojęty obszar sfery społecznej posiada wiele słabości, do których należą: ubożące społeczeństwo, wysoki odsetek bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej, brak motywacji osób zagrożonych wykluczeniem do podejmowania działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji. Mankamentem tego obszaru jest także infrastruktura przedszkolna niestarczająca w stosunku do potrzeby oraz brak odpowiedniej liczby miejsc przeznaczonych na wypoczynek i rekreację, placów zabaw.

III.1.2 PODSUMOWANIE ANALIZY

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, iż Gmina Krzczonów boryka się z całym szeregiem poważnych problemów rozwojowych. Są one charakterystyczne dla wielu tego typu jednostek samorządu terytorialnego wschodniej Polski i dotyczą głównie niekorzystnych zjawisk występujących w sferze społecznej oraz nie dość dobrze rozwiniętej podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej. Czynniki te mają decydujący wpływ przede wszystkim na sytuację gospodarki lokalnej, która zdominowana jest w dużym stopniu przez rozdrobnione i mało dochodowe rolnictwo oraz słabo rozwiniętą przedsiębiorczość pozarolniczą. W efekcie słabo funkcjonująca gospodarka nie jest w stanie zapewnić mieszkańcom wystarczającej ilości miejsc pracy, przez co sytuacja materialna i jakość życia wielu gospodarstw domowych w gminie uzależniona jest w zbyt dużym stopniu od dochodów pochodzących z różnych form wsparcia, realizowanych przez pomoc społeczną.

Z drugiej strony należy również podkreślić, iż Gmina Krzczonów dysponuje licznymi atutami, które jeśli zostaną we właściwy sposób wykorzystane, mogą prowadzić do uruchomienia pozytywnych procesów rozwoju gminy i jej społeczności. Niewątpliwie jednym z głównych atutów jest duży kapitał lokalnej społeczności, który dzięki umiejętnemu wykorzystaniu może przyczynić się znacznie do rozkwitu jednostki.

Wzmocnienie przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy, a dzięki tym przeobrażeniom gmina stanie się miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku. Najważniejszym zadaniem będzie wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych i stworzenie infrastruktury niezbędnej do ożywienia turystyki, a także zagospodarowanie istniejących zasobów gospodarstw w kierunku rozwoju agroturystyki. Poza tym wyzwaniem dla władz gminy jest ochrona całej przestrzeni kulturowej tożsamości lokalnej, między innymi poprzez umiejętne zarządzanie sferą dziedzictwa kulturowego, dbałość o zabytki oraz ich dostępność dla mieszkańców i turystów oraz rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

III.2 MISJA I WIZJA

Rozwój gminy jest procesem bardzo złożonym i zależy od wielu czynników. Dlatego przy formułowaniu zarówno misji, jak i wizji Gminy Krzczonów wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- ✚ uwarunkowania zewnętrzne - czynniki niezależne od działań podejmowanych na szczeblu gminy,
- ✚ uwarunkowania wewnętrzne - potencjał i problemy występujące na obszarze gminy,
- ✚ dokumenty strategiczne na poziomie gminnym, powiatowym, regionalnym i krajowym,
- ✚ kompetencje samorządu gminnego,
- ✚ możliwości finansowe gminy,
- ✚ instrumenty i programy mogące stanowić źródła finansowania przedsięwzięć,
- ✚ wnioski z konsultacji społecznych.

Misja gminy to nic innego, jak idea jej rozwoju nadająca ogólny kierunek działań, oraz określająca pośrednio dziedziny, na których władze powinny skupić najbardziej

swoją uwagę w planowanym okresie. Jest indywidualnym, generalnym planem ukształtowania mocnej pozycji jednostki samorządu terytorialnego wśród innych jednostek.

Z jednej strony stanowi ona przesłanie i obietnicę skierowaną do mieszkańców gminy. Dzięki niej cele działalności władz powinny być lepiej zrozumiałe dla wszystkich obywateli. Z drugiej natomiast definiuje sposób, w jaki chce by gmina była postrzegana przez jej otoczenie. Określenie misji jest więc publiczną częścią planu strategicznego.

MISJA

Gmina Krzczonów przy pełnym wykorzystaniu potencjału, jakim dysponuje, będzie dążyła do stworzenia swoim mieszkańcom wielopłaszczyznowego zrównoważonego rozwoju.

Rozwój ten będzie dotyczył zarówno sfery społecznej – podniesienie jakości życia mieszkańców i stworzenie warunków do różnych form aktywności, ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, jak i sfery gospodarczej - rozwój przedsiębiorczości opartej na lokalnych bogactwach, wiedzy i kwalifikacjach mieszkańców.

Kierunki rozwoju zaproponowane w misji odpowiadają przede wszystkim na bieżące potrzeby lokalnej społeczności. Dzięki pełnemu wykorzystaniu potencjału Gminy Krzczonów będzie możliwy jej rozwój gospodarczy. Jednocześnie z poprawą sytuacji gospodarczej będzie następował wzrost jakości życia mieszkańców. Nowe możliwości zatrudnienia (rozwój turystyki, agroturystyki, ekologicznych upraw) wpłynął pozytywnie na poziom życia lokalnej społeczności. Dodatkowo nastąpi poszerzenie oferty turystycznej i kulturalnej oraz poprawa ogólnodostępnej infrastruktury i estetyki otoczenia.

Wizja gminy stanowi odzwierciedlenie oczekiwań i aspiracji mieszkańców oraz władz. Wskazuje ona miejsce, w którym Gmina Krzczonów ma się znaleźć w perspektywie do roku 2020. Rysuje ona obraz w sytuacji wypełnienia sformułowanej misji oraz wyznaczonych celów strategicznych.

Określona w ramach niniejszego opracowania wizja stanowi podstawę celów Gminy Krzczonów w zakresie jej rozwoju. Podejmowane na bazie Strategii działania winny zapewnić realizację zaprezentowanej poniżej wizji.

WIZJA GMINY KRZCZONÓW W 2020 ROKU

Gmina Krzczonów jest obszarem turystycznym rozpoznawalnym nie tylko w granicach Lubelszczyzny, lecz całego kraju. Liczne atrakcje turystyczne oraz bardzo dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna wpływa na systematyczny wzrost liczby osób odwiedzających gminę w celach turystycznych i rekreacyjnych.

Dzięki przedsięwzięciom inwestycyjnym i organizacyjnym gminy nastąpił jej rozwój gospodarczy. Wzrosła liczba podmiotów gospodarczych, które ulokowały swoją działalność na oferowanych terenach inwestycyjnych.

Ożywienie w sektorze turystyki oraz rozwój gospodarczy wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców. Nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych na obszarze gminy oraz wzrost średnich dochodów w gospodarstwach domowych. Zauważalny jest spadek migracji ludzi młodych w związku z możliwościami rozwoju zawodowego w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Dodatkowo działania w zakresie jakości świadczonych usług publicznych oraz wielopłaszczyznowe przedsięwzięcia inwestycyjne gminy wpływają pozytywnie na komfort życia jej mieszkańców.

Tak zdefiniowana wizja pożądanego wizerunku gminy znajduje się w korelacji z wizją gminy nakreśloną w obowiązujących dokumentach strategicznych. Konstrukcja niniejszej wizji opiera się na założeniach stałego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Krzczonów przy wykorzystaniu jej zasobów wewnętrznych – walorów przyrodniczych oraz kapitału społecznego.

Gmina Krzczonów, ze względu na położenie w jej obszarze niezwykle atrakcyjnego przyrodniczo Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego oraz bliskość do miasta powiatowo-wojewódzkiego – Lublina, ma duże szanse na wykreowanie impulsów rozwojowych związanych ze wzrostem turystyki oraz agroturystyki. Wykorzystanie tego wewnętrznego potencjału, przy pomocy środków własnych oraz zewnętrznych przyczyni się do przyśpieszenia procesów modernizacyjnych lokalnej gospodarki, pobudzenia miejscowej przedsiębiorczości, a przez to poprawy poziomu życia mieszkańców.

Kluczem do zmiany sytuacji na terenie gminy jest skoncentrowanie się na podniesieniu efektywności lokalnej gospodarki opartej głównie na turystyce i rekreacji

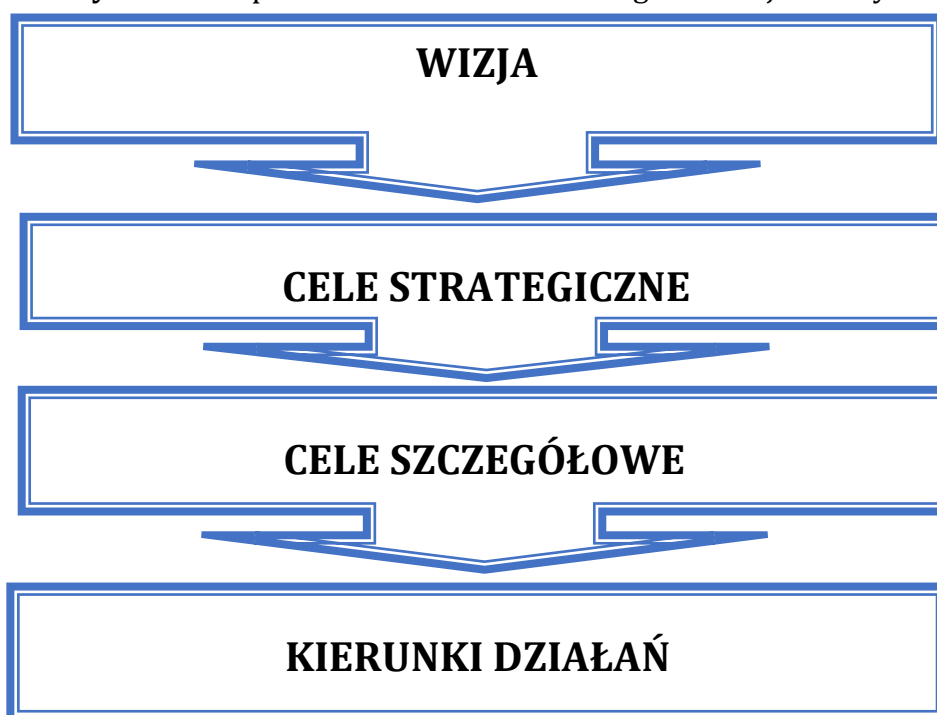
oraz na produkcji i przetwórstwie rolno-spożywczym. Wiąże się to przede wszystkim z przewyższeniem słabych stron, których istnienie uniemożliwia przyspieszenie procesów rozwojowych. Dlatego też zaproponowane cele strategiczne i kierunki działań skupiają się w głównej mierze na ograniczaniu barier hamujących wykorzystanie mocnych stron.

Zmiany, które zajdą w wyniku realizacji szeregu zaproponowanych w ramach niniejszego opracowania działań, w dłuższej perspektywie czasu, przyczynią się do rozwoju przedsiębiorczości i zasobów ludzkich, a także pozytywnie wpłyną na komfort życia mieszkańców.

III.3 ZAŁOŻENIA ROZWOJU LOKALNEGO

„Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020”, jako lokalny dokument o charakterze strategicznym, została oparta na trzystopniowym układzie, dostosowanych do warunków lokalnych, celów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, wynikających z identyfikacji obszarów problemowych i potencjału jednostki. Wybór narzędzi możliwych do zastosowania przy wspomaganie rozwoju gminy określony został poprzez kierunki działań.

Rysunek 2 Uproszczona struktura Strategii Rozwoju Gminy

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Wizja Gminy Krzczonów opiera się na kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się celach strategicznych wskazujących główne obszary planowanej działalności. Przedmiotowe obszary wynikają z uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy. Identyfikują kluczowe dziedziny, których wsparcie powinno doprowadzić do zdynamizowania procesu rozwojowego jednostki.

Cele strategiczne określają długoterminowe kierunki działań, natomiast cele szczegółowe stanowią ich uzupełnienie i wskazują sposób osiągnięcia zamierzonych celów rozwojowych. W ramach celów szczegółowych wskazano kierunki działań stanowiące podstawę, a zarazem i uzasadnienie do umieszczenia konkretnych zadań w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym i innych instrumentach wdrażania Strategii.

Należy podkreślić, iż zaproponowane cele nie mają charakteru hierarchicznego - nie posiadają rangi, lecz są sobie równe pod względem wagi i znaczenia.

Głównym wykonawcą celów przedstawionych w ramach niniejszego opracowania będzie samorząd lokalny, który z mocy ustaw ustrojowych jest odpowiedzialny za zaspakajanie potrzeb zbiorowych wspólnoty, którą reprezentuje. W ramach dążenia do jej najpełniejszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy zakłada się udział we wdrażaniu zapisanych postanowień licznych podmiotów lokalnych, w tym instytucji publicznych i prywatnych oraz miejscowej społeczności.

Biorąc pod uwagę wielopłaszczyznową odpowiedzialności jednostki samorządu terytorialnego za rozwój społeczno-gospodarczy oraz uwzględniając jej możliwości budżetowe i stopień zaangażowania lokalnej społeczności w przeobrażenia gminy, zaproponowano trzy warianty strategiczne. Każdy z wariantów zakłada inny stopień natężenia działań jednostki lokalnego samorządu.

III.4 WARIANTY STRATEGII

W ramach niniejszej Strategii zaproponowano trzy warianty rozwoju Gminy Krzczonów:

I. PODSTAWOWY,

II. UMIARKOWANY,

III. OPTYMISTYCZNY.

Dla każdego z wariantów wyznaczono cele strategiczne oraz zestawy wynikających z nich celów szczegółowych i kierunków działań, będących podstawą planowania i realizacji konkretnych projektów. Ich urzeczywistnienie uzależnione będzie od wolnych środków w budżecie gminy i pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć oraz zaangażowania kapitału społecznego. Zawierają one propozycję kierunków działań w danym zakresie w określonej perspektywie czasu.

Zaprezentowane w ramach wariantów cele strategiczne są bardzo pojemne i mogą być szeroko rozumiane. Tworzą one rodzaj sprzężenia zawrotnego – rozwój gospodarczy i ożywiony ruch turystyczny sprzyja zwiększaniu dochodów zarówno mieszkańców, jak i gminy. Wpływa to na zwiększenie rynku usług i produktów podnosząc jakość życia mieszkańców.

Odpowiedzialność za realizację części tych zadań będzie spoczywała na samorządzie (zadania własne samorządu gminnego, które zostaną ujęte w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym). Natomiast część zadań będzie jedynie swoistym kierunkowskazem dla innych podmiotów funkcjonujących na obszarze gminy. W tym przypadku rolą Urzędu Gminy w Krzczonowie będzie udzielanie głównie wsparcia informacyjnego i merytorycznego.

III.4.1 WARIANT PODSTAWOWY

Wariant podstawowy zakłada kontynuację dotychczasowych trendów rozwojowych gminy. Jego realizacja prowadzi do zaspokojenia niezbędnych i najbardziej pożądanых potrzeb z punktu widzenia społeczności lokalnej. Ta propozycja jest wariantem najbardziej zachowawczym i zapewniającym bezpieczeństwo dla budżetu gminy.

Ze względu na rolę, jaką gmina odgrywa w rozwoju gospodarczym oraz tworzeniu korzystnych warunków życia dla jej mieszkańców, ważnym wyzwaniem stawianym przed nią będą przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. W dziedzinie tej widać wyraźne potrzeby inwestycyjne. Znaczne nakłady finansowe należy ponieść na rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury drogowej w zakresie dróg gminnych.

Niewystarczający jest również poziom skanalizowania gminy w związku z tym należy podjąć działania w tym kierunku. Dodatkowo istniejąca oczyszczalnia ścieków wymaga modernizacji. Ponadto w miejscowościach, gdzie budowa kanalizacji jest nieuzasadniona ekonomicznie, należy kontynuować rozpoczęte wcześniej wyposażanie indywidualnych gospodarstw w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Wzrost ich liczby w przypadku terenu o rozproszonej zabudowie jest zdecydowanie pozytywnym aspektem nie tylko ze względów ekologicznych - zmniejszenie presji na środowisko naturalne, ale również ze względów techniczno - ekonomicznych.

Istotną sferą działań będzie również system zaopatrzenia w wodę. Na chwilę obecną jest on niezwykle energochłonny, a przez to też kosztowny. Ponadto jego stan techniczny nie jest zadowalający. W związku z tym należy podjąć działania w zakresie modernizacji sieci wodociągowej oraz ujęć wody.

Ze względu na korzystne warunki naturalne (nasłonecznienie) pożądane jest podjęcie interwencji w celu wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł. Przedsięwzięcia takie niosą za sobą zarówno korzyści ekonomiczne, jak i ekologiczne.

Mając na uwadze ogólnoświatowe tendencje w zakresie ochrony środowiska naturalnego, gmina powinna również wzmocnić swoje działania zmierzające do racjonalizacji gospodarki energetycznej oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Niewątpliwą szansą na rozwój gminy jest zintensyfikowanie działań w zakresie turystyki. Niezbędne jest stworzenie kompleksowej oferty turystycznej i wykreowanie

ponadlokalnej marki obszaru. W tym celu należy podjąć współpracę z innymi gminami, które znajdują się w sferze oddziaływania Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. Ten rodzaj działań stanie się podstawą aplikacji o środki z nowego okresu programowania. Na wzrost zainteresowania tym terenem, oprócz zadań promocyjnych, wpłynie również budowa niezbędnej infrastruktury turystycznej. Dodatkowo niebagatelne znaczenie ma popyt na regionalne produkty, w tym rolne i żywnościowe, które z jednej strony mogą stać się alternatywnym źródłem działalności rolniczej, a z drugiej wzbogacają ofertę turystyczną i promocję gminy. Wykorzystanie atutów w tym kierunku będzie wymagało zaangażowania lokalnej społeczności i jej współpracy z władzami gminy. Ważna jest również ochrona dóbr i dziedzictwa kulturowego.

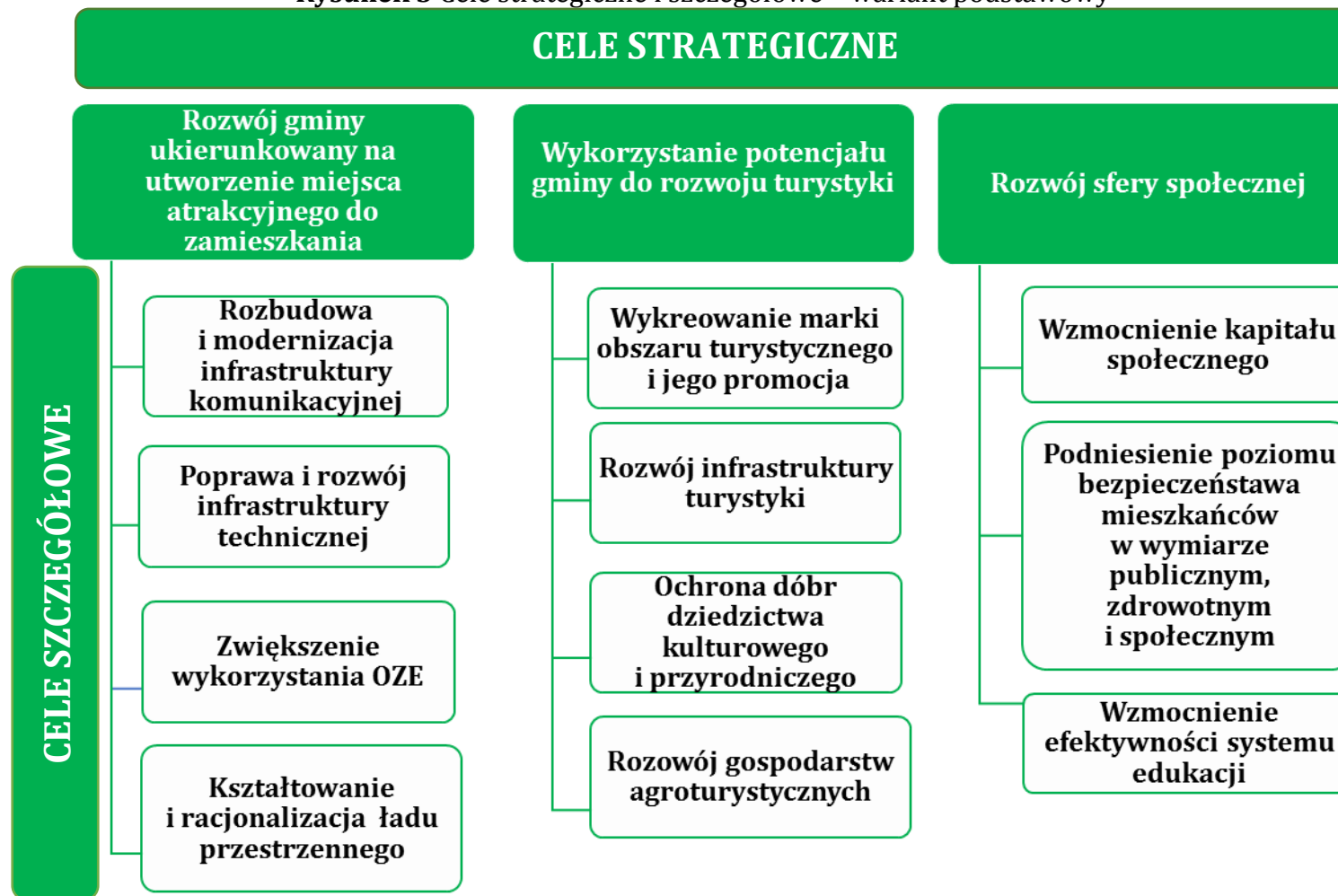
Szansą dla gminy może stać się zbudowanie atrakcyjnej oferty rekreacyjno-kulturowej, weekendowej, której jedną z podstaw będzie agroturystyka – z wykorzystaniem tradycyjnego rolnictwa, lokalnych produktów rolnych, obrzędów związanych z cyklem prac rolniczych, itd. W ostatnich latach wzrasta liczba osób preferujących turystykę wiejską, które poszukują gospodarstw agroturystycznych i kwater o wysokim standardzie. Należy wzmocnić działania o charakterze informacyjno-promocyjnym i zapewnić doradztwo przedmiotowym gospodarstwom. Rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej będzie wymagać również od władz gminy zbudowania przewagi konkurencyjnej poprzez tworzenie zróżnicowanej, a przede wszystkim - atrakcyjnej oferty opartej o walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe gminy, dającej możliwość uprawiania różnych form rekreacji i turystyki. W związku z tym, strategia postępowania powinna prowadzić do rozszerzenia oferty rekreacyjnej dla między innymi turystyki pieszej, rowerowej i konnej.

Gmina powinna podjąć także działania w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego, systemu edukacji oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.

W wariantach tym dominować będą działania o charakterze podstawowym zmierzające do tego, aby poziom życia ludności nie ulegał obniżeniu oraz działania polegające na niwelowaniu luki infrastrukturalnej i łagodzeniu innych niekorzystnych zjawisk, które mogłyby hamować rozwój gminy w przyszłości. Utrzymanie społecznego zadowolenia przyczyni się do budowania korzystnego wizerunku obszaru, jako miejsca atrakcyjnego do życia.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Rysunek 3 Cele strategiczne i szczegółowe – wariant podstawowy

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Wymienione w poniższej tabeli działania stanowią niezbędne priorytety do tworzenia instytucjonalnych i organizacyjnych podstaw rozwoju gminy.

Tabela 29 Strategia postępowania – Wariant podstawowy

CEL STRATEGICZNY	
Rozwój gminy ukierunkowany na stworzenie miejsca atrakcyjnego do zamieszkania	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Bieżące remonty dróg gminnych.+ Modernizacja i budowa kluczowych dla gminy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i teletechniczną w celu wzmocnienia powiązań wewnątrzlokalnych.+ Budowa chodników przy drogach gminnych.+ Budowa miejsc parkingowych przy obiektach użyteczności publicznej.+ Remonty wiat przystankowych.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020+ Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych+ Budżet Gminy Krzczonów+ Budżet samorządu województwa lubelskiego+ Dotacje z budżetu państwa
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.+ Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy.+ Wyposażanie gospodarstw indywidualnych w przydomowe oczyszczalnie ścieków.+ Modernizacja sieci wodociągowej i ujęć wody.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020+ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej+ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej+ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Zwiększenie wykorzystania OZE	
GŁÓWNE	+ Montaż kolektorów słonecznych na obiektach użyteczności publicznej oraz budynkach prywatnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych w celu zmniejszenia energochłonności ujęć wody. + Wymiana źródeł grzewczych na ekologiczne w budynkach użyteczności publicznej. + Opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. + Wyznaczenie w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów pod inwestycje z zakresu fotowoltaiki.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (program Prosument) + Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej + Bank Ochrony Środowiska (kredyty i dopłaty) + Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Kształtowanie i racjonalizacja ładu przestrzennego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. + Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania przestrzennego zgodnie z potrzebami inwestycyjnymi mieszkańców. + Niwelowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej. + Zagospodarowanie terenu wokół ROKiS - mały amfiteatr, siłownia napowietrzna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych + Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju turystyki	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wykreowanie marki obszaru turystycznego i jego promocja	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Zawarcie porozumienia z sąsiednimi gminami mającego na celu stworzenia obszaru turystycznego na bazie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. + Stworzenie nazwy obszaru i opracowanie logo. + Opracowanie strategii rozwoju obszaru turystycznego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	✚ Promocja obszaru turystycznego – organizacja imprez plenerowych promujących walory kulturowe i przyrodnicze.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozwój infrastruktury turystyki	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Stworzenie bazy turystyczno-wypoczynkowej (camping, pole namiotowe). ✚ Zaprojektowanie i stworzenie sieci ścieżek tras rowerowych jako forma zachęcenia do aktywnego wypoczynku. ✚ Wzbogacenie istniejących i budowa nowych ścieżek edukacyjnych w oparciu o obszar turystyczny Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. ✚ Budowa małej architektury turystycznej.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Ochrona dóbr dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego i przystosowanie ich do potrzeb turystyki. ✚ Oznakowanie zabytków kultury i miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym. ✚ Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w zakresie pozyskiwania środków finansowych na renowację zabytków. ✚ Profesjonalne wyposażenie kuchni ROKiS do produkcji wyrobów tradycyjnych. ✚ Stworzenie punktu informacji turystycznej w domu kultury w Żukowie. ✚ Stworzenie ścieżki edukacyjnej w obszarze rezerwatu „Las Królewski”. ✚ Dokończenie remontu świetlicy wiejskiej przy OSP Pamięcin z siedzibą w Walentynowie.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Dotacja Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów

CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozwój gospodarstw agroturystycznych	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wspólna promocja obszaru turystycznego i gospodarstw agroturystycznych istniejących na terenie gminy (foldery, zakładka do strony internetowej Gminy Krzczonów). ✚ Działania związane z przekształceniami w rolnictwie w kierunku agroturystyki.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Rozwój sfery społecznej	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmocnienie kapitału społecznego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskich. ✚ Usprawnienie procedur komunikacji społecznej. ✚ Wspomaganie aktywności obywatelskiej. ✚ Edukacja obywatelska mieszkańców gminy. ✚ Wsparcie organizacji pozarządowych i zlecenie im realizacji zadań publicznych. ✚ Promocja i wsparcie wolontariatu. ✚ Doskonalenie umiejętności aplikowania po środki zewnętrzne przez organizacje pozarządowe. ✚ Podnoszenie wiedzy i kompetencji mieszkańców. ✚ Przeciwdziałanie dezaktywizacji zawodowej.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 ✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Przystosowanie budynków do potrzeb mieszkalnictwa socjalnego. ✚ Wsparcie OSP w zakresie wyposażenia w sprzęt i modernizacja strażnic. ✚ Działania prewencyjne, edukacyjne i profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	+ Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych. + Organizowanie badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy. + Edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego trybu życia. + Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. + Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. + Wsparcie i aktywizacji osób niepełnosprawnych. + Działania z zakresu profilaktyki uzależnień.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmocnienie efektywności system edukacji	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej. + Dopuszczenie placówek oświatowych. + Rozwój zajęć pozalekcyjnych. + Wspieranie podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej. + Rozwój systemu edukacji przedszkolnej. + Wsparcie uzdolnionych dzieci i młodzieży przez system stypendiów i nagród. + Racjonalizacja systemu dowozu dzieci i młodzieży. + Realizacja projektów edukacyjnych. + Wspieranie współpracy i wymiany młodzieży szkolnej w placówkami oświatowymi z innych państw.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów

Źródło: Opracowanie własne

III.4.2 WARIANT UMIARKOWANY

Wariant umiarkowany zakłada realizację rozszerzonego katalogu działań wariantu podstawowego oraz dodatkowy cel strategiczny, tj. „Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości”. Oprócz kierunków działań wskazanych w poprzednim wariantcie gmina powinna również podjąć starania w zakresie wypracowania warunków i instrumentów wsparcia lokalnej przedsiębiorczości.

Zdynamizowanie działań dotyczących wspierania przedsiębiorczości odbywać się może poprzez wykorzystanie dostępnych instrumentów wsparcia w ramach środków unijnych (wsparcie oraz rozwój samozatrudnienia) oraz poprzez działania władz gminy (ulgi podatkowe dla rozpoczynających działalność gospodarczą).

Aktywne stymulowanie przedsiębiorczości mieszkańców i wspieranie zatrudnienia może stać się kluczowym narzędziem rozwiązywania problemów związanych z bezrobociem. Zadaniem władz gminy w tym zakresie powinno być wspieranie działań doradczych i szkoleniowych, oferowanych najczęściej przez służby zatrudnienia oraz organizacje pozarządowe i instytucje otoczenia biznesu. Niezwykle ważnymi zadaniami w tym obszarze są również: przedsięwzięcia związane z podnoszeniem i zmianą kwalifikacji osób na różnych etapach życia – w powiązaniu z potrzebami regionalnego rynku pracy, rozwojem systemu szkoleń dla osób bezrobotnych, rozwojem pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego oraz wspierania doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym zakładania i prowadzenia własnego biznesu.

Pobudzenie lokalnej działalności podmiotów gospodarczych może nastąpić również poprzez działania gminy wyzwalające aktywność mieszkańców. Wybudowanie gminnego targowiska stwarza możliwość rynku zbytu produktów rolnych, daje nowe miejsca pracy oraz wpływy do budżetu pochodzące z opłaty targowej.

Szans rozwoju należy upatrywać nie tylko w specjalizacji gminy w niszowych sektorach produkcji i usług, ale również w przetwórstwie rolno-spożywczym wykorzystującym płody wytworzone przez miejscowych rolników, produkcji wysokiej jakości żywności oraz rozwoju produktów tradycyjnych i regionalnych. Niebagatelne znaczenie może mieć popyt na regionalne produkty, które mogą stać się alternatywnym źródłem dochodu dla ludności.

Wzmocnienie lokalnego rolnictwa i przetwórstwa powinno odbywać się poprzez zrzeszanie rolników w grupy producenckie, spółdzielnie i inne formy współdziałania. Ważną rolę władz lokalnych w tym zakresie jest wspieranie i propagowanie tych form stowarzyszeniowych. Pożądane jest utworzenie takiej grupy na obszarze gminy, gdyż zdecydowanie podnosi to konkurencyjność producentów na rynku.

Kolejnym ważnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi rolnictwa będą działania informacyjne dla rolników dotyczące dostępności środków unijnych na rozwój gospodarstw oraz kierunkowe przemiany. Może być to realizowane poprzez organizację z inicjatywy władz gminy szkoleń dla rolników.

Działania przewidziane w przedmiotowym wariantcie wymagać będą od władz samorządowych większej determinacji w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na zaplanowane zadania i zwiększenia zaangażowania budżetu gminy oraz najprawdopodobniej wzrostu poziomu jej zadłużenia. Oprócz zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności lokalnej w wariantcie tym pojawią się czynniki warunkujące wzrost konkurencyjności gminy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Rysunek 4 Cele strategiczne i szczegółowe – wariant umiarkowany

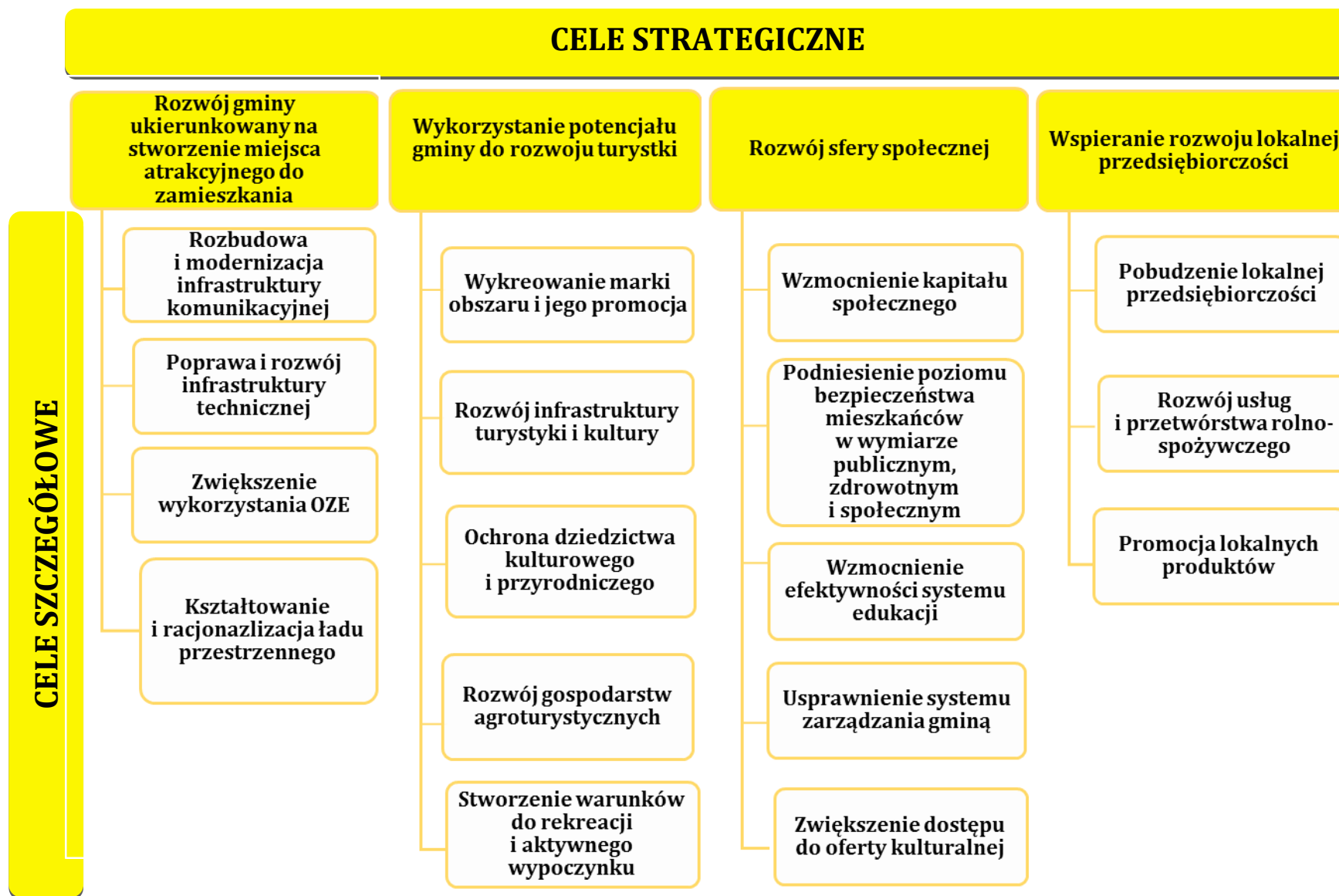

Tabela 30 Strategia postępowania – Wariant umiarkowany

CEL STRATEGICZNY	
Rozwój gminy ukierunkowany na stworzenie miejsca atrakcyjnego do zamieszkania	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i budowa kluczowych dla gminy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i teletechniczną w celu wzmocnienia powiązań wewnątrzlokalnych. + Modernizacja i remonty dróg gminnych i chodników przy drogach gminnych. + Modernizacja i remonty dróg powiatowych oraz chodników w ramach projektów realizowanych w partnerstwie z powiatem lubelskim. + Budowa miejsc parkingowych przy obiektach użyteczności publicznej. + Remonty wiat przystankowych. + Częściowa rozbudowa i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem energooszczędnych rozwiązań np. źródła światła w technologii LED.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny program Operacyjny Województwa Lubelskiego na latach 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na latach 2014-2020 + Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych + Budżet Powiatu Lubelskiego + Budżet Gminy Krzczonów + Dotacje z budżetu państwa
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. + Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy. + Wyposażanie gospodarstw indywidualnych w przydomowe oczyszczalnie ścieków. + Modernizacja sieci wodociągowej i ujęć wody. + Modernizacja systemów grzewczych obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem efektywnych energetycznie źródeł ciepła. + Rozwijanie i unowocześnianie systemu gospodarki odpadami. + Remonty urządzeń melioracji wodnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województw Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej + Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Zwiększenie wykorzystania OZE	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Montaż kolektorów słonecznych na obiektach użyteczności publicznej oraz w gospodarstwach domowych. + Budowa mikroinstalacji do produkcji energii elektrycznej na obiektach użyteczności publicznej oraz w gospodarstwach domowych. + Modernizacja kotłowni w kierunku wymiany źródeł grzewczych na źródła wykorzystujące OZE. + Opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. + Wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych w celu zmniejszenia energochłonności ujęć wody. + Wyznaczenie w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów pod inwestycje z zakresu fotowoltaiki.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Narodowy Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej (Program Prosument) + Wojewódzki Program Ochrony Środowiska i Gospodarki + Bank Ochrony Środowiska (kredyty i pożyczki) + Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Kształtowanie i racjonalizacja ładu przestrzennego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. + Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zgodnie z potrzebami inwestycyjnymi mieszkańców. + Niwelowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej. + Stworzenie konkurencyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. + Ukształtowanie przestrzeni publicznej przy budynku Urzędu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	Gminy. ✚ Zagospodarowanie centrum miejscowości Krzczonów wraz z budową siłowni zewnętrznej. ✚ Zagospodarowanie terenu wokół ROKiS - mały amfiteatr, siłownia napowietrzna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju turystyki	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wykreowanie marki obszaru turystycznego i jego promocja	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Zawarcie porozumienia z sąsiednimi gminami mającego na celu stworzenia obszaru turystycznego na bazie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. ✚ Stworzenie nazwy obszaru i opracowanie logo. ✚ Opracowanie strategii rozwoju obszaru turystycznego. ✚ Promocja obszaru turystycznego – organizacja profesjonalnych akcji promocyjnych i akcji specjalnych – eventów, imprez plenerowych promujących walory kulturowe i przyrodnicze. ✚ Opracowanie wydawnictw promujących obszar turystyczny.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozwój infrastruktury turystyki i kultury	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Budowa punktów oświetleniowych z wykorzystaniem technologii hybrydowej. ✚ Budowa małej architektury turystycznej. ✚ Stworzenie bazy turystyczno-wypoczynkowej (camping, pole namiotowe). ✚ Zaprojektowanie i stworzenie sieci ścieżek tras rowerowych jako forma zachęcenia do aktywnego wypoczynku. ✚ Wzbogacenie istniejących i budowa nowych ścieżek edukacyjnych w oparciu o obszar turystyczny Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. ✚ Utworzenie punktu informacji turystycznej. ✚ Modernizacja i remont wraz z wyposażeniem centrów miejscowej kultury (świetlic wiejskich).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	✚ Zwiększenie dostępności infrastruktury kulturalnej do potrzeb osób niepełnosprawnych. ✚ Remont budynku biblioteki wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Program MKiDN w przypadku ośrodka kultury lub biblioteki ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Ochrona dóbr dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego i przystosowanie ich do potrzeb turystyki. ✚ Oznakowanie zabytków kultury i miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym. ✚ Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w zakresie pozyskiwania środków finansowych na renowację zabytków. ✚ Profesjonalne wyposażenie kuchni ROKiS do produkcji wyrobów tradycyjnych. ✚ Stworzenie punktu informacji turystycznej w domu kultury w Żukowie. ✚ Stworzenie ścieżki edukacyjnej w obszarze rezerwatu „Las Królewski”. ✚ Dokończenie remontu świetlicy wiejskiej przy OSP Pamięcin z siedzibą w Walentynowie.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lat 2014-2020 ✚ Dotacja Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozwoju gospodarstw agroturystycznych	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wspólna promocja obszaru turystycznego i gospodarstw agroturystycznych istniejących na terenie gminy (foldery, zakładka do strony internetowej Gminy Krzczonów). ✚ Działania związane z przekształceniami w rolnictwie w kierunku agroturystyki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lat 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Stworzenie warunków do rekreacji i aktywnego wypoczynku	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wytyczenie tras pieszej wędrówki na obszarze gminy i gmin sąsiednich. ✚ Połączenie ścieżek rowerowych gminy z istniejącymi. ✚ Utworzenie wioski tematycznej. ✚ Utworzenie wypożyczalni rowerów. ✚ Budowa placów zabaw na obszarze gminy.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Rozwój sfery społecznej	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmocnienie kapitału społecznego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskich. ✚ Usprawnienie procedur komunikacji społecznej. ✚ Wspomaganie aktywności obywatelskiej. ✚ Edukacja obywatelska mieszkańców gminy. ✚ Wsparcie organizacji pozarządowych i zlecenie im realizacji zadań publicznych. ✚ Promocja i wsparcie wolontariatu oraz partnerstwa publiczno-prywatnego. ✚ Doskonalenie umiejętności aplikowania po środki zewnętrzne przez organizacje pozarządowe. ✚ Podnoszenie kompetencji mieszkańców. ✚ Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych. ✚ Rozpoczęcie współpracy z samorządami innych państw – organizowanie spotkań, wyjazdy studyjne dzieci i młodzieży, wymiany.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 ✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ✚ Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wsparcie OSP w zakresie doposażenia w sprzęt i modernizacja strażnic. ✚ Działania prewencyjne, edukacyjne i profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży. ✚ Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych. ✚ Organizowanie badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy. ✚ Edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego trybu życia. ✚ Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ✚ Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. ✚ Wsparcie i aktywizacji osób niepełnosprawnych. ✚ Działania z zakresu profilaktyki uzależnień. ✚ Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych. ✚ Działania z zakresu profilaktyki uzależnień. ✚ Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy lub Dziennego Domu Senior-Wigor. ✚ Utworzenie Klubu Senior-Wigor.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ✚ Budżet Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej - Program Senior-Wigor 2015-2020 ✚ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmocnienie efektywności systemu edukacji	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej. ✚ Doposażenie placówek oświatowych. ✚ Rozwój zajęć pozalekcyjnych. ✚ Wspieranie podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej. ✚ Rozwój systemu edukacji przedszkolnej. ✚ Wsparcie uzdolnionych dzieci i młodzieży przez system stypendiów i nagród. ✚ Racjonalizacja systemu dowozu dzieci i młodzieży. ✚ Realizacja projektów edukacyjnych. ✚ Wspieranie współpracy i wymiany młodzieży szkolnej w placówkami oświatowymi z innych państw.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Usprawnienie systemu zarządzania gminą	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Oparcie rozwoju gminy o zasady zarządzania i planowania strategicznego. + Wdrażanie usług elektronicznych, e-administracja, e-mapa. + Wzmocnienie potencjału administracji poprzez doskonalenie kadr samorządowych – szkolenia. + Promowanie transparentności w pracy urzędu. + Wypracowanie standardów obsługi klienta urzędu. + Wdrożenie systemu ISO w gminie. + Grupowe zakupy energii (np. dla grupy gmin) - optymalizacja kosztów. + Współpraca z ościennymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu zwiększenia możliwości pozyskania unijnych źródeł finansowania.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Zwiększeni dostępu do oferty kulturalnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Podejmowanie działań wspierających aktywność ośrodków kultury oraz lokalnych stowarzyszeń. + Wypromowanie własnej cyklicznej imprezy kulturalnej będącej wizytówką gminy. + Rozszerzenie przez Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu oferty zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (doksztalcanie, rozwijanie zainteresowań). + Krzewienie kultury i tradycji lokalnych. + Poprawa oferty kulturalnej gminy dzięki organizacji różnego rodzaju imprez o charakterze kulturalnym (np. koncerty, występy teatrów, kino „pod chmurką”). + Zaangażowanie lokalnej społeczności w działalność kulturalną gminy – tworzenie zespołów śpiewaczych, kół gospodyń wiejskich.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego + Budżet Gminy Krzczonów

CEL STRATEGICZNY	
Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Tworzenie miejsc sprzedaży produktów lokalnych - budowa targowiska gminnego. + Utworzenie w partnerstwie z innymi gminami lokalnego inkubatora przedsiębiorczości. + Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami w celu utworzenia funduszu pożyczkowego na rozwój przedsiębiorczości. + Rozszerzenie oferty instrumentów wsparcia małej przedsiębiorczości. + Współpraca z lokalnym biznesem. + Rozwój ekonomii społecznej – tworzenie spółdzielni socjalnych. + Pomoc w zakresie pozyskiwania dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej. + Działania edukacyjne z zakresu podejmowania działalności gospodarczej. + Stworzenie dogodnych warunków prawno-organizacyjnych do powstawania i funkcjonowania małej i średniej przedsiębiorczości. + Wyznaczenie stref o funkcjach inwestycyjnych i gospodarczych na obszarze gminy. + Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia. + Pomoc w tworzeniu stron internetowych dla przedsiębiorstw oferujących usługi dla mieszkańców i turystów. + Współpraca z przedsiębiorcami w ramach możliwości określonych przez przepisy dotyczące partnerstwa publiczno – prywatnego.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wspieranie rozwoju usług i przetwórstwa rolno-spożywczego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Wsparcie dla przetwórstwa produktów żywnościowych - utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego + Promocja podmiotów produkujących zdrową żywność + Pomoc w tworzeniu grup producenckich - szkolenia

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Promocja lokalnych produktów	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	Promocja lokalnych producentów. Tworzenie miejsc promocji lokalnych produktów. Udział w targach i wystawach krajowych. Ochrona produktów lokalnych. Organizacja cyklicznych imprez promujących produkty lokalne Organizacja konferencji i spotkań promujących lokalne produkty. Pielęgnowanie dziedzictwa kulinarnego opartego o produkty tradycyjne i regionalne. Wpisanie produktów lokalnych na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi . Stworzenie lokalnej bazy produktów tradycyjnych i lokalnych. Opracowanie folderu promującego produkty lokalne.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Budżet Gminy Krzczonów

Źródło: Opracowanie własne

III.4.3 WARIANT OPTYMISTYCZNY

Ostatni wariant zakłada realizację najbogatszej oferty działań inwestycyjnych, gospodarczych i promocyjno-marketingowych. Dodatkowo proponuje rozszerzenie działań gminy w zakresie zwiększenia jej atrakcyjności inwestycyjnej. Jego realizacja wymagać będzie maksymalnego zaangażowania władz samorządowych w pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, a także utworzenia na terenie gminy instrumentów umożliwiających pozyskanie dodatkowych źródeł do budżetu. Realizacja tego wariantu możliwa będzie tylko w przypadku prowadzenia bardzo rygorystycznej kontroli realizacji wydatków budżetowych, wprowadzenia racjonalizacji niektórych wydatków, np. w obszarze oświaty oraz prowadzeniu maksymalnie racjonalnej polityki zadłużania gminy. Warunkiem niezbędnym do jego realizacji będzie konieczność podniesienia podatków i opłat lokalnych oraz maksymalne poszukiwanie dodatkowych źródeł zewnętrznych. Wariant ten będzie bez wątpienia najtrudniejszy do zrealizowania, chociażby ze względu na konieczność przekonania społeczeństwa do ponoszenia wyrzeczeń związanych ze wzrostem obciążeń podatkowych.

Każda jednostka samorządu terytorialnego zmierza do uzyskania przewagi konkurencyjnej pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Pozyskiwanie przedsiębiorców wiąże się głównie z powstawaniem nowych miejsc pracy oraz bezpośrednio przekłada się na zwiększanie dochodów budżetowych gminy, a zwłaszcza dochodów własnych, które można później przeznaczyć na finansowanie zadań służących rozwojowi lokalnej społeczności. Jest to szczególnie istotne w warunkach ciągłej presji podnoszenia jakości i ilości usług świadczonych przez samorządy.

Niezwykle istotne będzie podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, czyli zdolności do skłaniania inwestorów do wyboru tej jednostki samorządu jako miejsca lokalizacji ich inwestycji. W tym celu istotne będzie opracowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej oraz stworzenie systemu pozyskiwania inwestorów, co może przyczynić się do lokowania na terenie gminy atrakcyjnych i mało uciążliwych dla środowiska inwestycji zewnętrznych, w tym obiektów, gdzie świadczone będą wysokiej jakości usługi społeczne. Ponadto powinien być stworzony system pomocy przedsiębiorcom chcącym zainwestować na terenie gminy. Działaniem otwierającym prace nad tworzeniem oferty inwestycyjnej powinna być analiza, w szczególności nieruchomości gruntowych na obszarze gminy, pod kątem przeznaczenia ich na tereny inwestycyjne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

z uwzględnieniem obowiązującego prawa. Podstawowymi czynnikami warunkującymi atrakcyjność inwestycyjną są: połączenia drogowe z ciągami ponadregionalnymi oraz występowanie na danym terenie podstawowej infrastruktury technicznej. W kształtowaniu atrakcyjności inwestycyjnej bardzo ważną są również: lokalne przepisy, ulgi inwestycyjne, przyjazne inwestorom planowanie przestrzenne oraz zasoby siły roboczej. Niezwykle istotną jest również dbałość o wysoką jakość obsługi zainteresowanych w urzędach.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Rysunek 5 Cele strategiczne i szczegółowe – wariant optymistyczny

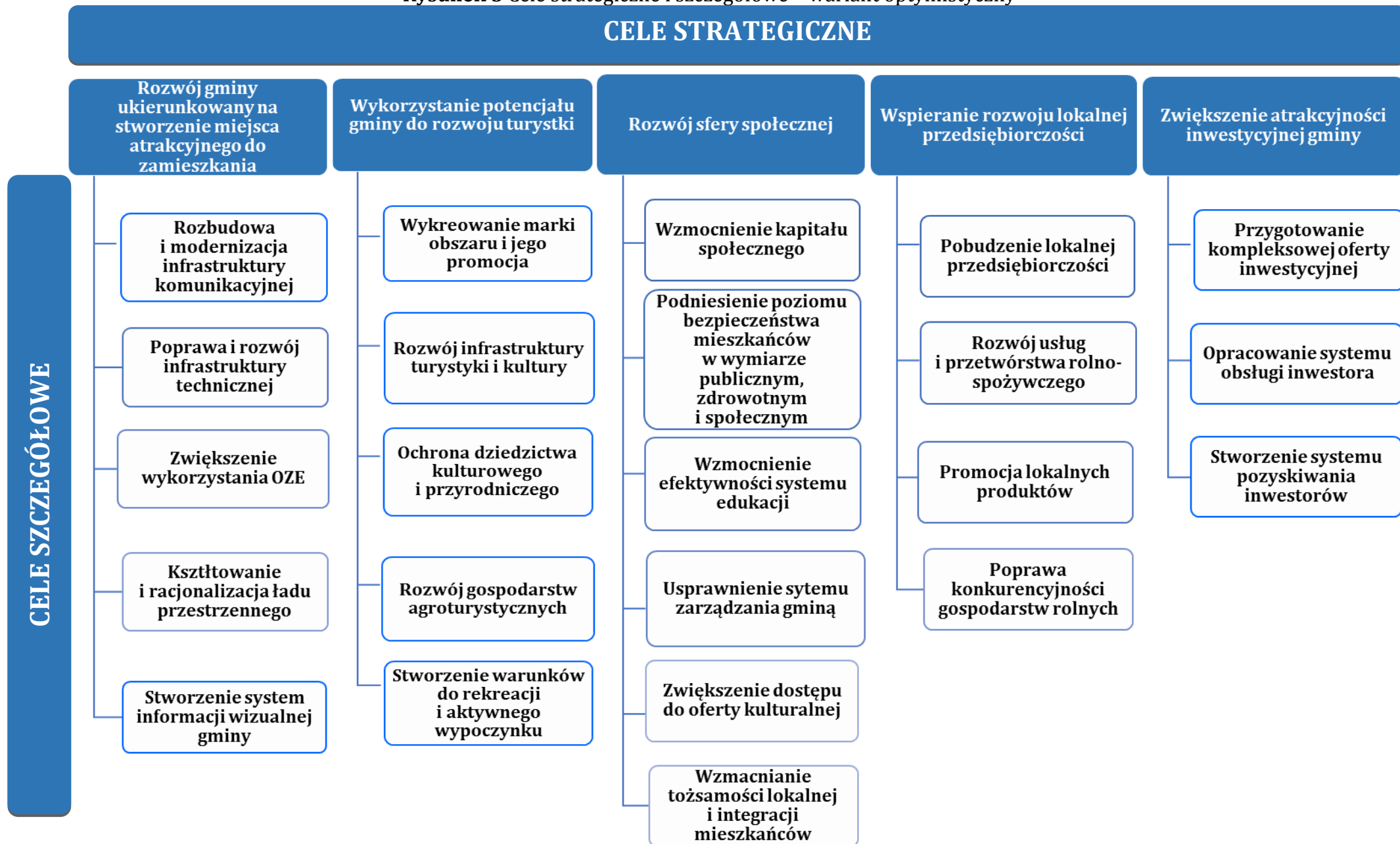

Tabela 31 Strategia postępowania – Wariant optymistyczny

CEL STRATEGICZNY	
Rozwój gminy ukierunkowany na stworzenie miejsca atrakcyjnego do zamieszkania	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i budowa kluczowych dla gminy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i teletechniczną w celu wzmocnienia powiązań wewnątrzlokalnych. + Modernizacja i remonty dróg gminnych i chodników przy drogach gminnych. + Modernizacja i remonty dróg powiatowych oraz chodników w ramach projektów realizowanych w partnerstwie z powiatem lubelskim. + Budowa miejsc parkingowych przy obiektach użyteczności publicznej. + Remonty wiat przystankowych. + Częściowa rozbudowa i modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem energooszczędnych rozwiązań np. źródła światła w technologii LED. + Lobbing na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej gminy - modernizacja dróg wojewódzkich.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny program Operacyjny Województwa Lubelskiego na latach 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na latach 2014-2020 + Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych + Budżet Powiatu Lubelskiego + Budżet samorządu województw lubelskiego + Budżet Gminy Krzczonów + Datacje z budżetu państwa
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. + Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy. + Wyposażanie gospodarstw indywidualnych w przydomowe oczyszczalnie ścieków. + Modernizacja sieci wodociągowej i ujęć wody. + Modernizacja systemów grzewczych obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem efektywnych energetycznie źródeł ciepła.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	✚ Rozwijanie i unowocześnianie systemu gospodarki odpadami. ✚ Remonty urządzeń melioracji wodnych.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województw Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ✚ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Zwiększenie wykorzystania OZE	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Montaż kolektorów słonecznych na obiektach użyteczności publicznej oraz w gospodarstwach domowych. ✚ Budowa mikroinstalacji do produkcji energii elektrycznej na obiektach użyteczności publicznej oraz w gospodarstwach domowych. ✚ Modernizacja kotłowni w kierunku wymiany źródeł grzewczych na źródła wykorzystujące OZE. ✚ Opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. ✚ Wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych w celu zmniejszenia energochłonności ujęć wody. ✚ Budowa farmy fotowoltaicznej w porozumieniu z innymi gminami.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Narodowy Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej - Program Prosument ✚ Wojewódzki Program Ochrony Środowiska i Gospodarki ✚ Bank Ochrony Środowiska (kredyty i pożyczki) ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Kształtowanie i racjonalizacja ładu przestrzennego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. ✚ Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zgodnie z potrzebami inwestycyjnymi mieszkańców. ✚ Niwelowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej. ✚ Stworzenie konkurencyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	✚ Ukształtowanie przestrzeni publicznej przy budynku Urzędu Gminy. ✚ Zagospodarowanie centrum miejscowości Krzczonów wraz z budową siłowni zewnętrznej. ✚ Zagospodarowanie terenu wokół ROKiS - mały amfiteatr, siłownia napowietrzna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
System Identyfikacji Wizualnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Opracowanie herbu Gminy Krzczonów. ✚ Stworzenie Systemu Identyfikacji Wizualnej Gminy Krzczonów – zespołu reguł i zaprojektowanych wzorców, których zadaniem będzie utrwalenie spójnego wizerunku na zewnątrz. ✚ Ustalenie zasad wykorzystywania zaprojektowanych wzorów przez instytucje. ✚ Rozmieszczenie w miejscach atrakcyjnych przyrodniczo i przy zabytkach tablic informacyjnych. ✚ Montaż na obszarze gminy tzw. witaczy. ✚ Montaż tablic sołeckich, tabliczek z nazwami ulic. ✚ Zachęcenie mieszkańców do budowania spójnego wizerunku poprzez umieszczenie na posesjach jednolitych tabliczek numeracyjnych. ✚ Stosowanie na gadżetach promocyjnych zaprojektowanych wzorów.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju turystyki i agroturystyki	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wykreowanie marki obszaru i jego promocja	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Zawarcie porozumienia z sąsiednimi gminami mającego na celu stworzenia obszaru turystycznego na bazie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. ✚ Stworzenie nazwy obszaru i opracowanie logo. ✚ Opracowanie strategii rozwoju obszaru turystycznego. ✚ Promocja obszaru turystycznego – organizacja profesjonalnych akcji promocyjnych i akcji specjalnych – eventów, imprez plenerowych promujących walory kulturowe i przyrodnicze. ✚ Opracowanie wydawnictw promujących obszar turystyczny.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozwój infrastruktury turystyki i kultury	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Budowa punktów oświetleniowych z wykorzystaniem technologii hybrydowej. ✚ Budowa małej architektury turystycznej. ✚ Stworzenie bazy turystyczno-wypoczynkowej (camping, pole namiotowe). ✚ Zaprojektowanie i stworzenie sieci ścieżek tras rowerowych jako forma zachęcenia do aktywnego wypoczynku. ✚ Wzbogacenie istniejących i budowa nowych ścieżek edukacyjnych w oparciu o obszar turystyczny Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego. ✚ Utworzenie punktu informacji turystycznej. ✚ Modernizacja i remont wraz z wyposażeniem centrów miejscowej kultury (świetlic wiejskich). ✚ Zwiększenie dostępności infrastruktury kulturalnej do potrzeb osób niepełnosprawnych. ✚ Stworzenie oferty turystycznej na sezon zimowy. ✚ Remont budynku biblioteki wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Program MKiDN w przypadku ośrodka kultury lub biblioteki ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Ochrona dóbr dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego i przystosowanie ich do potrzeb turystyki. ✚ Oznakowanie zabytków kultury i miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym. ✚ Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w zakresie pozyskiwania środków finansowych na renowację zabytków. ✚ Profesjonalne wyposażenie kuchni ROKiS do produkcji wyrobów tradycyjnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	✚ Stworzenie punktu informacji turystycznej w domu kultury w Żukowie. ✚ Stworzenie ścieżki edukacyjnej w obszarze rezerwatu „Las Królewski”. ✚ Dokończenie remontu świetlicy wiejskiej przy OSP Pamięcin z siedzibą w Walentynowie.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Dotacja Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków ✚ Norweskie i Szwajcarskie Mechanizmy Finansowe ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Rozwoju gospodarstw agroturystycznych	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wspólna promocja obszaru turystycznego i gospodarstw agroturystycznych istniejących na terenie gminy (foldery, zakładka do strony internetowej Gminy Krzczonów). ✚ Działania związane z przekształceniami w rolnictwie w kierunku agroturystyki.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Stworzenie warunków do rekreacji i aktywnego wypoczynku	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wytyczenie tras pieszej wędrówki na obszarze gminy i gmin sąsiednich. ✚ Połączenie ścieżek rowerowych gminy z istniejącymi. ✚ Utworzenie wioski tematycznej. ✚ Utworzenie wypożyczalni rowerów. ✚ Budowa placów zabaw na obszarze gminy. ✚ Opracowanie gry terenowej stanowiącej ciekawą formę zwiedzania miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie gminy. ✚ Budowa parku linowego - rodzinnego miejsca rekreacji i wypoczynku.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Rozwój sfery społecznej	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmocnienie kapitału społecznego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskich. ✚ Usprawnienie procedur komunikacji społecznej. ✚ Wspomaganie aktywności obywatelskiej. ✚ Edukacja obywatelska mieszkańców gminy. ✚ Wsparcie organizacji pozarządowych i zlecenie im realizacji zadań publicznych. ✚ Promocja i wsparcie wolontariatu oraz partnerstwa publiczno-prywatnego. ✚ Doskonalenie umiejętności aplikowania po środki zewnętrzne przez organizacje pozarządowe. ✚ Podnoszenie kompetencji mieszkańców. ✚ Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych. ✚ Rozpoczęcie współpracy z samorządami innych państw – organizowanie spotkań, wyjazdy studyjne dzieci i młodzieży, wymiany.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 ✚ Program Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ✚ Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wsparcie OSP w zakresie doposażenia w sprzęt i modernizacja strażnic. ✚ Działania prewencyjne, edukacyjne i profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży. ✚ Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych. ✚ Organizowanie badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy. ✚ Edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego trybu życia. ✚ Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. ✚ Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. ✚ Wsparcie i aktywizacji osób niepełnosprawnych. ✚ Działania z zakresu profilaktyki uzależnień. ✚ Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych. ✚ Działania z zakresu profilaktyki uzależnień. ✚ Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy lub Dziennego Domu Senior-Wigor.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

	+ Utworzenie Klubu Senior-Wigor.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych + Budżet Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej - Program Senior-Wigor 2015-2020 + Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmocnienie efektywności systemu edukacji	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej. + Doposażenie placówek oświatowych. + Rozwój zajęć pozalekcyjnych. + Wspieranie podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej. + Rozwój systemu edukacji przedszkolnej. + Wsparcie uzdolnionych dzieci i młodzieży przez system stypendiów i nagród. + Racjonalizacja systemu dowozu dzieci i młodzieży. + Realizacja projektów edukacyjnych. + Wspieranie współpracy i wymiany młodzieży szkolnej w placówkami oświatowymi z innych państw.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Usprawnienie systemu zarządzania gminą	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Oparcie rozwoju gminy o zasady zarządzania i planowania strategicznego. + Wdrażanie usług elektronicznych, e-administracja, e-mapa. + Wzmocnienie potencjału administracji poprzez doskonalenie kadr samorządowych – szkolenia. + Promowanie transparentności w pracy urzędu. + Wypracowanie standardów obsługi klienta urzędu. + Wdrożenie systemu ISO w gminie. + Grupowe zakupy energii (np. dla grupy gmin) - optymalizacja kosztów. + Współpraca z ościennymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu zwiększenia możliwości pozyskania unijnych źródeł finansowania.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Zwiększeni dostępu do oferty kulturalnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Podejmowanie działań wspierających aktywność ośrodków kultury oraz lokalnych stowarzyszeń. ✚ Wypromowanie własnej cyklicznej imprezy kulturalnej będącej wizytówką gminy. ✚ Rozszerzenie przez Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu oferty zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (doksztalcanie, rozwijanie zainteresowań). ✚ Krzewienie kultury i tradycji lokalnych. ✚ Poprawa oferty kulturalnej gminy dzięki organizacji różnego rodzaju imprez o charakterze kulturalnym (np. koncerty, występy teatrów, kino „pod chmurką”). ✚ Zaangażowanie lokalnej społeczności w działalność kulturalną gminy – tworzenie zespołów śpiewaczych, kół gospodyń wiejskich.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ✚ Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wzmacnianie tożsamości lokalnej i integracji mieszkańców	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	✚ Wspieranie działania i rozwoju sektora organizacji pozarządowych. ✚ Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia udziału mieszkańców w życiu publicznym i angażowania się społeczności lokalnej w działania realizowane przez gminę. ✚ Pobudzanie tożsamości lokalnej mieszkańców poprzez edukację lokalną w szkołach, zwiększanie wiedzy o gminie. ✚ Stymulowanie i wspieranie wspólnych przedsięwzięć zmierzających do poprawy codziennego życia mieszkańców, np. konkursy na najładniejszą zagrodę, balkon, ogród, poprawa estetyki ulic, zieleńców. ✚ Działania budujące aktywność społeczną i tożsamość lokalną mieszkańców gminy. ✚ Wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych, klubów, stowarzyszeń. ✚ Organizacja akcji mających na celu podniesienie wiedzy na temat „małej ojczyzny”.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ✚ Budżet Gminy Krzczonów

CEL STRATEGICZNY	
Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Tworzenie miejsc sprzedaży produktów lokalnych - budowa targowiska gminnego. + Utworzenie w partnerstwie z innymi gminami lokalnego inkubatora przedsiębiorczości. + Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami w celu utworzenia funduszu pożyczkowego na rozwój przedsiębiorczości. + Rozszerzenie oferty instrumentów wsparcia małej przedsiębiorczości. + Współpraca z lokalnym biznesem. + Rozwój ekonomii społecznej – tworzenie spółdzielni socjalnych. + Pomoc w zakresie pozyskiwania dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej. + Działania edukacyjne z zakresu podejmowania działalności gospodarczej. + Stworzenie dogodnych warunków prawno-organizacyjnych do powstawania i funkcjonowania małej i średniej przedsiębiorczości. + Wyznaczenie stref o funkcjach inwestycyjnych i gospodarczych na obszarze gminy. + Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia. + Pomoc w tworzeniu stron internetowych dla przedsiębiorstw oferujących usługi dla mieszkańców i turystów. + Współpraca z przedsiębiorcami w ramach możliwości określonych przez przepisy dotyczące partnerstwa publiczno – prywatnego.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Wspieranie rozwoju usług i przetwórstwa rolno-spożywczego	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Wsparcie dla przetwórstwa produktów żywnościowych - utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego + Promocja podmiotów produkujących zdrową żywność + Pomoc w tworzeniu grup producenckich - szkolenia + Wspieranie produkcji żywności ekologicznej w oparciu o lokalne receptury.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Promocja lokalnych produktów	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Promocja lokalnych producentów. + Tworzenie miejsc promocji lokalnych produktów. + Udział w targach i wystawach krajowych. + Ochrona produktów lokalnych. + Organizacja cyklicznych imprez promujących produkty lokalne + Organizacja konferencji i spotkań promujących lokalne produkty. + Pielęgnowanie dziedzictwa kulinarnego opartego o produkty tradycyjne i regionalne. + Wpisanie produktów lokalnych na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. + Stworzenie lokalnej bazy produktów tradycyjnych i lokalnych. + Opracowanie folderu promującego produkty lokalne.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Wspieranie doradztwa rolniczego i szkoleń dla rolników w zakresie koniunktury rolnej. + Poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych – scalanie gruntów. + Dostosowanie profilu gospodarstw rolnych do potrzeb rynku. + Tworzenie i wspieranie grup producenckich oraz systemu kontraktacji. + Wspieranie dywersyfikowania działalności gospodarstw rolnych w kierunku działalności pozarolniczej poprzez wspieranie rozwoju turystyki, w tym agroturystyki i ekoturystyki. + Stworzenie systemu pomocy dla lokalnego rynku rolnego poprzez promocję lokalnej marki i dystrybucję lokalnych produktów. + Rozwój sieci instytucji otoczenia rolnictwa. + Popraw efektywności działalności gospodarstw rolnych poprzez wspieranie modernizacji sprzętu i budynków, poprawę struktury agrarnej, poprawę jakości produkcji oraz zróżnicowanie kierunków produkcji rolnej (biopaliwa, energia odnawialna).
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL STRATEGICZNY	
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

CEL SZCZEGÓŁOWY	
Przygotowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Wyznaczenie lokalizacji terenów inwestycyjnych. + Opracowanie oferty inwestycyjnej dotyczącej nieruchomości. + Przygotowanie analizy atrakcyjności i efektywności inwestycyjnej. + Wprowadzenie ulg i zachęt dla inwestorów. + Działania w celu uregulowania stanu prawnego nieruchomości położonych w granicach gminy. + Kompleksowe wyposażenie terenów inwestycyjnych. + Modernizacja i adaptacja budynków na cele gospodarcze.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 + Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Opracowanie systemu obsługi inwestora	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Utworzenie punktu informacyjnego dla przedsiębiorców. + Szkolenie kadry pracowniczej w zakresie profesjonalnej obsługi klienta. + Wsparcie administracyjno-organizacyjne w zakresie pozyskania przez inwestora terenów.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województw Lubelskiego na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów
CEL SZCZEGÓŁOWY	
Stworzenie systemu pozyskiwania inwestorów	
GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	+ Wprowadzenie systemu informacji o ofertach inwestycyjnych. + Przygotowanie strategii działań proinwestycyjnych. + Promocja terenów inwestycyjnych w prasie o zasięgu ogólnokrajowym. + Kształtowanie w mieszkańcach pozytywnego nastawienia do ewentualnych inwestycji. + Stała współpraca z Centrum Obsługi Inwestora. + Aktywna promocja potencjału inwestycyjnego gminy.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	+ Regionalny Program Operacyjny Województw Lubelskiego na lata 2014-2020 + Budżet Gminy Krzczonów

Źródło: Opracowanie własne

III.5 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Gminy powstała w oparciu o art. 9 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., która to określa zasady prowadzenia polityki rozwoju, podmioty prowadzące współpracę w tym zakresie oraz tryb współpracy między nimi.

Niniejszy dokument został opracowany przy uwzględnieniu dokumentów planistycznych i strategicznych o zasięgu zarówno krajowym, wojewódzkim, jak i powiatowym oraz gminnym. Jej zapisy są zgodne z obowiązującymi wymogami, a ona sama wpisuje się w realizację celów i założeń zawartych w takich dokumentach jak:

- + „Strategia Lizbońska” - jej celem strategicznym jest „utworzenie na obszarze Unii Europejskiej najbardziej dynamicznej i konkurencyjnej, opartej na wiedzy, gospodarki na świecie, zdolnej do trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zapewniającej tworzenie większej ilości miejsc pracy.
- + Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności” – jest to dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju - stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.
- + „Strategia Rozwoju Kraju 2020” - jest główną strategią rozwojową kraju obejmującą średni horyzont czasowy. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania będą koncentrować się na trzech strategicznych obszarach: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i gospodarcza.
- + „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020” - głównym celem opracowania jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. Długookresowy cel główny działań zdefiniowano w strategii w następujący sposób: „poprawa jakości życia na obszarach wiejskich

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju”.

- ✚ „Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku” – jest dokumentem programowym, który określa wizję oraz cele i kierunki rozwoju regionu. Jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej.
- ✚ „Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”- jest ona uszczegółowieniem „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (SRWL 2020)” w części poświęconej rozwojowi badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, dlatego misją strategii jest wsparcie selektywnego modelu rozwoju województwa, opartego na kreatywnym modelu innowacji oraz uruchomienie procesu technologicznej i poza technologicznej transformacji endogenicznych potencjałów rozwojowych, i osiągnięcie w krótszej perspektywie – do 2020 roku – wzrostu produktywności i wiedzochłonności gospodarki, w dłuższej zaś – do 2030 roku – dywersyfikacji struktury gospodarki i wzrostu udziału w gospodarce przemysłów i usług o wysokiej wartości dodanej i dużym potencjale wzrostu.
- ✚ „Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego” – jest dokumentem, w którym zostały zidentyfikowane i ocenione istniejące oraz potencjalne sposoby pozyskiwania energii ze źródeł alternatywnych w województwie lubelskim.
- ✚ „Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2007-2015” – jest dokumentem strategicznym zawierającym strategię rozwoju powiatu lubelskiego. Określony w niej cel nadrzędny sprowadza się do podniesienia poziomu życia mieszkańców, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym zwiększaniu konkurencyjności powiatu m.in. poprzez poprawę jakości kapitału ludzkiego i społecznego.
- ✚ Dokumentami strategicznymi obowiązującymi w Gminie Krzczonów opisanymi w podrozdziale dotyczącym zarządzania.

III.6 OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Podstawą efektywności procesu uspołeczniania Strategii jest komunikacja dwustronna między władzą a społecznością, zakładająca nie tylko informowanie społeczności o podjętych decyzjach, ale przede wszystkim umożliwiająca jej wyrażenie swojej opinii na temat tych planów, zgłoszenie swoich propozycji i wreszcie aktywne uczestniczenie w podejmowaniu decyzji. Zgodnie z przyjętymi założeniami Strategia była budowana wspólnie z władzami gminy i mieszkańcami. Taki dialog pozwolił stworzyć wspólną koncepcję jej rozwoju. Dlatego tak ważną kwestią jest zebranie opinii mieszkańców w zakresie ich potrzeb, dostrzeganych problemów i trudności. Wybrana formuła konsultacji miała na celu zachęcić do konstruktywnej dyskusji.

Przy opracowywaniu Strategii przyjęto model ekspercko-partycypacyjny, polegający na możliwie szerokim udziale władz i społeczności lokalnej w pracach nad Strategią, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych odpowiedzialnych za przygotowanie projektu oraz ostatecznej wersji dokumentu. Strategia powstała w wyniku prac Zespołu Strategicznego złożonego z przedstawicieli pracowników Urzędu Gminy, Rady Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, sołtysów i przedstawicieli społeczności lokalnej. Każdy z członków Zespołu Strategicznego miał za zadanie konsultować jej zapisy w lokalnym środowisku, co stanowiło również element konsultacji społecznych. Ponadto projekt Strategii poddano procesowi konsultacji społecznych poprzez jego zamieszczenie na stronie internetowej oraz umożliwienie zgłaszania uwag we wskazanym w ogłoszeniu terminie.

Prace nad stworzeniem Strategii trwały cztery miesiące i obejmowały następujące etapy:

1. Analizę obowiązujących w gminie dokumentów o charakterze strategicznym.
2. Przygotowanie diagnozy stanu wyjściowego, czyli opisu sytuacji społeczno-gospodarczej gminy wraz z elementami analizy strategicznej.
3. Posiedzenia Zespołu Strategicznego służące weryfikacji analizy strategicznej oraz wypracowaniu misji i wizji rozwoju Gminy oraz wariantów strategicznych.
4. Identyfikację kluczowych zadań i projektów przyczyniających się do realizacji Strategii.
5. Przygotowanie ostatecznej wersji projektu Strategii.
6. Konsultacje społeczne projektu Strategii umożliwiające partycypację społeczeństwa

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

w opracowaniu kierunków rozwoju gminy.

7. Przygotowanie ostatecznej wersji Strategii oraz jej zatwierdzenie przez Radę Gminy.

Tabela 32 Lista członków Zespołu Strategicznego

Lp.	Imię i Nazwisko	Instytucja /funkcja
1.	Katarzyna Bryda	Urząd Gminy Krzczonów /Wójt Gminy
2.	Beata Woroszyło	Urząd Gminy Krzczonów /Sekretarz
3.	Jarosław Miściur	Przewodniczący Rady Gminy
4.	Anna Ponieważ	Urząd Gminy Krzczonów / Skarbnik Gminy
5.	Waldemar Tylec	Urząd Gminy Krzczonów / Kierownik Referatu Spraw Obywatelskich, USC i Ewidencji Ludności
6.	Michał Romanowski	Urząd Gminy Krzczonów / Główny Specjalista ds. pozyskiwania środków zewnętrznych
7.	Krystyna Solowska	Urząd Gminy Krzczonów / Inspektor ds. inwestycji, budownictwa i drogownictwa
8.	Tomasz Daniel	Urząd Gminy Krzczonów / Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska
9.	Kazimiera Kanclerz	Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzczonowie/ p.o. kierownika OPS
10.	Teresa Gutek	Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu/ Kierownik
11.	Elżbieta Łojewska	Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół
12.	Paweł Pruś	Publiczne Gimnazjum w Krzczonowie/ Dyrektor
13.	Elżbieta Noga	Gminna Biblioteka Publiczna
14.	Bartnik Andrzej	OSP
15.	Warda Tomasz	OSP
16.	Tomasz Szpakowski	Gmina Krzczonów/ Członek Rady Gminy
17.	Jadwiga Pyc	Gmina Krzczonów/ Członek Rady Gminy
18.	Waldemar Syrwal	Sołtys
19.	Beata Gajur	Sołtys
20.	Jędruch Henryk	Sołtys
21.	Danuta Poniewozik	Szkoła Podstawowa w Krzczonowie/Dyrektor

Źródło: Opracowanie własne

Zakres prac Zespołu Strategicznego obejmował:

- ✚ grupową analizę obowiązujących lokalnych dokumentów o charakterze strategicznym,
- ✚ konsultacje dotyczące części diagnostycznej Strategii - danych o gminie,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

demograficznych, o rynku pracy i strukturze zatrudnienia, o bezrobociu, konsultacje sytuacji mieszkaniowej, z zakresu infrastruktury sportowej i infrastruktury kultury, infrastruktury oświatowo-edukacyjnej oraz ochrony zdrowia i opieki społecznej, w zakresie polityki społecznej gminy, infrastruktury technicznej w tym drogowej, wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej, szeroko rozumianych danych ekonomicznych oraz danych w zakresie bezpieczeństwa publicznego,

- ✚ konsultacje założeń budżetowych i projektów inwestycyjnych planowanych do realizacji w latach 2015-2020, wstępnych założeń do Wieloletniego Planu Inwestycyjnego,
- ✚ konsultacje dotyczące części strategicznej – problemy Gminy Krzczonów, analiza SWOT, prace nad wizją i misją Strategii, określenie pozycji strategicznej gminy, analiza celów strategicznych i ich zgodności z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, wariantowość celów,
- ✚ konsultacje dotyczące celów operacyjnych i kierunków działań, ostatecznej identyfikacji i aktualizacji kluczowych zadań i projektów,
- ✚ Konsultacje Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, system zarządzania i finansowania, procedury wdrażania i wskaźniki monitoringu.

Zdjęcie 15 Posiedzenie Zespołu Strategicznego

Źródło: DRAFT Consulting

IV. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Odpowiedzialność za wyniki wdrożenia „Strategii Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015 - 2020” spoczywać będzie na samorządzie gminnym, którego głównym celem działalności powinno być maksymalnie efektywna realizacja przyjętych założeń.

W praktyce wdrażanie Strategii będzie sprowadzać się ona do:

- + realizacji założonych celów Strategii,
- + rejestracji nowych celów strategicznych i operacyjnych oraz rezygnacji z celów uprzednio ustalonych, lecz w danym okresie już nierealnych,
- + ewentualnej hierarchizacji realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych,
- + monitoringu realizacji celów pod kątem terminu realizacji zadań lub określenia nowych terminów realizacji.

Aktualność Strategii jest sprawą niezwykle ważną, zwłaszcza w aspekcie długoterminowości opracowania niniejszego dokumentu. W związku z tym jednym z elementów wdrażania kierunków strategicznych jest aktualizacja „Strategii Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” i dostosowanie jej do zmieniających się uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego. Proponuje się przyjąć, aby uzupełnienia i rozszerzenia Strategii o nowe zadania były dokonywane raz na rok, na sesji przyjmującej budżet gminy na dany rok. Natomiast proces uzupełniania dokumentu o nowe zadania inwestycyjne i projekty będzie zawsze powiązany z procedurą konstruowania budżetu. Wszystkie postulaty i propozycje zmian Strategii będą realizowane zgodnie z zasadą partycypacji społecznej.

Wnioski dotyczące uaktualnienia Strategii będą zgłaszane przez Zespół Koordynujący lub Koordynatora Strategii, powołanych przez Wójta Gminy i opierać się będą na wynikach monitoringu i ewaluacji zadań objętych dokumentem, po uwzględnieniu zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczym i społecznym Gminy Krzczonów.

Szczególnie istotnym instrumentem przy wdrażaniu założeń Strategii będą wieloletnie plany inwestycyjne (WPI), które zawierają konkretne zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w ściśle określonym horyzoncie czasowym. Wychodząc poza jednoroczny okres budżetowania, stanowią ważny instrument koordynacji

przedsięwzięć realizowanych przez samorząd gminny.

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów, a w konsekwencji osiągnięciu stanu zakładanego w wizji. Gromadzenie danych dotyczących Strategii i ich interpretacja pozwala na bieżące korekty działań podmiotów wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości. Strategia Rozwoju podlega systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem wdrażania. Osiągnięcie wyznaczonych w strategii celów monitoringu uwarunkowane jest ilością i jakością informacji zgodnie z przyjętymi procedurami monitoringowymi.

Dążenie do realizacji celów musi podlegać ocenie skuteczności, by w razie wykrycia nieprawidłowości było możliwe dokonywanie korekt działań na etapie wdrażania. Konieczne jest zatem stworzenie pełnego systemu, obejmującego:

- ✚ monitoring - podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ✚ ewaluację - podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Odpowiedzialność za wyniki wdrożenia Strategii spoczywa na Wójcie i Radzie Gminy. Realizacja poszczególnych zadań prowadzona będzie przez Wójta Gminy przy pomocy pracowników Urzędu Gminy.

Wśród zadań należących do Urzędu Gminy należy wymienić:

- ✚ zbieranie i przekazywanie partnerom społecznym i gospodarczym informacji o dostępnych źródłach finansowania (kierowanie potencjalnych beneficjentów do odpowiednich instytucji),
- ✚ ścisłą współpracę z jednostkami odpowiedzialnymi za przeprowadzanie inwestycji,
- ✚ wydawanie jednostkom ubiegającym się o środki zewnętrzne opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami strategii (w przypadku gdy taka opinia jest wymagana),
- ✚ inicjowanie i koordynacja opracowania średniookresowych dokumentów programowych,
- ✚ informowanie społeczności lokalnej o istnieniu Strategii i obranych kierunkach rozwoju, postępach i efektach wdrażania Strategii,
- ✚ dokonywanie koniecznych modyfikacji i zmian wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji wewnętrznej gminy.

IV.1 PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES WDRAŻANIA STRATEGII

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii jest Wójt wraz z podległym mu Urzędem Gminy. Wójt odpowiada za ogólną koedycję procesu wdrażania i monitorowania Strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie projektów i zrealizowanie projektów wynikających z Wieloletniego Planu Finansowego.

Instytucjami wspomagającymi Urząd Gminy w procesie wdrażania Strategii są:

- ✚ Rada Gminy, która powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej.
- ✚ Placówki szkolne (szczególna ważna rola nauczycieli jako liderów lokalnych).
- ✚ Inne jednostki podległe Urzędowi Gminy (np. Ośrodek Pomocy Społecznej, Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna),
- ✚ Parafie,
- ✚ Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy;

Instytucje partnerskie zarządzające określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze Strategii, w tym:

- ✚ Urząd Marszałkowski w Lublinie (jako Instytucja Zarządzająca RPO WL),
- ✚ Starostwo Powiatowe realizujące projekty będące w kompetencjach powiatu, a realizowane na obszarze gminy,
- ✚ Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie;
- ✚ Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie;
- ✚ Powiatowy Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- ✚ inne.

Do ważnych podmiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć docelowe grupy beneficjentów pomocy, w tym przede wszystkim:

- ✚ przedsiębiorcy,
- ✚ bezrobotni,
- ✚ osoby podnoszące swoje kwalifikacje.

IV.2 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Rozwój gospodarczy gminy - w perspektywie wieloletniej - musi się opierać na poszukiwaniu możliwości zwiększania jego dochodów własnych. Realizacja celów zawartych w Strategii będzie finansowana częściowo (w miarę możliwości) ze środków budżetu gminy, które zostaną przeznaczone na określone dziedziny działalności społeczno-gospodarczej i zadania wg decyzji samorządu. Ponadto realizacja złożonych celów Strategii w dużej mierze będzie zależała od skuteczności pozyskiwanych przez gminę środków zewnętrznych. Wśród najważniejszych źródeł finansowania celów, określonych w ramach niniejszego dokumentu, należy wymienić środki unijne pochodzące z programów:

- ✚ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2015-2020,
- ✚ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2015-2020,
- ✚ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2015-2020,
- ✚ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój na lata 2015-2020.

Jednocześnie samorząd będzie musiał podjąć starania i działania na rzecz pozyskania środków finansowych, m.in. z dotacji budżetu państwa oraz innych środków np.:

- ✚ Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- ✚ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- ✚ Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych,
- ✚ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ✚ Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- ✚ Dotacje samorządu województwa,
- ✚ Dotacje Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

Inne możliwości sfinansowania nakładów na realizację strategii to wykorzystanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego lub poniesienie wydatków przez podmioty prywatne.

Należy podkreślić, że zrealizowanie części zadań na początku okresu, które przyciągną do gminy inwestorów, mieszkańców oraz turystów spowoduje wzrost zamożności ludności, wyższe wpływy budżetowe, a tym samym możliwości finansowania kolejnych przedsięwzięć.

VI.3 MONITORING I OCENA WDRAŻANIA

Monitoring Strategii jest elementem zarządzania i polega na systematycznej obserwacji realizacji celów strategicznych. Efektywna realizacja Strategii wymaga kontrolowania skuteczności wdrażania przedsięwzięć. W procesie tym ważna jest nie tylko kontrola tego procesu, ale również ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Na podstawie analiz odchyleń stanu obecnego od zakładanego formułowane będą ewentualne wnioski dotyczące zmian. Cały proces monitoringu ma na celu zapewnienie efektywności wydatkowania środków na realizację Strategii.

Pomiar i kontrola działań strategicznych w gminie powinny spełniać dwie funkcje:

- ✚ funkcja sprawdzająca – polegająca na to systematycznym, najlepiej corocznym, zestawieniu wykonanych przedsięwzięć. Należy tu określić zadania (wykonane i niewykonane), a także podać przyczyny opóźnień i innych odchyleń od zapisów. Należy uwzględnić nie tylko o zadania rzeczowe, ale również zadania organizacyjno-finansowe.
- ✚ funkcja korygująca – jest to wprowadzanie do zapisów Strategii zmian wynikających ze szczególnie istotnych okoliczności, których nie dało się przewidzieć w fazie tworzenia strategii lub co do których przyjęto niewłaściwe założenie.¹⁸

Monitoring realizacji Strategii umożliwia:

- ✚ bieżącą ocenę realizacji osiągnięcia celów,
- ✚ obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji,
- ✚ ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację,
- ✚ weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków,
- ✚ kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań,
- ✚ informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Skuteczny i efektywny monitoring umożliwi traktowanie prac nad Strategią rozwoju gminy jako zadania ciągłego. Monitoringiem należy objąć przede wszystkim następujące elementy:

¹⁸ „Proponowane projekty strategiczne dla gminy. Mechanizm wdrażania strategii i jej kontrola.”

- ✚ harmonogram działań,
- ✚ budżet i sposób finansowania realizowanych zadań,
- ✚ podmioty odpowiedzialne za realizację zadań.

W procesie monitoringu ważną rolę odgrywają osoby odpowiedzialne za wdrażanie i monitoring Strategii. Ich zadaniem jest analiza prac nad wdrażaniem Strategii, pomoc przy opracowywaniu programów szczegółowych niezbędnych do jej realizacji, zbieranie informacji o wynikach prac i sporządzanie raportu. Odpowiedzialność za wyniki wdrożenia i monitoringu „Strategii Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015 - 2020” spoczywała będzie na samorządzie gminnym. W praktyce grupą odpowiedzialną za monitoring jest Wójt Gminy i wyznaczeni do tego celu pracownicy. Liczba osób i skład zespołu wdrażających Strategię może się zmieniać i zależeć będzie od zakresu tworzonych projektów przedsięwzięć związanych z głównymi sferami funkcjonowania gminy. Zespół taki winien być powołany zarządzeniem Wójta Gminy.

Ponadto istotnym przedmiotem działań w tym procesie jest stworzenie systemu wskaźników, dzięki któremu możliwe będzie zmierzenie zakresu realizacji strategicznych priorytetów rozwoju gminy. W realizację Strategii duży wkład będą miały również instytucje i organizacje niezależne od samorządu gminnego. Aby zapewnić kompleksowość zbierania danych wynikających z realizacji poszczególnych zadań i programów, wszystkie te podmioty powinny włączyć się w proces monitorowania. Tylko wówczas będzie możliwe zagregowanie wskaźników i na ich podstawie dokonanie ewaluacji zapisów Strategii pod względem stopnia osiągnięcia założonych celów oraz efektywności wydatkowania środków na rozwój gminy.

Niezwykle ważną rolę w realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015- 2020” będzie miała Rada Gminy, która nie częściej niż raz w roku na podstawie raportu przygotowanego przez zespół wdrażający powinna oceniać stopień realizacji założeń dokumentu. Do jej wyłącznych kompetencji będzie również należało wprowadzanie ewentualnych zmian i korekt w tym dokumencie.

Skuteczne realizowanie Strategii będzie możliwe tylko dzięki rzeczywistemu zaangażowaniu i współpracy strony samorządowej, jak i partnerów społecznych, w tym lokalnej społeczności.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją „Strategii Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” zaproponowano dla każdego celu strategicznego

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

wprowadzenie zestawu obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji Strategii. Wykaz wskaźników znajduje się w Załączniku 2. Należy podkreślić, że zaproponowane wskaźniki monitoringu realizacji celów strategii nie wyczerpują katalogu możliwych do wyboru i zastosowania wskaźników. Stanowią one listę otwartą, która może być uzupełniona w dowolnym momencie wdrażania założeń rozwojowych, w miarę pojawiających się potrzeb.

PODSUMOWANIE

Gmina Krzczonów w celu wzmocnienia swojego rozwoju oraz wykorzystania atutów winna posiadać dokument określający i precyzujący kierunki działań władz samorządowych. Winien on stanowić spójną wizję polityki rozwoju jednostki. Obszarem czasowym realizacji obejmuje on lata 2015 -2020 z perspektywą do roku 2023. Dokument nie wyczerpuje wszystkich działań, ale określa najważniejsze i konieczne do realizacji w najbliższym czasie. Strategia jest dokumentem otwartym, który na bieżąco będzie uzupełniany programami i projektami rozwiązań najważniejszych kwestii społeczno-gospodarczych w gminie. Jako dokument otwarty podlegał będzie stałemu monitoringowi i ewaluacji. Dokument ten stworzony m.in. w procesie konsultacji społecznych oznacza zgodę społeczności lokalnej na realizację zaproponowanych kierunków rozwoju oraz inwestycji. Systematyczne zbieranie danych, ich analiza i interpretacja oraz porównanie celów założonych z realizowanymi będzie podstawą do kontynuacji, rozszerzenia bądź ograniczenia prowadzonych działań. Możliwe również będzie również dokonanie zmian priorytetów i wprowadzenia korekt do programu, jak również planowania kolejnych działań i projektów. Efekty monitoringu będą wskazówką przy tworzeniu faktycznych bieżących potrzeb) oraz uczynienia działań bardziej atrakcyjnymi i efektywnymi.

Dokument wykorzystanie również zostanie podczas aplikowania o środki finansowe na realizację inwestycji z perspektywy finansowej 2014-2020.

„Strategia Rozwoju Gminy Krzczonów na lata 2015-2020” przygotowana została z pełnym zaangażowaniem władz lokalnych, pracowników Urzędu Gminy oraz instytucji kultury, oświaty pomocy społecznej oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Dokument ten po zatwierdzeniu przez Radę Gminy zostanie wdrożony, aby skutecznie kreować politykę rozwojową, która będzie podlegać ocenie przede wszystkim przez społeczność lokalną.

LITERATURA

- ✚ Aktualizacja Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubelskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021, Lublin 2014 r.,
- ✚ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii i Innych Uzależnień, Krzczonów 2015 r.,
- ✚ Plan Gospodarki Odpadami, Krzczonów 2005 r.,
- ✚ Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest na lata 2011-2032, Krzczonów 2011 r.,
- ✚ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krzczonów, Krzczonów 2005 r.,
- ✚ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.,
- ✚ Strategia Rozwiązywania Problemów Spłecznych Gminy Krzczonów na lata 2014-2020, Krzczonów 2014 r.,
- ✚ Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- ✚ Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności,
- ✚ Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2007-2015,
- ✚ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020,
- ✚ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020,
- ✚ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krzczonów, Krzczonów 2010 rok.,
- ✚ Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Krzczonów w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, Krzczonów 2012 r.,
- ✚ Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, Zarząd Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XIV/398/2012 Sejmik Województwa Lubelskiego z dnia 30 lipca 2012 r.), Lublin 2012
- ✚ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 roku, GUS
- ✚ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, GUS
- ✚ Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (z perspektywą do 2030 r.), Uchwała Nr XXXIV/559/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013

WITRYNY SIECI WEB

- ✚ <http://etnograficzna.pl>
- ✚ <http://pl.wikipedia.org>
- ✚ <http://wybory2011.pkw.gov.pl>
- ✚ <http://maps.google.com>
- ✚ www.dwory.cal.pl. brak daty
- ✚ www.krzczonow.eurząd.eu
- ✚ www.parafiakrzczoneu.eu
- ✚ www.parki.lubelskie.pl
- ✚ www.polskatradycja.pl
- ✚ www.powiatlubelski.pl
- ✚ www.rokis.pl. brak daty
- ✚ www.sobieskawola.piotrek.com.pl.
- ✚ www.socjologia.wsi.miasta.umcs.lublin.pl/Surowiec_doktorat.html.
- ✚ www.wup.lublin.pl

SPIS TABEL

Tabela 1 Struktura gruntów w Gminie Krzczonów	14
Tabela 2 Powierzchnia gruntów rolnych i sadów w poszczególnych klasach bonitacyjnych.....	14
Tabela 3 Powierzchnia lasów na terenie Gminy Krzczonów	16
Tabela 4 Szlaki tras rowerowych „Meandry Giełczewki”	24
Tabela 5 Liczba mieszkańców Gminy Krzczonów wg miejscowości w 2014 roku.....	31
Tabela 6 Stan ludności Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2005-2014	33
Tabela 7 Przyrost naturalny w Gminie Krzczonów w latach 2005-2014.....	36
Tabela 8 Migracje ludności w Gminie Krzczonów w latach 2005-2014	38
Tabela 9 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Krzczonów w latach 2006-2013	39
Tabela 10 Wskaźniki gospodarki mieszkaniowej z lat 2005-2014.....	40

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Tabela 11 Zarejestrowani bezrobotni z Gminy Krzczonów w latach 2005-2014.....	42
Tabela 12 Łączna liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2010-2014.....	45
Tabela 13 Liczba uczniów gimnazjalnych w latach 2010-2014	45
Tabela 14 Charakterystyka sieci bibliotecznej	52
Tabela 15 Wyposażenie jednostek OSP	57
Tabela 16 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg form własności prowadzące działalność na terenie Gminy Krzczonów.....	59
Tabela 17 Wykaz dróg powiatowych.....	63
Tabela 18 Wykaz dróg gminnych	63
Tabela 19 Sieć elektroenergetyczna na terenie Gminy Krzczonów	71
Tabela 20 Sieć elektroenergetyczna dla urządzeń obcych na terenie Gminy Krzczonów.....	71
Tabela 21 Budżet Gminy Krzczonów w latach 2010-2015.....	74
Tabela 22 Wydatki na zadania inwestycyjne w Gminie Krzczonów w latach 2010-2015.....	75
Tabela 23 Analiza SWOT dla obszaru: Położenie i warunki naturalne	83
Tabela 24 Analiza SWOT dla obszaru: Infrastruktura komunikacyjna i techniczna.....	84
Tabela 25 Analiza SWOT dla obszaru: Rolnictwo.....	86
Tabela 26 Analiza SWOT dla obszaru: Gospodarka i przedsiębiorczość	88
Tabela 27 Analiza SWOT dla obszaru: Zasoby turystyczne i kulturowe.....	89
Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru: Infrastruktura i sfera społeczna.....	90
Tabela 29 Strategia postępowania – Wariant podstawowy.....	102
Tabela 30 Strategia postępowania – Wariant umiarkowany	110
Tabela 31 Strategia postępowania – Wariant optymistyczny.....	122
Tabela 32 Lista członków Zespołu Strategicznego	136

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Udział sołectw w całkowitej powierzchni Gminy Krzczonów.....	10
Wykres 2 Udział mieszkańców poszczególnych miejscowości w liczbie mieszkańców ogółem w 2014 roku.....	32
Wykres 3 Liczba ludności Gminy Krzczonów na przestrzeni lat 2005-2014	34

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KRZCZONÓW NA LATA 2015-2020

Wykres 4 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Krzczonów – stan na 31.12.2014 roku.....	35
Wykres 5 Zmiany w ruchu naturalnym ludności w Gminie Krzczonów w latach 2005-2014.....	37
Wykres 6 Gospodarstwa domowe wg źródeł utrzymania.....	39
Wykres 7 Liczba mieszkań w Gminie Krzczonów w latach 2005-2013.....	40
Wykres 8 Osoby pracujące w latach 2005-2013.....	41
Wykres 9 Liczba mieszkańców zarejestrowanych jako bezrobotni na terenie Gminy Krzczonów w latach 2005-2014.....	43
Wykres 10 Struktura wykształcenia bezrobotnych.....	43
Wykres 11 Liczba osób pozostających pod opieką OPS w Krzczonowie w latach 2006-2014.....	55
Wykres 12 Podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Krzczonów wg sekcji PKD 2007 w latach 2009-2014.....	60
Wykres 13 Wydatki i dochody Gminy Krzczonów w latach 2010-2015.....	75
Wykres 14 Poziom zadłużenia Gminy Krzczonów w latach 2010-2014.....	76

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie Gminy Krzczonów na mapie województwa lubelskiego.....	8
Mapa 2 Usytuowanie Gminy Krzczonów na tle powiatu lubelskiego.....	9
Mapa 3 Sieć osadnicza Gminy Krzczonów.....	12
Mapa 4 Krzczonowski Park Krajobrazowy.....	17
Mapa 5 Mapa ewidencyjna dróg na obszarze Gminy Krzczonów.....	62
Mapa 6 Zaopatrzenie sieciowe Gminy Krzczonów.....	70

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Struktura organizacyjna Urzędu Gminy w Krzczonowie.....	79
Rysunek 2 Uproszczona struktura Strategii Rozwoju Gminy.....	96
Rysunek 3 Cele strategiczne i szczegółowe – wariant podstawowy.....	101
Rysunek 4 Cele strategiczne i szczegółowe – wariant umiarkowany.....	109
Rysunek 5 Cele strategiczne i szczegółowe – wariant optymistyczny.....	121

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1 Miejscowość Sobieska Wola – Krzczonowski Park Krajobrazowy	18
Zdjęcie 2 Panorama Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego	19
Zdjęcie 3 Źródlika na terenie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego.....	20
Zdjęcie 4 Las w Krzczonowskim Parku Krajobrazowym	21
Zdjęcie 5 Zespół kościelny w Krzczonowie	25
Zdjęcie 6 Wnętrze kościoła-widok na ołtarz główny Zdjęcie 7 Wnętrze kościoła - widok na chór	26
Zdjęcie 8 Kapliczka św. Jana Nepomucena w Krzczonowie	27
Zdjęcie 9 Cmentarz wojenny w Krzczonowie	28
Zdjęcie 10 Zespół dworski w Sobieskiej Woli.....	30
Zdjęcie 11 Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Krzczonowie.....	44
Zdjęcie 12 Budynek Filii Szkoły Podstawowej w Kosarzewie Dolnym	44
Zdjęcie 13 Strój krzczonowski.....	48
Zdjęcie 14 Pisanki i palmy krzczonowskie.....	49
Zdjęcie 15 Posiedzenie Zespołu Strategicznego.....	137

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 – Wieloletni Plan Inwestycyjny

Załącznik 2 – Wykaz Wskaźników Monitoringowych

Załącznik 3 – Listy obecności z posiedzeń Zespołu Strategicznego